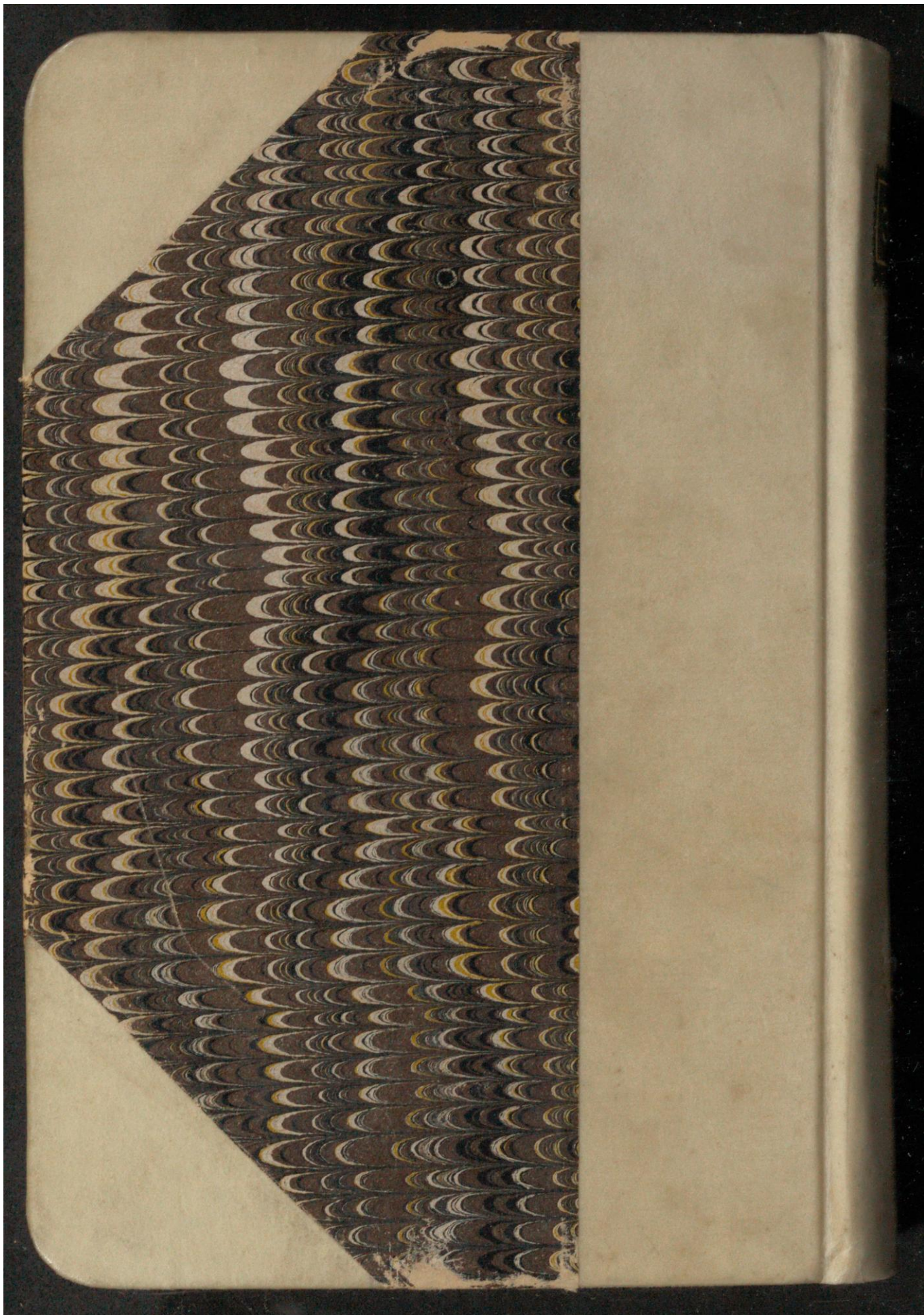


Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
231 G 33





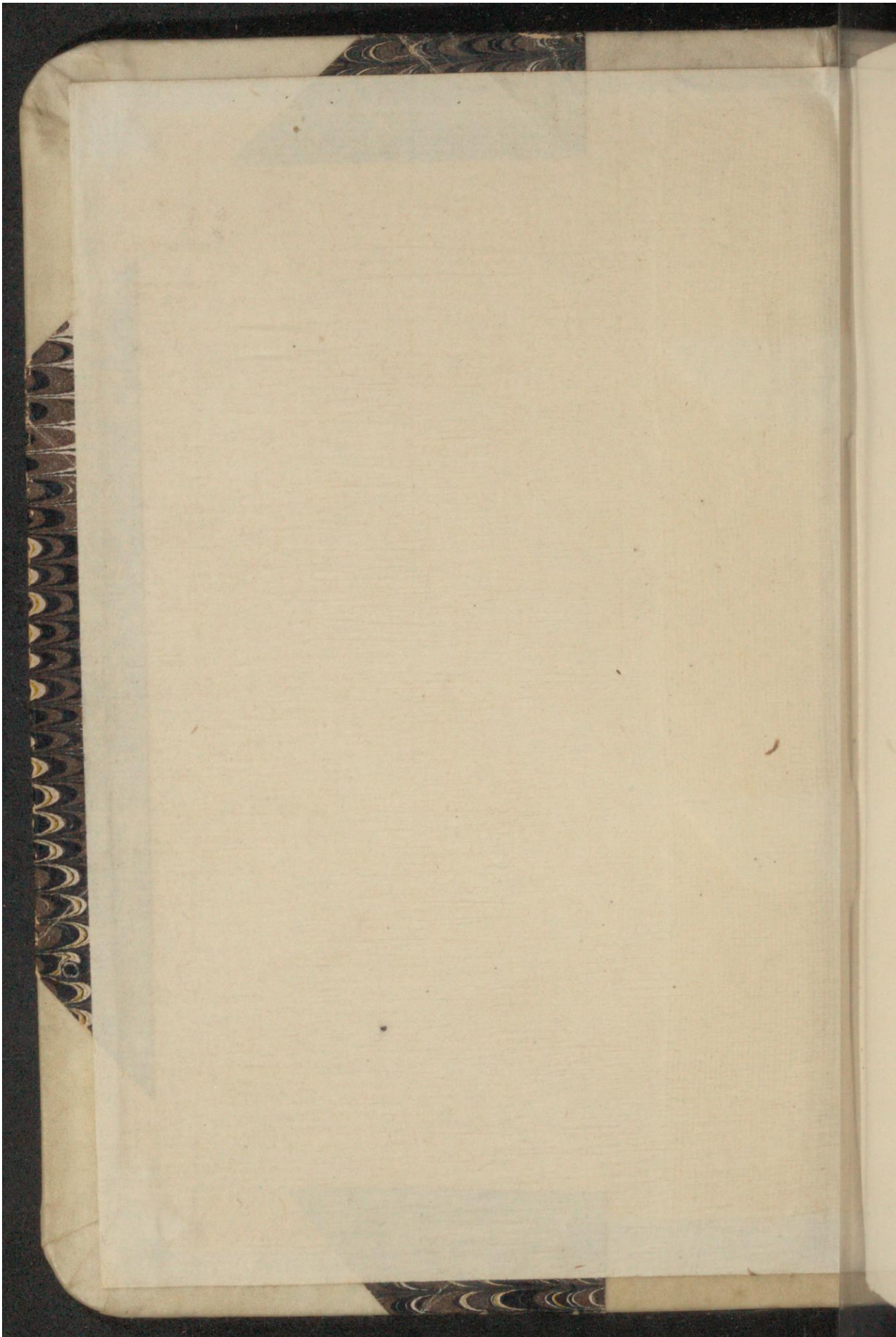
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
231 G 33



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
231 G 33



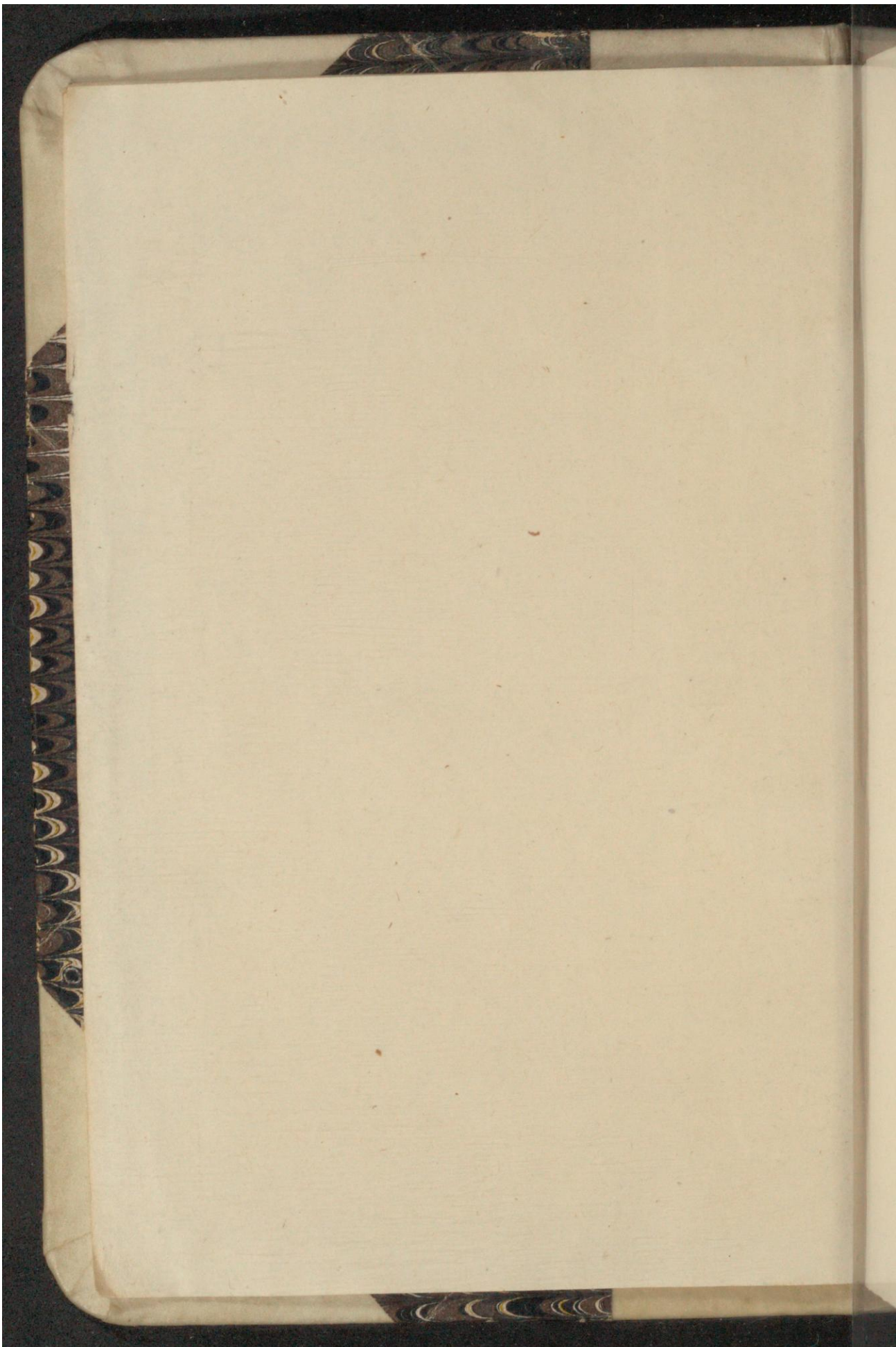
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
231 G 33

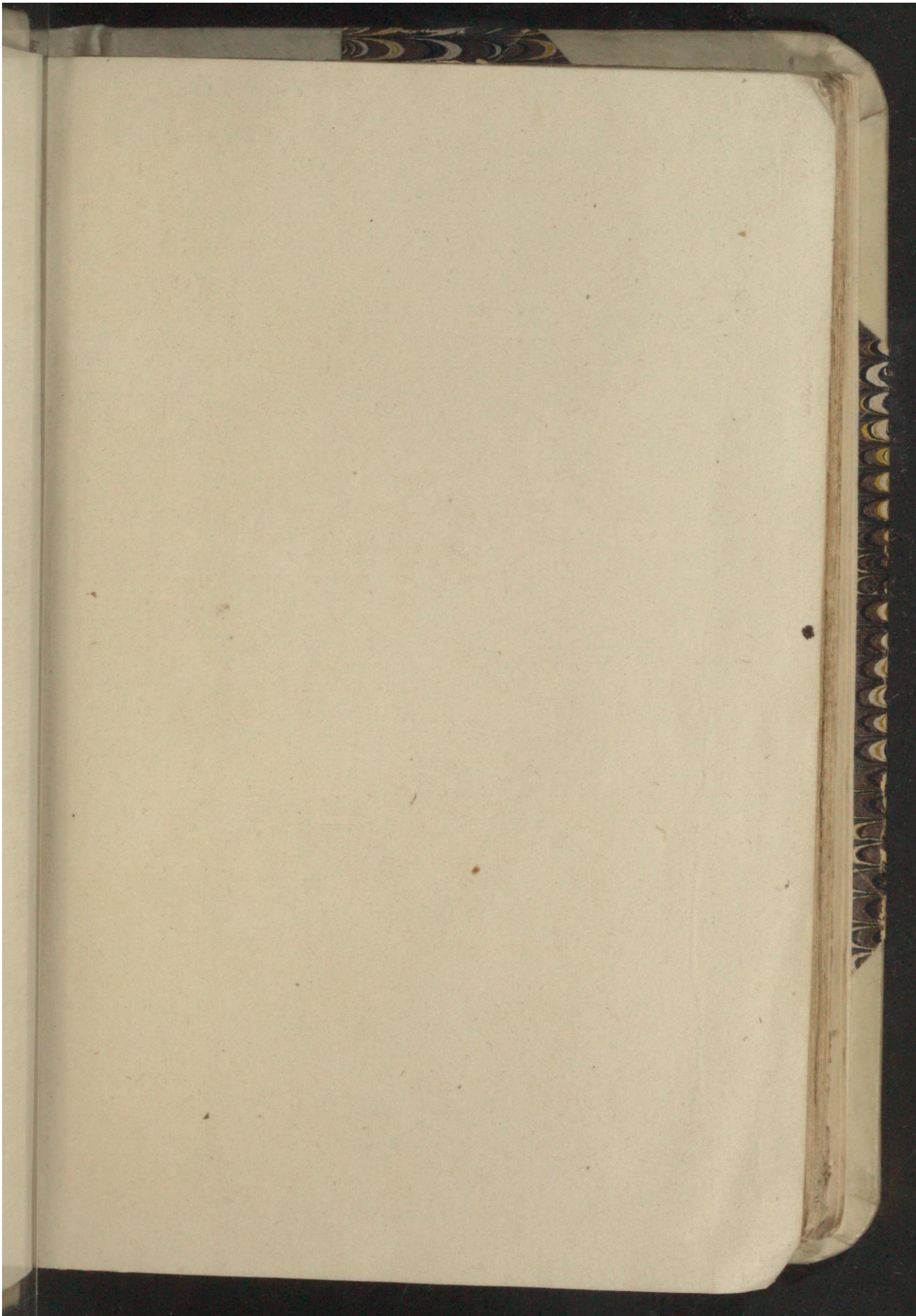


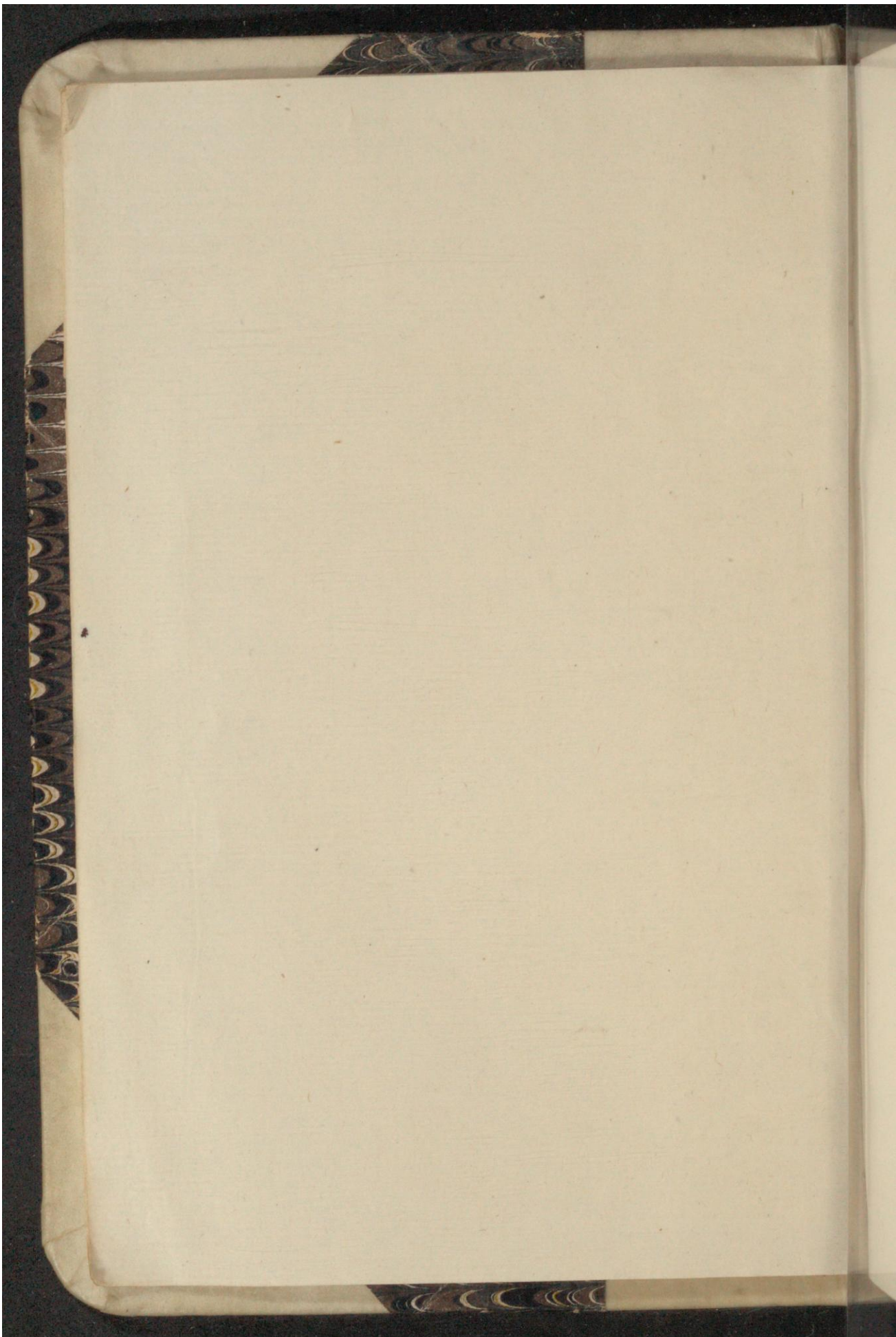
~~N. K. I: 19.~~

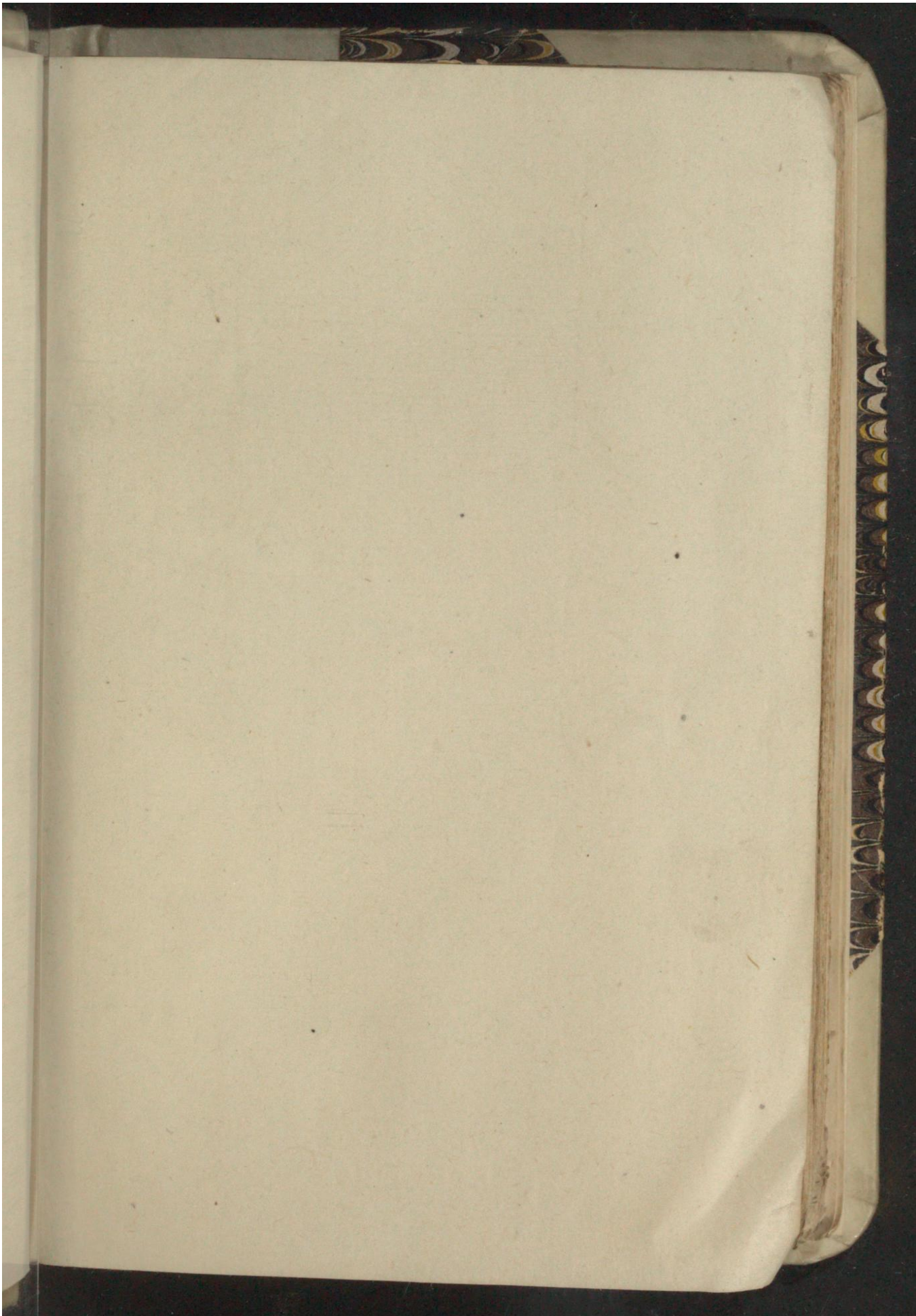
2319 33

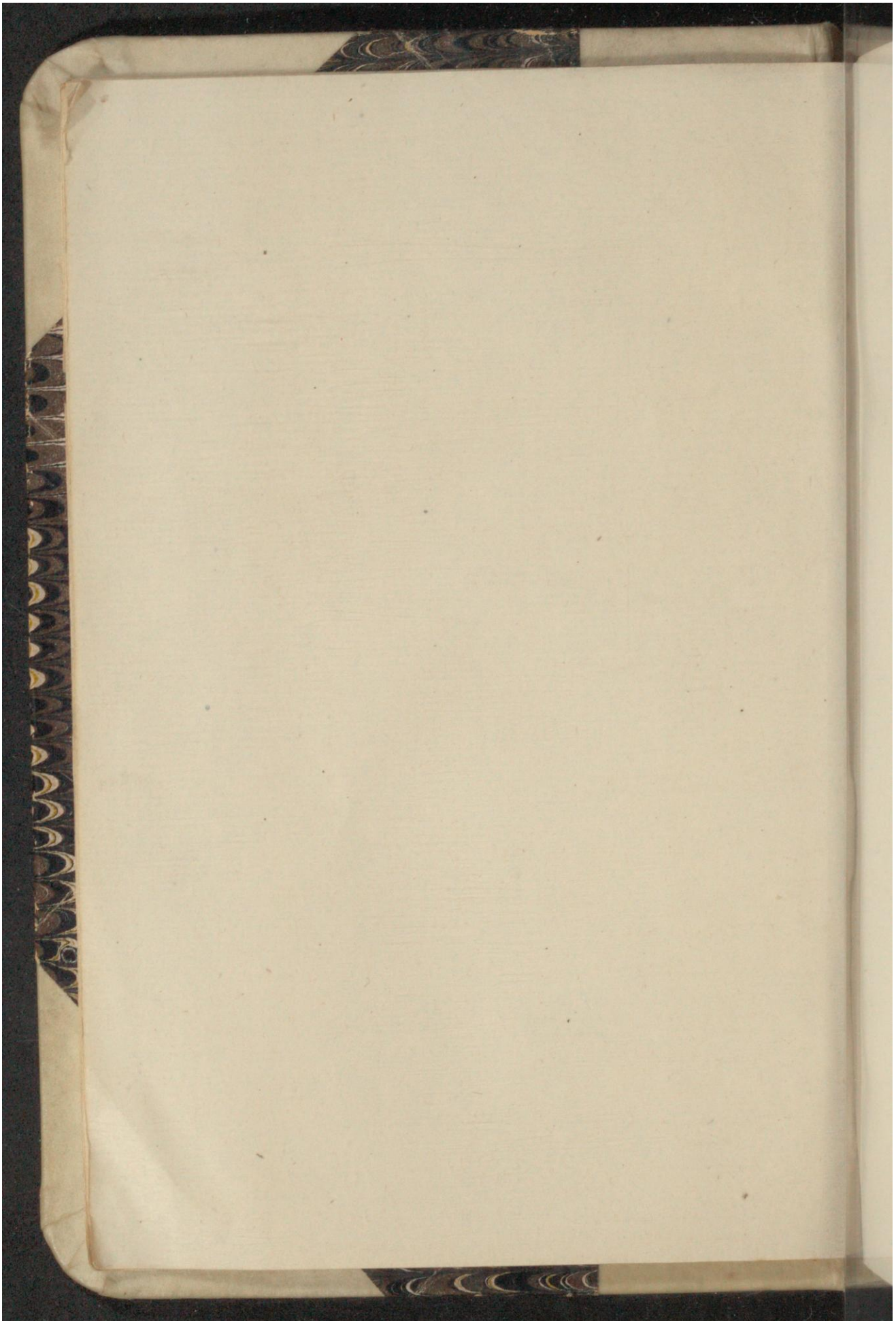
N. K. 1362

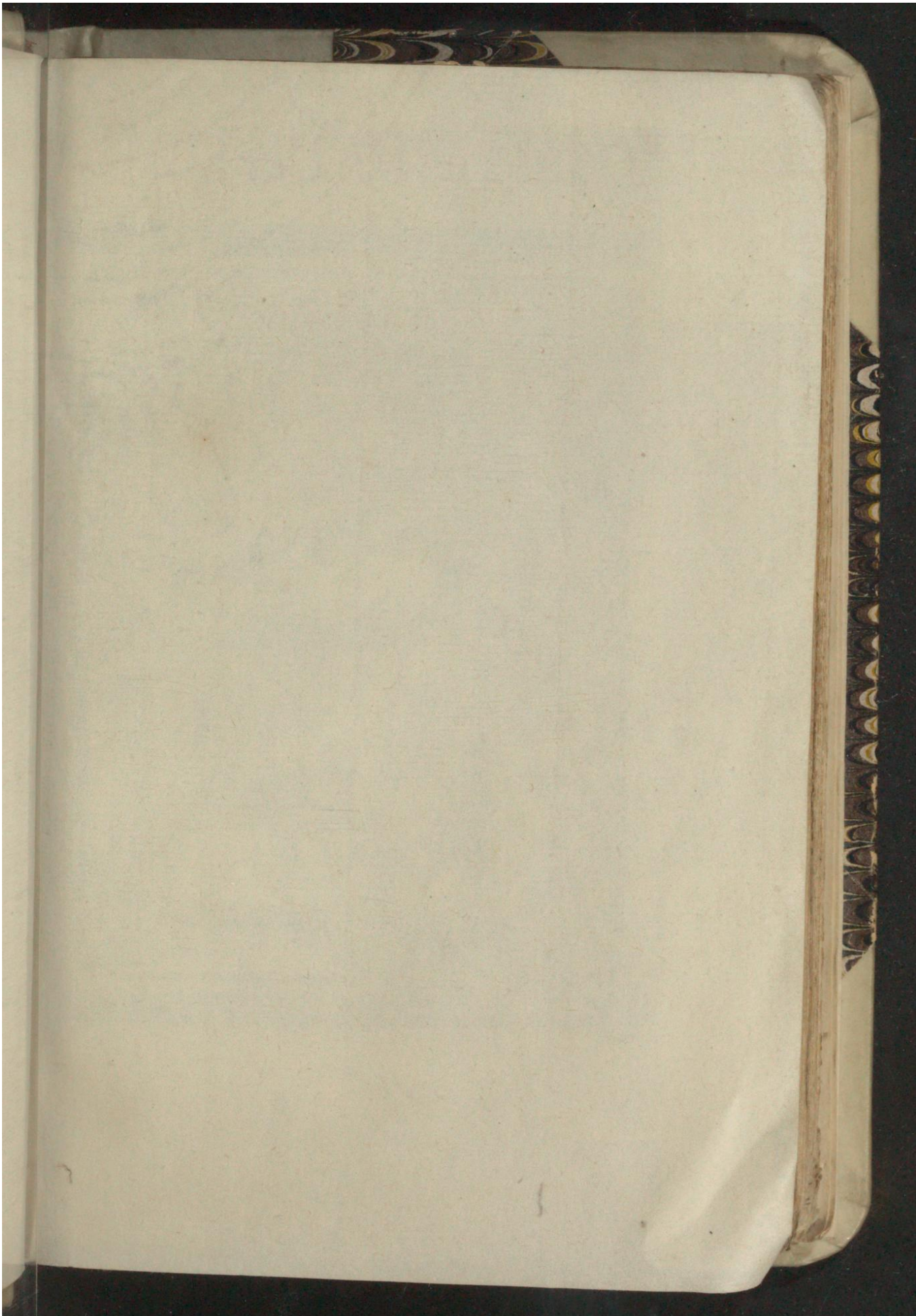


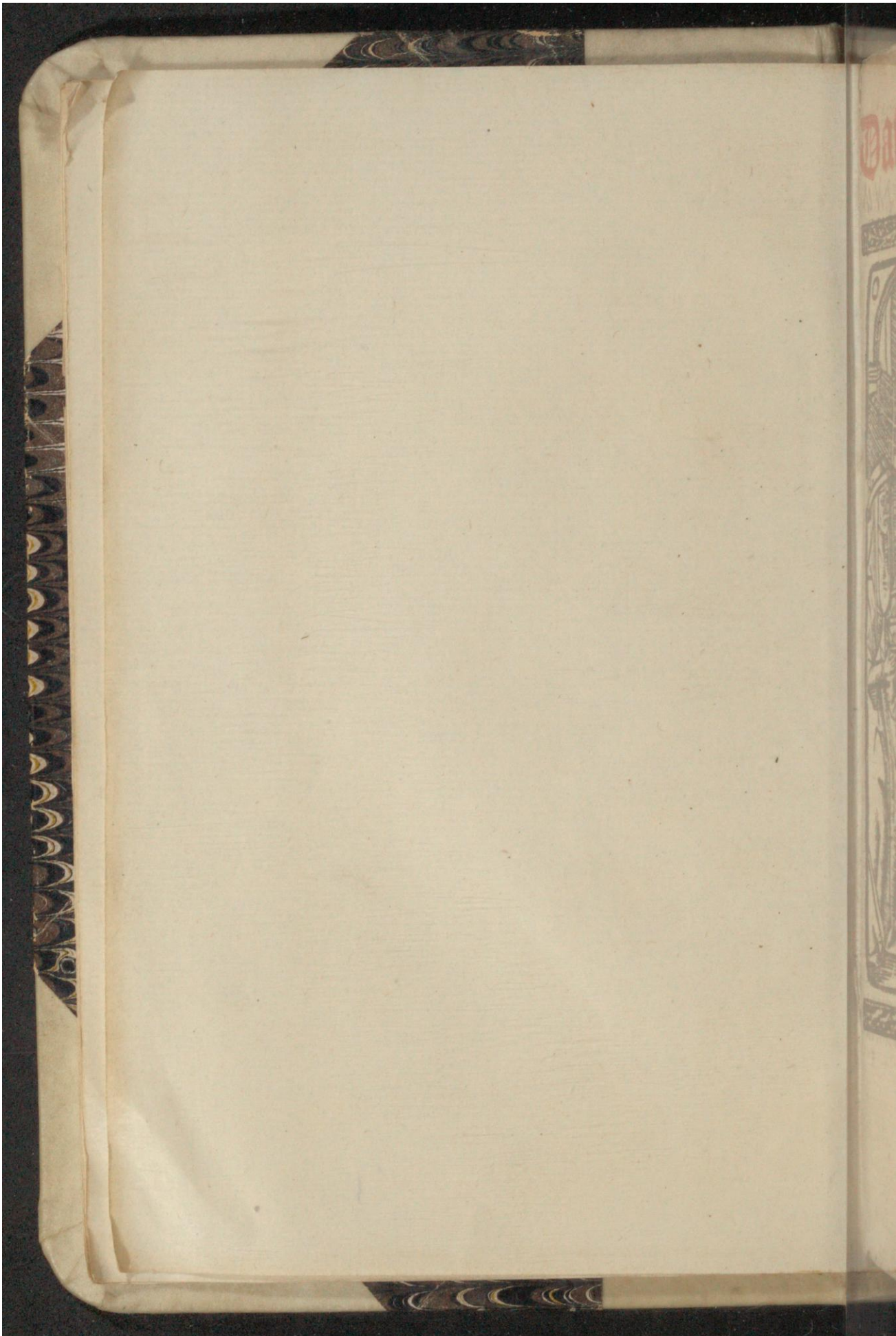












Dat leuē ons Heere



Dit is de prologus des leuens ons heren
O mensche ist dattu begeerste vo
comelic ghesuuert te werden van
sonden. En̄ ewelijc rijk te we
den in duechden / ende hoochlijc verlich
te werden inder scrifturen. Ende glorio
selijck te verwinnen dijn vianden / ende
oueruloedelijc ghetroost te werden in d
ne wederspoet / ende deuotelijc te wand
ren opter aerden / ende dic wil beweghe
te werden in dijn camer der conciencien
Ende soetelijc te screpen in dijn gebeden
en̄ wackerlijc onsteken te werden in dijn
ghedachten / en̄ te volherden in goeder
wercken / ende met geestelijken vrucht
veruolt te werden / ende te ghebruken
die godlijche heymelicheyt / ende salich
te steruen in dijn vterste / ende ewelijc t
regneren inden hemel. Doe oeffent di t
dat leuen ons liefs heren Jhesu Christi / en̄
in sijn passie die welcke die hemelste van
gesent heeft in die werlt / op dat hi di mē
schen bewijlen soude / ende toonen eē ex
empel der volmaectheyt / en̄ sine naeuo

gers sonden brengen totten eewighen
leuen. Daer om minnet Christum/vol
ghet Iesum/omhelse den ghecrupsten.

Hier beghint dat heylighe leuen ons
liefs heeren Iesu Christi.



Es sonnendages te mettē
tijt so aenbede ende bescou
we dynen brudeghom/als
een almachtich ende ghes
weldich groote god/ende
heere bouen al/en niemāt

sijn ghelijc/ende alle goet in hem seluen
gebruykēde/en vā hē seluen hebbende
niemants behoeuēde/alle dese dingen
in hem hebbende/als die ghehele gods
heyt in een wesen/en nochtans drie pers
sonen als die vader gods indē sone gods/
en den sone gods inden vader gods:ende
die heylighe gheest in hem beyden. Ghe
lijc in wijsheyt/ghelijc in moghentheyt/
ghelijc in ewicheyt **H**ier om o mijn siele
soe sulstu alle dese dingen in di seluen cōs
templerende wesen sondē eenige nauwe
ondersoekingē/wācht is een licht bouē

A .ij.

alle lichtē / hi is onspreekelic / hi is onbegripelic / hi is v̄makelic eñ wondlic / want toes is in hem verweende oueruloedige scoonh; / eñ ouer graciose milich; bequaematich; eñ voorstenige wijs; / doechtselich; rechtuaerdich; eñ oueruloedige soetheit / eñ genuetlike suuerh; **D**ie salige geestē die altoes staē in; h̄ tegenwoordicheyt / als heete colen vandē brāt; h̄re h̄ter liefstē die vā hē gedaen is in die chorvandē ouersten engelen roepen altoes **H**eplich heplich heplich here god des herē / vol is hemelrijc eñ aertrijc vā dat gewout d̄re gloriē. **H**ier o m̄ siel so vāned voor dē throne gods eñ aēbedet hem met groter waerdich; / eñ segt. **S**eba **I**c aēbede eñ glonificeer di / eñ ic gelouedi o waerde heplige driuoudich; die daerbiste die eewige wijs; die onwandelbegoeth;. **S**ond maet minlic eñ sond v̄dricgebrukelic wonēde in die onbetredelike stedē. **G**eeft mi dat ic v̄ warachtelic moekinnē eñ waerdelic moet minnē **E**ñ al m̄ inderste moet v̄smolten worden in d̄

diepe afgrondsich; die di alleē bekēt is. En
wāt alle creaturē v̄ niet vol louē en mogē
in hemel en in aerde / daer ō so sta ic nu in
de tegēwoordich; m̄ns gods aēscouwēde
mi seluen in dat herte des herē des ewig
gē vads vā ewich; voorliē te wesen. Clop
pēde met begeertē tot die binnenste; ynd
ontfermhertich; om te woenē in de hulp
des ald ouerstē / en te rustē ond die bescer
menisse gods des hemels. En vā die onbe
gripelich; yre lieftē tot ons. So roepe si
m; cherubin en seraphi / heplich heplich
heilich here god der herē / vol; y de heme



len en de aerde vā
dat gewout d̄re
gloriē. Di si lof glo
rie ende werc der
dācbaerh; O salig
ghe ende gloriose
heplighe driuous
dicheyt. **S**hebet.
Ick ghruete v
waerdeheplis
ge driuoudicheyt:

A iij.

welcke godlijcke drieuoudicheyt sijnde
drie godlike vlamme drie lichten Verlic
tet mi tot uwer eer en tot mynder salich

O waerde heplige drieuoudicheyt ghe
denct en ontfermt onser altoos Geb

O hemelcke vad ic offer di v mijn he
te als ee appel van granaten en als
een gulden beket dine gracie in te stort
en als een bedaude rose. Ich offer v mijn
vif sinnen/als sien/hooien/ruken/sme
ken/tasten/oft gevoelen/en al dat ic spre
ken oft dencken sal/op dat dijn lof altoos
moet wesen in minen mont. Amē. **S**ru

hier op nu marie die daer voorsien ende
vicoze is bouen alle creaturen in dat her
des heeren met dit nauolgende ghebe

O god gruet v gebndijde dochter de
ewigē vads / god gruet v moed; yn
gebndide soons / god gruet v wtuerco
bruyt des hepligē geest en als bequaens
ste woningē der hepliger drieuoudich
di moeten louen en groot makē alle sal
ge geeste en alle wtuertorevriendē gode
moeten di lof geuen en deuote dienste

Van die makinghe des hemels.

Tepriem tijt so aenbede en beschouwe
we dñnen brudegō als een almachtich
scepper ende maker alder dinghen/
ende doock alre creaturen/want ten was
sijn minne niet ghenoech vol glorien en
vol bliscapen te wesen/hien woude noch
ander creaturen hebben diese met hem
ghebruken soude. Soe heeft hijt eerst ge
maect die enghelen tot sijnen dienste als
bij hem bliuende / dat welck die ouerste
engel verouwaert heuet. Want hi wous
de wt houerdien sinen stoel setten inden
hogen/en gelijc wesen den ouersten. Da
re om heeft hē god daer wt gewoupen in
dat alre diepste afgront/en hi is ghewor
den die alre archste. Hier om omijn siel
so valt nu voor dē throne neē en bidt dine
scepper dat hi di geuē wil rechte ootmoes
dich. Op dat hi di in die engelsce stat daer
Lucifer met alsijn ghesinne wt geuallen
is in vkiezen wil. Denmerct nu voort hoe
dat hi na die val des engels heeft ghesce
pē hemel en aerde en alle haer vercierins

A. Aij.

ghe. Want den text seyt. Doen god sach
dat alle dinc goet was d; hi gemaect had
de/so heeft hi gemaect en geschapē dē mi
sche tot sinen beelde en gelikenisse en h
uet hē gefoumeert vā dat sijn der aerde
op dat hi pinner in ootmoedich; bliue
soude/mer o dat hi; n waerdich; bekint
soude/waer toe hi geschapē was soe hee
hi hē in geblasen dē geest des vstants Al
memorie vstant en wille op d; wi hē daer
mede soudē bekinnē minnē en gebruikē
En op dat dit te recht indē menschen bliuē
soude/so heeft hi alle geschapē dingen der
mensche ond gedaē en hē macht en wijs
bouē al gegeuē. Mer diten heeft die m
sche in hē seluē niet bekent noch al d; god
dat hē god gedaē heeft. Wāt als in gene
staet. So sach dat wijf dat die vrucht der
vbodē boēs goet was en genuuechlyc se
heeft sijn gesept haer mā Abā. En de ma
wt toenepginge dat hi hadde totten wijf
so heeft hi gecōsenteert en sijn hebben da
dē serpēt geloeft/en si hebbe beyde geg
tē vandē vbodē vrucht. En die here is n

gramt en hi heeft gewandt indē paradys
se na dē miōdach en riep seggēde. Adam
waer bistu. En Adā sepdē wed. Heere ic
heb gehoor dū stēme indē paradise ic ont
sie di. Ic hebbe gesondicht en mi v̄hudet
wāt ic naect bē / want si hadden haer ledē
bedect metten bladeren vanden bomen.
O mijn siele mercket nu hoe dat god an
derweruē in sijn creaturē v̄toernet wert
en nochtās en heeft hi dē mēsche niet al v̄
worpē also als hi dē engel gedaen hadde.
Bedēct hier die lācmoedich; xp̄i en bewi
set hē hier eē sondlinge waerdich; wāt hi
dū ierste staet wed v̄n ieuwer heeft in dat
paradys des cloesters. **M**erct die mensce
like ouertredinge in dat gewelt des beto
ringe. **M**erct die godlike wedgeldinghe
na eplinge der v̄dienstē. **M**erct de bereic
h; tottē sondē in ons ouermits die achter
latenisse der erfsondē vā onsen eerste ou
ders. **B**esiet die ellendichept des mēscelis
kē geslachts hoe anxtelic de sondē begon
dē te regneren / so floechc aijn sinē broed
doot / om d; hi sach dat zū offerhāde gode

ontfandic was / hi dede daer na die wer
vgaē mettē vloet o die onreynich; wil di
so seer indē menscen gewassen was Daer
na so liet hi noch v̄sincken; sodomā en̄ ge
moira o deser seluer sondē. Ald? en heer
hi dē mensche vā sinē aensichte alte ma
niet v̄stotē / mer ontfermhertelic getor
geert. Hier om o m̄ siel so aenbede hie
dijnen scepper / en̄ danc hem van s̄nne
gracien daer hi di geset heeft. Sebe

O Almachtige scepper ic danc di vā di
re gracie en̄ ghebū die di / want gh
mi so edelē creatuer gemaect en̄ gescap
hebst. Als tot dijnē beelde en̄ gelijcnisse
dat ic soude bekinnē minnē en̄ gebruik
en̄ ic arme mēste bekē m̄ seluē te wese
eē vā adās kinderē / ouermits de neigel
h; o sondē die in mi regnerē en̄ alte crā
d; wed̄ staē. Geeft mi v godlike gracie ic
ic dz edel beelt dz ghi i d̄h̄ geformeert het
en̄ v̄ciert als memorie v̄stāt en̄ wil mit d
sē aerscē gescapē digē nēmermeer af be
nlect en̄ v̄duyftert moet werden / mer a
toos opstigēde tot dz eerste oorsprōc daer

ic wtgeulotē bē. En te volbringē daer dū
almachtige goeth; mi o geschapen heuet.
Hoe hi hē beloofde den hepligen vads.
Tercie tijt so aenbedet en bescont
Adinē brudegō als eē milic belouer o
mistrorige vaderē en een goedertieren
wed geuer der eerste waerdich; Also den
text sept. So beloefde god abrahā dat hij
vā sinē sate soude geboirē werdē. Also dat
menichsins in figurē en in opnbaringe
en in andere teykenē dat bewesen wert.
Als abrahā in die offerhande sijns soons
pfaac/ als in die twerehāde gellachtē die
vā hē geboren soude werdē. Jacob in die
figure vā Joseph sinē sone. Moyses inden
doomē bosch niet vbarne. Sederō indē
velle datter bedouwet was. Die kind vā
Israēl in dat etē vāden paeschlā. En hoe
machtich datse god wt leyde i egyptē en
altoos des dages vginct in een colūne der
wolckē/ en des nachtes in een colūne des
viers / hoe grote dingē dede hi hē als si i
sinē gebode wanderdē. Beschouwer nu
voort/ hoe soet hoe minlickē hoe begeers

lickē heeft dñ geminde geweest in de he
tē der patriarckē en der prophetē hoe b
roemelike hebbē si gequelt vā sijn mī
nē en liefcē / en hoe begeerlijc hebbē si h
gemoet met hertelijckē vsuchten en ro
pen / en seggen dese nauolgende woord
Opgacde daerh; des ewigē lights. **Ant**
adonay en leptsmā des hups van Israe
dien Moles hebste gheopenbaer in ee
vlamme des viers / en du hebste hem ge
geuen eene wet. **O**oēt en verlost ons mi
wtgherecten armen. **Antiffen.**

O wortel van vette du staetste in een tep
ken der wolcken / op welckē die coning
houden haren mont / die welke die he
den sullen anbeden / comt ons te vlossen
en en wilt niet meer merren. **Antiffen.**

O sloetel dauids en een tepkē des hups
van Israel / du doetste op niemant en slu
tet / du sluytste en niemant en doetet op
come en lepdet wt die geuangen wt der
huse des kerckers sittende in dupsternis
sen en in die siche me des doots. **Antiffen.**
O coninck der heydenen alre begeerlic

ste herd en eenē hoornsteē die daer make
ste vā twee eē comt en behoude dē mēscē
die du ghemaect hebste vanden sijn der
aerdē. **Añā.** O emanuel onse coninc en
wetgeuer / du biste een vwachtinge der
hepdenē / en eē behoud haers. **Coēt ons**
verlossen onse here god. **Añā.** O ewige
wijn; du biste voort. **rc.** O vreedsamighe
coninc du biste geborē voor die werk / du
ingaeftē door die guldē poorte / visiteert
die geuangē en wedroeft haer daer / vā
waen si geuallen sijn door schult. **Hier o**
vblidet en vuroecht di ihesum / siet dijn co-
ninc coemt dij vā welken die profheten
hebbē gesprokē / en die engelen aenbedē
dē welckē cherubin en seraphin te roepē
heplich heilich heilich here god o heren.
O mijn siele mercc nu hoe dye heplighe
vaders hē geroepen en genoot hebben
om hem te sien indē vleysche. Du sulste
ooc tot hē roepē om hē te scouwen als in
sijns selfs wesen. Isaias sepde dat hi sou-
de comē vandē wortel pesse en van sinen
hepligē sloetel en dz hi opēbarē soude op

eē blitkēde volcē die dufendē der heplī
gē m; hē. En och oftu dē hemelſcoerdeſ
eē ned quaēſte. Salomō ſepde dat hi quā
ſpringē ouer die bergē. Abacuc ſept dat
wi hē v̄wachtē ſoudē hi ſoude haēſtelīck
comē eē niet merren. Iohel ſepde dat wt
ſoudē blaſen metter baſunē in ſpon / wāt
hi was na bi. Moſes ſepde wert ghehep
licht ghi kind vā Iſrael / wāt morgē indē
dage ſultſte ſien die mogenth; gods op v
eē die ſal halen vā v alle quellīngē. Oeck
ſept hi. Och here ſende die du ſenden ſult
ſte. Daud ſepde du die ſūtſte bouē cheru
bin veropenbaer di eē neyge dīn hemes
len eē comt ned. Zacharias ſepde dat de
dochter vā ſpō ſoude haer v̄uroechdē eē
ih; ſm ſoude iubileerē wāt die here ſoude
comē eē viſiterē ; n̄ volc i vrede eē wi ſou
den voor hē v̄blidē in volmaecter herten.
Sophonias ſeide dat wi hē v̄wachtē ſou
den wāt dē dach des herē is na bi. En ans
der ſepdē dat hi ned ſoude dalen op ōs als
die douwe / eē wi ſoudē ; n̄s v̄wachtē als
die regen. Symeon ſepde wanneer ſal hi

tomē en werdē geboren / wāneer sal icht
hē sien / wat vmoetstu salt noch lange du
rē. Hier om om mī sielen wilt niet ontsien
desen clepnē tijt om wat te arbeypden om
dij gemide wāt morgē indē dage sulstu
wtgaē / dat is in die vrie dījs wtsceidēs vā
dē lichame en die here sal niet di wesen in
dē gebuikē. Gedēct voort hoe grote won
derlike dingen hi gedaē enge wraecht he
uet door die conigen / als door David en
Ezechias en Josias / en door die heplighe
machabeen de daer mālichen stredē voor
die kinderen vā israhel en voor haer wet
en si dedē dat genoeghlickē was des herē
aenscouwen. David spranc voor die arce
ke des heren met al zijre crachten ouers
denckende die weldadē gods die weleer
gesiet waren den heplighen vaderen hi
liet maken organē en menigerhāde ma
nieren vā spelen en vā trōpettē. Hi maet
te psalmē en oordine erdese self te singen.
Hi sanck self stadeliken ind herpen als hij
was groot vand genadē gods / hi leerde
dat volc vā israhel gode te louen wt aldher

tē en̄ met welludend̄ stēmen alle dage hi
te geb̄ndien Salomō die alre wijsste con
timmerde eenē tēpel wel seuē iaren lan
cottē louē gods/ en̄ achte dagē vierde hi
hoechtidelic die feestē vand̄ woninge. Hi
offerde dusent vreedsamige offerhandē
en̄ hi settede die arcke des v̄brants daer
met geluyt der basunē en̄ met hoger v̄
lichz. Hier om o m̄n siel valt ned̄ voor d̄
throne gods en̄ bidt hē om gracie. Seb̄

O Goedtieren scepper en̄ alre begees
licste here/ want also ghi recht soet
en̄ begeerlic hebt geweest ind̄ hertē de
patriarckē en̄ prophetē voor de tijt uwer
geboortē. Ghift mi arme mensche die re
ben ind̄ tijt der volre graciē mer vā d̄
aensichte des godlickē wesens dattet n̄
so treckelic en̄ oec soe soet moet wesen in
sielē als si waren begeerlic te siē ind̄ v̄
sche/ op dat ic vā die hoēberh̄z der werlt
vā eygen toenepginge der naturē of d̄
creaturen n̄ beulect of besmet moet we
dē. Mer dair altoos mede hāgēde en̄ v̄
langēde moet wesen th̄t ick sie ih̄m x̄p̄

mij gemide eē te wesen mitte vad en den
hepligē geest **J**ā die otfanckenis marie
Otfangē wert en ned comēde vā da
uids gellachte vāden sade Abrahams als
god dat belooft hadde. **S**ij wert geheplis
get in haers moeds lichaēs en vciert met
tē seuē gauē des heiligē geests si wert ge
boren en maria geheten si opwiesch seer
genuetchlic/wāt si wert vol graciē en bñ
dictiē/daer o groetse nu deuotelic en segt
dit nauolgende gebet **G**od gruet v eeni
ge rose soete bloē vā welckē die prophetē
menich foudelic hebbē gesprokē zōdlinge
die propheet **I**saias die seyde. **H**et sal wt
gaen eē roede wt de wortel vā pesse daer
sal wassen eē bloeme en daer op sal rustē
de heplige geest **S**edēct voort hoe maria
tē drie iare wert indē tēpel gebracht. **A**ls
ambrosi? sept/so clā si. xv. trappē op sond
enich bistāt in waken so was si altoes de
eerste i wihsh; de geleerste in dauids psal
mē de subthlste si was voorsichtic i woors
dē scamel in sprekē/oetmoedich in zeden

¶

eer si sprac bedocht si altoos dize dinge
Oft noot was / en of daer pemāt verger
of soude werdē / en de ere gods daer i ge
legē was. Als si tottē tēpel ginc soe sloech
si haer ogē nedwart en bedecte haer aen
sichte d; niemāt haer ogē sach. En wiels
dā gruetede so neychede si oetmoedelic m
tē hoefde en leide. God si geloofte de hem
sceve si met v En als sū noemē soude die
naē des almachtighen gods so noēde sū
met kindliken vresen m; dieper oetmo
dich; en met aēdachteliker waerdichey
En bouen allen menscen was si god sco
wēde idē geest wicwil op getogē so sco
de si harē scepper in dat eēuoudige we
als dat licht in dat licht en mīde met ew
ger en ongescepende minnen. Si plac
dic wil te lesen die prophetien en psalme
dauids en sonlinge als si las. Eē mag
sal ontfangē en baren eē sone so daelde
oetmoedelick ned op haer knien en bat
gode dat si lange mochte leuē dat si de m
get mochte siē en aenbedē daer god af g
borē soude werdē. Si badt dagelic o v

de en eendrachtich; des tēpels en dat hij
haer crachte woude geue; ihu geboden te
houdē / si plach somtijt becūmert te wezē
met dat wert d' handen als met side te bes
naien en gouden so watmē indē tēpel bes
goefde also dat die and' iōcfrouwen haer
plagē te hetē haer godinne. Si was deer
te die god repnich; beloefde / in welckent
die bisscoppē des tēpels seer in beaynt wa
ren om dat si nie alsodanige dinc gehoort
hadden. Merit nu als sij iij. jaer out was
so wert si ioseph ondcrouwende en hoest
nie roede ontfinck en die duue die op die
roede sat was een beteykenis d' geheel
te repnich;. En sij scepde wt den tēpel en
ginc in de heymelich; haer d' camerē wāt
i gaf haer meer te rōuerseren metten en
gelē dā mettē mēscē. Hier o o mī siel gāc
ot mariā en gruetsse deuotelijc. Sebet.
Od ghruete v Maria wesen derose.
wāt ghi bouē alle menscē m; godlic
ter minnen sijt vciert / en een witte lēpe
vāt ghi sijt eē erē peld' geheel d' repnich;.
ē welrukende fiole wāt ouermits uwer

§ .ij.

oetmoedich; heb di hemelrijc en aertrijc
vuolt mit gracie **O** my siel merct nu hoe
die gods sone drocken wert van haer mine
en cloppet totten binnenste des vaders / en
roept dat zyn weelde is te wesen mitte kin
der menschen / die coninc wert door scoten
metten strale haers begeerte als bruloft
te make sine sone / en haer te vkiezen tot
eenre dochter die heplige geest wert ges
mott dat werck te volbrengē en haer te
vkiezen tot eenre bruyt en o dit te geschie
en volbracht te werde so is daer een raet
gehoudē indē hemel. Die gerechticheyt
heeft gesocht inde aerde en die ontferm
hertich; indē hemel en daer en is niemant
bequaem coe geuondē dā alleē die sone go
des om dē vloren te verlossen. **W**erckap
O my siel neet nu v middach mael in des
ser conincliker bruloft camere / want dat
godlijke conduyt des vaderliken hert is
opgedaen en die pseren banden daer dat
meer dan vijft dupsent iaer mede gebon
dē heeft geweest zyn op gesprogen en dat
vloet wt die soetste most oueruloedelijch

sond iemāts wedhudē dat godlic woor
taet bereit vleesch aē te nemē de conic he
let hē op gescort o os te dienē En al de en
gelsce scarē v wōddē hē met bliscap in des
er werescap. Daer o so ganc sitten ned in
de ruste dñshertē ond de tronē cerubi en
eraphi. En voede dñ siel met deser weel
niger spisen en lufstert nade soete callige
die de waerh; en otferrmhertich; m; mak
and hebbē o eēdrachtich te makē hoe of
n wat manierē dit wert gesciē soude en
hoe die outste legaet als de engel gabriel
mand kepslerlyker mogenhept beuoelen
wert de bootschap te dragē tot; ynd bruyp.
En dā v gadert vandē crumē die daer ge
tallē; y vā dese godlike tafel en brenchul
de den armē sielen die daer leggen in die
hijne des vegeuters toteender godliker
helmiffen. ¶ Een schoon ghebet.

O here du spracste ic gedenck gedach
ten des vreden en niet des vduities
op dattu wt oueruloedich; dñre minnen
dat woor mit di veenicht wert dat was
ndē begin bi gode dat hi menscelijke nas

S. iij.

tuer aen nemē wonde / di wondliken vor
re gesien hebste in die waerdige buit de
welche sondē sondē ontfangen wert en̄ ge
boren als eē claer morgē sterre voort gaē
de en̄ op wassende als een opgaende das
geraert doorscinende door alle die werlt /
als een blinckende sonne en̄ vā harē ous
ders in iuwen dienst gheoffert wert / in
welchen sij altoes leefde in maechdelike
puerh; en̄ in grōdiger oetmoedich;. Ick
bidde di geef mij die in sondē ontfangen
en̄ geboren ben en̄ wed in dat doopsel dñ
re gracen ghewasscen ben dat ic v moed
in allen doechdē also na moet volgē hier
in deser bruloflicker werlcap / also waer
delijcken feest moet houdē also dat ic hier
na vdieneen moet in die bruloflickhe slaep
kamer in gelept te werden / en̄ also de des
conix sone die daer is in dat godlike wes
sen toegenoegget moet werden met ewi
gher omhelsinghen. Amen.

Hoe Maria die bootschap ontfinc.

AEnoen tijt so gedenct hoe de engel
Sabuel staet voor die godlike mo



genth; al kniellē
de en̄ nepghende
metten hoefde en̄
eerwaerdelicken
die hoge bootschap
ontfinc. En̄ alsoe
Hubertin? septe so
heeft die engel m̄
grooter reuerens
ciē en̄ waerdicheit
den ooulof ghenos

men/en̄ heeft haestelijc ued̄ geulogen in
menscelijker gedaenten met eenen blidē
blosende aensijn in de slaepcamer der sa
iger maget en̄ gruetese eerwaerdelice en̄
eyde. Ave gracia plena dñs tecū/al knier
lende voor haer voeten. En̄ maria horen
de aldusdanigen gruet/so heeft si v̄scrict/
ende docht hoebanich dese gruet wesen
nocht. En̄ also Hubertin? septe so was de
heplighe drieuoudicheit tegenwoordich
eer die heplighe engel daer quā. Die ens
gel sprac met eenen blijden aensichte en̄
seyde. Maria en̄ ontsiet di niet/want die

B .iiij.

tracht des alre ouerste sal di om bescinen
En maria antwoorde wijslijck en sepde.
Hoe sal dit geschie wāt ic genen mā en bes
ken. Die engel sepde. Het sal gheschien bij
dat in werckē des hepligē geests / wāt du
hebste gracie geuondē bi gode en du sul
ste ontfanghē en barē eenē sone en sinen
naem heeten Jhs. En hi sal wesen die be
houd der werlt / en de here sal hem geuē
dauids sijns vaders stoel en hi sal regnerē
in iacobs huys mē ewich; en sijn rijke
en sal geen eynde wesen. En maria ouer
dochte wijslijc die woorden des engels /
en merckēde de wille gods sots si oetmoe
delicnē gedaelt op haer knien met ghes
noude hādē en blifende aēlicht seggēde.
Diet hier eē diecst deerne os herē laet mi
geschie na dinen woordē. **O** mi siel merc
no deuotelikē. Hoe d; die heplige driuou
dich; daer was met sijnē keiserliker mos
gent; en ontfanc met waerdicheyt dpe
woorde d maget en dat herte des vaders
wert doorscoten met haren woorden en
en die sone gods wert droncken gemaect

en haestelijc opgest die conintlike crone/
en heeft ned gedaelt vā die mogēde stoel
hys rijck als de sonne daer dat glas in dat
michaē der heiliger maget en heeft vā ha
re ald puerste bloet mēscelike natuer aen
genomē in volmaecth; der ledē / en noch
ans al geheel gebleuē indē scoot zyns va
ders / en hū begaerde gerckent te wesen
ond de kinderē adās / als in boesth; der na
turē / mer onbesmet vā sondē. Mercc die
engelsce scarē vā dit godlike werct won
derē en die heilige geest met marien ond
rouwet wert in eewiger bruytscap als
niet meer dit werct gesien. Denct wat
morgen gauē en piewilegtē si nu ontfan
get als te heetē een dochter des vads / eē
noed des loōs / en een bruyt des hepligē
geests / en een bequame wonige der hep
iger driuoudich; So ontfanget ooc dat
vingerlinc des gestadiheits nēmermeer
vā hē te moghen vscypden werden noch
veulect vā sonde / si wert ooc gecleet met
ten rocd onsterflich; wāt sū wert eē met
die godlike natuer. Si wert oock ombe

hāgen met die mātēl des bliscaps/want
allen gauen d' graciē sullen door haer ges
scien. **O** deuote siele merct hier marien
wel an hoe si om beset is vāden engelē en
ombescenen met de crachtē des ald' ouer
sten anbedetse milicken wāt die naē eua
is v'wandt in maria wāt god is gewerdē
menſce/nochtās blijuende dat hi was in
dat godliche wesen des regerende hemel
en aerde. **M**erct voort hoe die enghel als
hi hi boetscap gedaē hadde en dat wondē
like werc gesciē was/ als **I**ēdolph? sepe
so heeft die engel seer minlic en deuotelic
nēd gekintelt voor onser lieuer vrouwen/
en heeft oorlof genomē aē haer en te gad
opstaende so heeft si seer minlic en met re
uerencie toegenepcht totter aerden toe/
als zū lieue vrouwe en eerwaerdige toni
ginne/en heeft wed' genaren ten hemel
waert/en vteldeſe daer dese dingen. **E**n
toe wert daer gemaect eē sondlinge feest
en nieuwe vroechde ond' die engelen om
dat haer stede v'vult soude werdē en haer
mueren gemaect **H**ier o o mijn siel chime

met opwaert onđ die enghelen en̄ maect
dij wāderinge al daer onđ die engelē/en̄
laet dic dijn solaes en̄ v̄makinghe welen
nad̄ noenē. Laet dijn ghemoede al contē
plerende daer in rusten als in aēmerkings
ghe des grooten wercks ende ontsprins
ghet wed̄ met dancbaerlijcken loue hem
biddende ende seggende. **Sebet.**

O Almachtighe conic en̄ alre begeer:
licste en̄ soetste here die wt die wille
dijns vaders wt den scoot dijns selfs vaders
wtgaende als een vloet wt die stede des
weelden en̄ des paradijns/die leechheit der
dalen v̄kielende/die hooch; scouwēde/de
oetmoedich; dijns deerns aensiende de ar
chāgel gabriel voorlopende die du neder
dalende indē buyc der repnd̄ maget daer
du vāden heiligen geest ontfangē aē naē
ste dat als suuerste vleys. Ic bid v̄ door de
v̄dienste d̄ maget dij alre glorioeste moe:
der dat dine gracie ned̄ dale op mi dijn als
re onwaerdichste deerne/dat ic den geest
dijre vresen ontfangē mach en̄ wt die vre
se mach wassen ind̄ minnē en̄ wt der min

nen voortgaen in rechter dootmoedicheit
op dat ic in dine ontfermhertige ogē gra
die vinden mach / wt welcher gracie ic sa
lige vruchten der goeder wercken voort
brienghen sal tot d'ijure eeren.

Een ghebet tot die maget maria
Ic spreke tot d'ijre herten o maria.
Ic spreke tot d'ijre herten en anbede
di als eē heplich tēpel goods met groter
innich; wt inwēdigē crachtē m'ijns hertē.
Do groet ic d'ij oubeulecte herteken dat
ald' eerst waerdich was te ontfaē dē eēge
borē sone gods wtgaēde wt den scoot i'ns
vads in d'ij ioncfrouwelike maechdelike
lichaē. God groet v herte eē sondlinghe
sanctuarie gods / in welchen hē die here
selue geheilicht heeft indē heiligē Weest
gegroet heilich der hepligē welc de ouer
ste biscop m; s'ijre wondliker en ontspre
keliker wtganc gewiet en geheplicht he
uet. Segroet s'ijstu heplige arke godes /
du biste in di onthouden de die heplighe
scrituer gods en d' prophetē. God gruet
v gulden emmer du hebst in di dat hemel

see broot vol alre heplichepts en rijkeits
ontfangē / in di sijn alle weeldē in di is me
dercū alre gesonch; / in di is gemaket alle
genaden / in di heeft die een gheboiē sone
gods welbehager. In di heeft hū een stat
der gloriē en d' blyscapē vcoiē die eē gebo
rē sone gods heeft di gemit en heeft di vo
re and dingē wtuercoiē. God gruet v her
te des hogē coninc sale dū herte is eē hup
se vā ceder bomē gemaect / god groete v
kelre en oppoteet der welrukendū crudē /
du biste vol vā edele cruden / du biste vol
doechden des hemelscē meesters en des
aertscē / en du biste eē gesontmaectster al
onser wondē en oueruloepende vā gra
cien der doechden. Segruet sijnstu herte
guldē leuwe welc des alre beste hooft des
alre begeerlicste heeft gerust god gruet
v poorte des paradys hi en dorst v niet be
driegē die scalcke serpent de eua bedroge.
O maria wat salich; of wat heplich; sal i
mi mogē gelikē die heplich; dūre herten.
O maria met wat hoge loue sal ic di wat
delic mogen louen en grueten dat soete

merch dñs hertē du leue ind ewich; v̄bli
dende. **O** alre heplichste herte **O** ald̄ m̄r
licste herte **O** alder honichulsoenste herte
In welckē gedragē wert vrede en̄ dat doē
die godh; die mensch; cussede in lieflyker
veenige en̄ v̄uolde dñ herte met ewige
subilinge. **G**od gruet v̄ ald̄ edelste sc̄lp
daer in gedragē wert die ald̄ wicste steen
paerlz v̄aden douwe des hepligē geests:
welck̄ scoōh; n̄mermeer v̄welcken noch
v̄gaē en sal. **W**eest gegruet gulde beker
in di hebbende die alre soetste claerh; des
loefs de du hebste gescent dē ouersten co
nic die alte seer dorste na onser salich; dat
was in dier v̄ē doe du totter groetē des
engels sprakeste en̄ septe. **S**iet hier een
deerne des heren mi gescie na dine woo
den **H**ier om o maria so maectste; h̄ hert
also droncken en̄ goetste daer in also gro
te ghenuechte soe dat h̄ also blyde wert
en̄ vanden hemel neder riep ende septe.
Het sijn̄ mijn̄ weelden te wesen met die
hinderē der menschen. **D**i moet grootmas
ken creaturen en̄ louen dñ. **O** moed̄ der

soetheyt vā waen ons salich; getomē is.

Hoe Maria tot Elizabeth quam.

A Evespertijt so liet inwendelijc met
dat oge d'ys gemoets hoe d; maria



opstont ende mit
haesten doorliep
d; geberchte om
dat si visiterē fou
de haer nifte Elis
abeth. En̄ Iedol
phus seyt s̄a dat
de engel Gabriel
de hoge bootscap
inden hemel ghes
bracht hadde van

der hepliger incarnacien/so daeldē de en
ghelen ned wt haren choren en̄ grueten
eerwaerdelijc die moed gods segghende
Weest gegruet o ald̄ eerlicste maget en̄
moed des behouds. Weest ghegruet ald̄
puerst o die dervige des skults. Verblide
di blinckēde sterre dragēde die nieu zōne.
Verblide di ald̄ orbaerlicste door die hooch
heit des vruchts di louē alle creaturē als

de bloē haerre salichz. Door di wert gege
uē dat leuē en vderft die doot. O my siel
dēc hier op en vsettel di metten engelē it
geberchte omariā te groetē / wāt Lucas
sept dat si met haestē ouerliep / om dat sij
vāden menschen niet gesiē en wilde wesen
daer o so valt nu ned in hair gemoet dair
si door lēdet en segt. Verblide v graciose
mager: wāt du hebst ontfangē dat woort
mettē woordē. Verblide di vruchtbarige
tellige: wāt du drages de vrucht os leuēs
Verblide di schoō blinckēde lette / welke
roke en vcleringe alle dat hemelſce heer
hē in vwelluſtiget. Verblide v ald ſcoon
ſte guldē roſe en alte mael ſoet / op welke
ken dat douwet dat cōduyt des godheits
met oueruloedige dropelen. Verblide dij
ſcriē en tresoor des almachtigē gods / in
welkē du drageste en beſlotē hebste den
alre duerbaerſten costelijckē ſcat / m; web
kē dat Adās kinderē mede vlost en vcof
ſullen werdē. Hiet o omij siele alſtu ma
riē ad? gegroet hebste in dat gheberchte
ſo gāt met haer i dat hups elizabeth / wāt

als Hubertin? seyt so quā maria seer mis
ic en vrolic seggende. God gruet v lieue
gemide suster elizabeth en elizabeth alte
nalen ontsteken en vlicht metten hevlis
re geest nā maria in hare armē met blis
cap en sepde. Gebndyt bistu ond die wij
te en gebndyt is die vrucht dhs lichaes.
En wan comet mi dat die moed des herē
oimt tot mi. Wāt voorwaer dat kindekē
heft hē in mīnen buyc als ic hoorde die
voordē dhyre gruetē. En maria en vthief
aer daer niet in mer si seide ootmoedelic
Mijn siel maect groot dē here. En mīnē
reest heeft hē hoge vuroecht in god mī
alich. En si stondē te gad want desen
sam gemaect was en doe gingen si sittē
En maria ginc sitten voor die voetē Elis
abeth mer elizabeth en gehengede dat
niet/mer si hiesse eerwaerdelic vand aer
ē en settese besidē haer/en si vraechden
nalcand van die maniere haerre ontfans
genis en si loefdē en danctē god en maets
ē dagē vā bliscapē **O** mī siel denct op de
dingē en vblide di en vwond di van die

C

broechde en blifstapē die daer was tusscē
dese twee kinderē besloten in haer moed
lichaē. Besiet nu hoe maria daer blijuet
dri maendē met elizabeth en diendese se
moedelic En hoe si wed grote reuerenti
tot haer hadde. En doe den tijt geromen
was dat ioānes geboirē soude wordē. So
nā hē maria ald eerst op vand aerden en
lepde hem in haren scoot ende wandt hi
in doeken als si eerst mocht en dat kind
kijn sach op onser lieuer vrouwen als he
re bekennde en keerde zj hoofdekē al
te mael tot haer waert en lachte se vrien
delikē toe en hadde genuechte in haer a
sijn en maria speeldeweer seer genuech
lic met hē en omhelsdem hē en kusten. S
plach hē ooc dicwil te bakeren en voer se
te geuē en dā was daer alte milike vrien
delichz tusscen hē bepden En als optē ac
sten dach doe dat kint besnedē wert doe
maecte zacharias die psalm. Benedic
dñs de? israelt. En als Hubert in? seys
so stont onse lieue vrouwe achter de gar
dijn en lupsterde na den sanc der woord

die vā hare sone gesproken werdē en si
beslootse naerstelic in haer herte en oock
mede o datse vāden menscē de daer ouer
mits v̄wonderē tegēwoordich warē niet
gesie noch bekēt en woude wesen **O** m̄
siel v̄maect di nu hier en visiteert elizabet
en den propheet ioānes. **M**ercket mariē
dienstachtich; wāt si achter laet haer ho
ge godlijcke contemplacie en geeft haer
otten dienst der menscē wāt si was soch
oudelic merckēde op dat ionge kindē
ioānes en opter moed ende opten ouden
arhariā of hem yet gebrac ofte behoefde
Daer o deuote sielen laet di niet v̄drietē
nattu somtijts dine cōtemplacien oft die
oete v̄meperinge d̄hre sinnen om die ho
ge gehoorsaemh; ende diēstachtich; der
menscen achten moeste **H**ier o o m̄ siel
oe merct voort hoe die moeder gods oer
of neemt vā elizabeth ende vāden iongē
propheet ioānes. **E**nde met groter waer
icheyt tusschen hem bepde soe is maria
an daen ghesceyden ende is gheromen
ot Nazareth in haere eerste armoede in

C. ii.

welckē si seer deuotelic en eēlic leefdē m;
gode en dē oudē ioseph. Sedenct hier die
sobert; van maeltydē en die scamele en
uoudige wāderinge tusscē hē bepde. En
als hubertin? sept doē ioseph sach dat ma
ria also swaer was m; kide dat hi dic wils
daer o beroert wert en wyllic i sinē sin
nē d; hise heymelic wilde latē. En die ma
ghet maria mercte dit wel mer si leet dat
vduidelijcken en bedecte die gauē gods
al stille swigende. En si badt oetmoedelij
ken dē vad in d godh; dat hij eē raet ende
hulpe wilde schicken in deser tribulacien
En als matheus sept/so openbaerde die
enghel ioseph in synen slaep en sepde. Ic
ioseph dauids sone en wilt doch niet ontsi
marien tot d; nre ghetrouwe te nemen
Want dat van haer geboren sal worden
dat is vāden heiligē geest/en du sultke
nen naem heeten Jhesus / en hi sal wesen
die behoud der werlt. En ioseph vraech d
onser vrouwen van dpe hoge incarnact
en maria vtertelde se hem en si verblide
hē met malcanderē en bleuē in haren ar

moede. En ioseph in dese seer oot meer
dan men gelouen mach. O mijn siel visis
teert hier nu maria en gruette deuotelic
in haer camer en in haer eerst armoe
den en segget aldus. Shebet.

West gegroet en vblide di heplige
maria wat du biste geworden en
geheete ee moed des behouds. Du biste
ee wortel en stame wt wien gewassen is
die vrucht onser salich. Du biste ee bloep
ende blome vciert met blopsenē der mes
sigerhande doechden. Du biste een boō
geladen vā die vrucht der gerechticheyt
en d ontfermhertich. Du biste ee grōdes
ose fonteyne wt wien dat vloeyet die ho
nich der soetich. Du biste ee vat vol vuer
igher minnē. Du biste ee ruste en vrede
n welckē de almachtich conic; y slaepcas
ner gefondeert en vcorē heeft. Wer scap
O deuote siele neemc nu hier d; auont
nael mit marien en ioseph in stilhedē en
oberhepdē En anbedet dinē here dinen
god vboigē in dat maechdelike lichaem
tochtās niet vscidē vā d; vadlike wesen

¶ 14.

Een deuoet ghebet om danckbaerheyt.

O here iesu xpe ic loue en benedie di
voor die lange inwoninge mit welc
ken du cleij hebste gescult in die nauwic
h; des maechdelike lichaens negen maen
den lac v'wachtēde dien tijt des geboortē
die na dine godh; noch tijt noch iaren en
hebste en alle tijt en dingē hebstu gese
te gebruiken na ordinācien. So en hebstu
dij; v'sien te wesen eē arm snoot wom
kij en te v'kiezen eē arme maget tot d'ijer
moed en te werden ondtrouw eē arm tin
mer mā geheten joseph: ic bid di o ewig
wijsh; woort des vaders / dat ic di arme cr
aeter di altoos geneyget ben tot der ho
uerdien door dese cleynheyt en nauwic
h; die ghi badt en v'koest inden lichaē de
saliger maget marien / mi seluen altoe
moet v'liken met clene en snodē dingē o
dat ic ouer grote werc welc du gewoock
hebste in di seluē mede deelachtich ma
werden in die gracie des inwendige so
tich; ende liefsten in mi binnensten mo
geuoelen met maria de moed gods: ouer

nits desen seluen here Jhesum Christum

Hoe maria met ioseph te bethleē ginc.

Ecōpleet tijt so is die tijt seer cort te

Cōtemplerē ouermits dat diē dach

geepnt wert **D**aer o omij siel so bescicke

ni seluen wt te gaē op een cort met mariē

en ioseph na dat gebot des keisers augu

tus o herber ge te soeken in bethleem en

laer in te vnachten. **M**erct nu met goed

verten hoe die teder ionge maget met dē

ersamigen ouden ioseph alle die straten

in gaet o herberch te soeken en ouer al

zewepgert wert / en mosten ten laetsten

gaen i een huseken o; besidē dē wege stōc

en als hubertin? seyt / so en hadde dat hu

seken geen wāden of wegen wāt de coop

udē plagē daer in te sculen voor dē regē:

vāt het was een euer scuer al vol gaten

laer en was inne hout noch vuer / noch

het dat noorduftich was en maria kniel

te aen een calōme die daer was wāt si bes

tende dat de tijt des barens getonē was

En ioseph was op een and side vā diē ene

en hupskij o daer y ruste te nemen wāt

C iij.

hi seer moede was. En aldus met groter
waerdichedē en met godlijker scuwinge
so v̄wachte dē si die gheboorte. Hier om
mijn siel so blift hier bi hē en neemt dine
nachtlaep in dat herte des vads wāt dat
woort dat vleys geworden is ende noch
tans niet van hem v̄scheidē en is sal wt
gaen en voort comen als een brudegom
wt sijnder slaep camer wt dat lichaem d̄
saliger maghet marien. Daer om gruet
se bepde waerdelijken want die doot des
grooten werschaps is nakende.

Een seer scoon gebet.
W v̄blidē os indē here w̄j ballingē
der salicheit en v̄derfde kinderen Adams
Wi gaē wt tegē die coninc die ons comt
wāt die hemelis ontlotē en die poorten
sijn opē gedaē die conic der glorien comt
in onselanden. **S**anna dauids sone ghe
b̄ndigt is die conic die ons toecomende is
indē naē des heerē coninc vā israël / o salig
gehope der propheten settet nu d̄jn volc
in vrede. **S**alighe troest der bedroefder
en bliscap d̄ saliger v̄ moet altoes wesen

tracht mogent; en gebot in eewicheyt.
I Des dincdages te metten tijt van die
gheboorte ons heeren Jhesu Christi.

O Es dincdageste metten tijt so vnie
we di seluē en maect eē hoochtijde



lijke kersauont in
di seluē. En denct
hoe die sone gods
wert ghebooren in
Bethleem Jude
in Davids stede/
en hē en was an-
dersgeen stede dā
die eeuer schuere
en de enge cribbe

O mī siele daelt

in ned wi dat herte des vads / in welckē
u vā groter v wonderen sijnre liestē tot
ons in ontslaepe waerste ghewerden en
het hoe dat hoe die middernacht genaect
e En maria in wonderliken contempla
tien verheuen was so is die minlike sone
gods neder gedaelt door dat lichaem der
naechdeliker moeder als die sonne door

dat glas. En als hubertin? seyt so merete
toseph de tyt des barēs en nā eē weinich
hoeps en leydet voor onse lieuer vrouwē
voeten op dat die sone godes daer op leg
gen soude. En als maria sach harē enigē
sone voor haer ned leggē en seer bitterlic
screpen en zj ted ledkens te samē scuddē
vā rouden so heeft si haestelic ned gedaelt
op haer kniē en anbadt hē als haer heer
en god harē enigen sone. Si sloech haer
ogē tē hemelwaert en anbadt dē vad ind
godh; en sepdē **S** vad ic anbede en dācke
di o dattu mi dinen enigen sone gegeuen
hebste/ en als die bisscop Elpas seic so las
si doe die psalm **M**isericordias dñi ineter
nñ cātabo/ alte mael wt. Ende des gelijc
aenbede toseph mede ende de engelē wa
ren daer tegenwoordich met groter me
lodien. En songen blidelic. Glorie si gode
inden ouersten en ind aerden vree dē mē
schen die vā goeden wille zj. En si aenba
den haren scepper mit groter waerdich;
en die moed gods en si warē haer en den
ionghen kinde seer dienstachrich als oft

vroede moederen hadden geweest. En
ze hāt so clōmen dese indē hemel met gro
te iubilacien / en maecten grote feest en
en sondlinge bliscap inden hemel / en sij
anbaden den vad ind godh; en dedē hem
sondlinge eer en lof. Ende als hubertin?
zo quamē alle de engelen wt en hemel
lic choor op haer seluen die eē nadē ander
en en anbaden hē m; waerdich; en melos
te. Si anbaden ooc eendrachtelic de moe
der gods met groten loue. O deuote siel
merct nu hoe die ouerste mogenth; daer
eghenwoordich is met; hre keyslerliker
macht obefingelt vāden chooren der enge
len. Als throni / cherubin en seraphin / en
si toeuoegēt sinen enigē soō dat mensceli
ke gheslacht als te wesen dat vterste van
allen menscē. O onbegripelike oetmoe
dich; / o alre stercke minne dattu o heere
mer heren di gewaerdicht hebste te wezē
en behoud d hre knechtē des gelijc en is
we gehoorit. Dattu de daer biste m h god
m h vad / m h scepper / di gewaerdigē sout
te te wesen m h broed en m h vleesch i wa

rachtiger nature mer ofhalende die son
de stercc voort m; wat groter gracie
die moed gods beghaeft wert wat lief
wat mine en toetrecke sij doe tot god he
re eenigē sone gehadt heeft doe si hē m
reuerēcie op boorde vā dē aerde en lepi
hem op haren scoot en wand hem in sni
de doecken en lepdē ind cribbē rustcē da
os cū dē ezel op dat ij teder ledēkens ve
warmt soude wordē vā die adētocht dē
beesten welke ledē si vā grote armoeds
niet bedecken en mochtē niet snode lue
kens. **O**mhelset hier dū here en dū god
wesende als eē cleij kindē noch tās nū
dscepdē vā dat vadlike wesen en luister
nad engelen sanc en wert harē dienst
siet die moed en maget hoe dat si hē w
det in snode doeykens / en soechden m
harē repne maechdelike borsten / siet oc
hoe die oude ioseph dē kinde mitter mo
der grote waerdich; bewijsoe **W**erscap
Vallet nu ned metcē os en metten ex
en aenbedet dinē here en dū god in mer
scelikernaturen vā minnen aengenom

iggghende ind cribbē op dat harde hoepē
ende als Hubertinus seyt/so had hi een
een onder sijn teer hoefdeken. **S**ebet

O ewige wāst; woort des vads en
leuēde broot des hemels d; hier ges
mē is. **B**liscap en salich; d sielen bñdics
en claerh; der hepligē. **S**chinsel en glo
iē der engelen / gebñdijt is die sone des
vads die os gegenē is / ewich geboren in
ē hemel en nu geboiē ind tijt en eē vlos
er d werlt. **T**of en glorie si dē conic der we
elt die ons geboiē is conic d coningē en
ere der heerē en eē licht der wereldē en
n eē leraer der waerh; en een geuer der
alich;. **O** ewige coninc die de werlt ver
st hebt met bñdiciē en graciē en dē he
mel met glorien en ewige lucht. **D**is lof
n glorie eer en claerh; en ewige bñdics
ie indē hemel en ind aerdē en in allen ge
lachtē vā eewē tot eewen. **T**ot mariē.

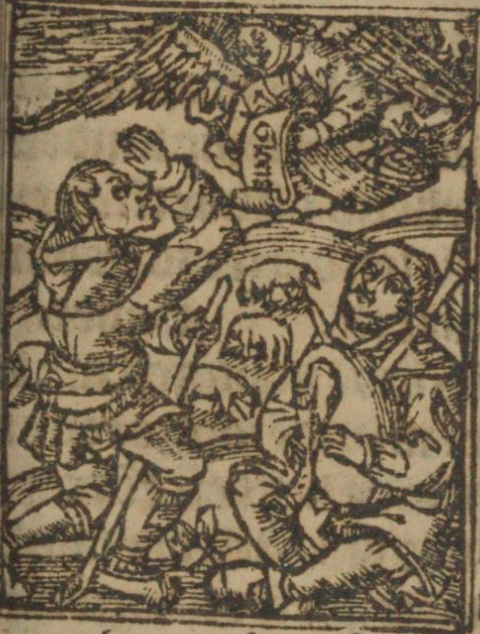
O god gruet u Maria coninginne der
hemelen salige vruchtbarige bloep
nde wortel vā pesse vand saliger vrucht
ijs lichaēs sijn vblijt en vuroecht hemel

ende aerde di moeten louen die hemel
choren. **O** ghebenedide wepster god
Sijt voor ons uwen enigen sone dē ion
gen coninc die vāden heiligen geest te ni
zareth ontfangen wert / ende in bechle
geboren / hi is behoude der werelt. Amen
Valt nu ned voor den throne godes ende
aenbedet dñnen scepper van dat wonder
wercken sijns soons. **S**hebet.

Odye wt dñn epghen vlen wilt
dat wou dat vā di gegaen was e
denochtans inder godliker mogenthey
in di bliuende was hebste doen gebore
te werden in dat lant onser pelgrmag
ende des verdriets. In dē middernacht in
den touden winter inden eueren huse i
der enge cribben nauwelic bedect met
snoden luerkens gedienc vanden beest
verboigen der werlt ende geacht als di
armelicste te wesen vā Adams kindere
ic bid di geuet mi die in sonden gewonn
en gebore ben dat ic dñ heplige geboort
alloe moet eeren met deuote dienste
hyer inder aerde / op dat ick hyer nae

nieuwes weder ghebozen werden moet
in dat eeuwige leuen ende alsoe gerekent
te werden mer die kinderē gods die welc
daer gebruyken de drieheyt der personē
in een godlic wesen. Amen.

Hoe die herdikens totter cribbē quamē
Epniem tijt so vernieuwe di seluen
Wedende merct hoe dat alle die her-



melen ouer alle de
ganse werelt ho
nichuloepende in
ghewerden ende
dat die nacht wert
verwandelt inden
dach. Ende die ens
gel heeft geopens
baert den herders
kens en heeft ghe
sept. Ic bringhe u

en nieuwe boetscap also dat vroechde sal
vesen alle den volcke want huden is ge
boren die behoud der werelt. Ende dit sal
o een teyken wesen. Ghij sulc vinden ee
kindken. Bernardus seyt merct oetmoe

bich; en gewondē in doekē / merct armou
de / en gelept ind cribbē / merct herdich;
En die herdkens sprakē ondinghe. Iae
ōs gaē tot bethleē en siē na dat woort da
ons de here getoent heeft / si gingen hae
stelic en vondē maria en ioseph endat ki
gewondē in doeken en gelept ind cribb
en de chorē der engelē loefde hare behou
der. Hier om omij siel weset altoes wa
kende en hoort die blide boetscap des er
gels en aenbedet dat supgende kinde
mette armē herderkens en boetscap
alle crachtē dñre sielen datter is gebor
die behouder der werelt. **Sebet.**

U Erblidē wi ōs indē hepligen kind
hē en inbilerē wi indē ionge conin
die ōs geborē is. Hi is eē licht en eē troe
der werlt / want dit is die dach der salich
dien die here gemaect heeft ende geuil
teert heeft wāt hudē heeft god aēgestie
de geestelinge iūs volcx en heeft aēgest
die vlossinge hudē heeft dat wijf de dor
viaget / hudē is god mēste gewordē en
is gebleuē dat hi waseñ dat hi in en wa

reest hi angenomē. Hier o laet ons deuotelic
elic eerē dē oorspronc onser vlossinge en
set ons seggē mit dācbaerh; Glorie si dē
ere die gecomē is vter hoger stat en we
nen heiligen huse der glorien. Te Beth
zem ind coud cribben en ūbergen de we
elt. Hē sū lofen eer glorie en bñdictie in
ie ewighe ewich; Amē. Aenbedet hier
te moed gods mettē herderkens/want
ubertin? seyt dat sū altoes sat gekeert
nettē aensichte totter cribbē als hem als
des aēbedēde en dienst bewisende was/
aer om segt deuotelijck. **S**hebet.

Ood gruet v heplige maria onbeule
tte dochter van spon / wtuercoren
ruyt des vads. Du biste die sijnē eenigē
one gediagē hebste in umē tabernakel.
D sondlinge mager: o rose der hemelster
liscap / o ouerscinende beelt der genadē
blide di in dinē hepligē kinde. O maria
oāc dien du self gebaert hebste als eē mē
te en met dine heplige borsten opgeuoet
nen self aenbede nu als een warachtich
god mettē engelē en met alle dē burgers

D

des hemels. O goetierenste conigin
des ouersten rijck/bidc voor mi uwē heyl
ligen kinde dē iongē conic die vāden heyl
ligē geest te nazareth ontfangēē te betl
leem geboren wert. Hi is een here conin
der werlt. **A**m. **V**allet nu ned voor di
thron ende danc den vad ind godheyt
I loue en aenbede di o almachtighe
scepper vā dat wondlike werc dattu
gewrocht gebste i dinen enigē gebndide
sone/welc geboorte en aenneminge des
vlescs du wouste alre eerst gekondige
en geopenbaert hebben den armē wak
de herdkens Ic bidde di geest mi dat ic di
arme creatuer also moet leuē in wacker
h; des geests en in armoede en in vsmac
h; des leuens op dat ic vdiennen mach die
soete boetscap des engels te horē in mnd
hertē vā dat soete kindekē ihū en dā dat
deuotelic met soekē en vindē en anbeden
dat waerdelic m; de moed op d; de vrucht
ijō heilliger geboortē mee delachtic moe
ten werdē met dē armē herdkens **Quer**
Van die besnidenisse ons heeren.



De tērtie tijt
soe hebt her
telijcken medelij
den mit dat kinde
kē ende denck hoe
dat hij besneden
wert als een and
mensch/eñ wert
genoemt metten
soeten naem Jhs:
ende dēct daer op

hoe dat hij besneden wert. **O** mijn siele
merct nu hoe dat hi als Hubertinus sepe
besneden wert mit een stenen mes in dat
edel teder vleyssche/ende van groter pi
en die hi doe leet in sinen teder ghebene
ijden lichaem/soe weende hi alte bitter
jck. Ende die gebenedijde moeder nam
em in haren scoot ende weende seer mit
em. Ende alle die ander die daer bij was
en die waren seer bedruet om dat hertes
ke bitter screpen des ionghe kindeken.
Eñ dat soete kindekijn ihs staende in zyn
e moeder scoot eñ sach dat si so bitterlic

D ij.

weēde/so nāt sūte clene teſ hādekens en
lepdeſe in haer aenſichte en ſtrecle ouer
harē ſoetē mōt recht of hiſe trooſten wil
de/en die gebēdide moed vſtont; j̄h men
ge wel en ſepde. O lieue kint ſulſte dat i
n; meer en wene/ſo laet doch of d̄j ſcrep
want ic en mach di niet trooſten/mer d̄
hemelſce vad moet v trooſtē En wt rech
ter medeliden dattet kindeken hadde to
ſijne moed ſo hieltet ſijn weenē op alſo
alſt beſt rōde na mēſceliker v̄mogē wā
de godlike crachten quā hē ind pinē nie
te batē en die minlike moed die droechd
ſijn ſoete heplige ogē en ſijn aenſicht vā
dē tranē die hi geweēt had/en ſi d̄ruet m
likē haer aēſicht aē dat; j̄h en ōhelsdē me
minlike cuſſen en gaf hē v̄nēdelic te ſug
en trooſten in alre hāde manierē als ſij a
der beſt cōde En altoos als hē wat gebra
ſo was ſi in alre w̄js altoos hē v̄trooſten
de. Hier ō o m̄j ſiel hebt nu hertelike con
pūctie n; dit cleij kindekē wāt die heme
ſce vad wert beroert met mededogen o
ſuē enigē ſone de daer is; j̄hs ſelſe weſe

om dat hi alre in sijne ionch; lidē moeste
aldusdanigepine en smerte voor dē onts
barē menscē. Die engel v̄wondt hem
v̄ā dit wondlike werc wāt v̄ā wiēs crach
re en mogēth; die hemelē werdē onthou
den. Dien hoorē si screpē v̄ā p̄lich; en be
goefrich; indē aerdē. Hier o om̄ siel om
ghelset d̄ijn soete brudegom / want du bist
die sake der seriger wonden ende des bit
teren schrepens. Ende hi heeft ontfangē
dat banc p̄ser des wakes. Daer o en scerp
bet niet vander cribben sonder deuoten
dienst ende eerwaerdige loue segt.

AEr en lofsi dē hepligē kinde dat ons
geborē is gracie en benedictie in die
ewige wereldē v̄ā eewē tot eewē. Glorie
en vrolich; sij dē sone die nu gegeuē is en
eewige waerh; si dē conic die geco
mē is indē naē des herē / hi is die behoud
der werelt. O gheb̄ndide sone des ewic
heit du biste here en conic alles r̄ich indē
thronē en die ald armste te bethleē inder
nauwer cribben. Du biste eē heer conic d̄
engelē en eē knecht en die naerd menscē

¶ .ij.

O gebēdide here wie sach pe mere wons-
der. Di si eer lof bēdicte enē claerh; inden
hemelen enē in dē aerde / enē alle gellachtē der
werelden. Amen. Gruet hier waerdelic
die moed gods / wāt haer siele is gewont
vā medeliden haers soons. **S**ebet

O groet v heplige maria maghet
glorioso dochter van iuda ghemint
vāden vad geheplicht vāden sone drach-
tich vāden hepligen geest. Vā uwer hepl-
liger vrucht is vblht hemel enē aerde i los-
ue enē in lange. **O** oetmoedige coningine
enē ontfermhertige voorspraectster d; zōda-
rē enē ald goetierēste troosterine d; bedru-
cter hertē / bidt voor ons uwē hepligē kē-
de dē iōgen conic die vāden hepligē geest
te nazareth is ontfangē enē te bethleē ge-
borē. **H**i is here enē coninc d; werlt. Amen.
Aenbedet nu dinē vad in d; godh;. **S**ebet

O here god almachtich conic de wou-
ste dat dijn ald geminste sone soude
werdē besnedē optē achtē dach met eenē
stenē messe o die wrake onf mesdaden enē
genoet soude werdē mit dē soetē naē Jhs

p dat wi daer alte samē i behoudē soude
werden. Ic bid u geest mi gracie dat ic die
nec ben deser seeriger wonden dat ic mi
eluen also moet besnidē met dat mes dñs
e presen vā alle ongeoorlofde begeertē
n vā allen ongeordineerde becoringē d
nnen vā buten en vā binnen. En dat ic
inē hepligē naē also moet eerē m; waers
ich; mÿre herten also dat se daer nēmer
meer wiscidē en moet tot dat mÿ siel wt
aet vā mÿ lichaem en dā vā u daer door
nifangen moet werdē. Quermits rÿm
nsen here.



Hoe die drie eer
waerdighe conin
gen dat soete kide
ken Jhesum sochtē.

E serte tijt
Asoe gedenct
weder ende ganc
in di seluē hoe die
sterre heeft gesces
nē in orientē met
een sonderlinghe

D iij.

nieuwelicht wt welcken die heplige drie
coningen werden beroert en getogē om
te zoeken dat nieu geboren kindeken en
getomē wt groter begeertē en deuocien
in die Stadt vā ihrlm en hebbē geuraech
met vrien woorde. Waer is hi ghebooren
die conic der iode wi hebbē in sterre in on
ente gesien en wi in getomē om hē te aen
bedē. Omij siel merct nu naer stelijcken
met wat deuocien en vuerich; dese hepl
ge drie coningē dit soete kindekē vsoeck
en hoe vstoort dat herodes was en al ih
rusalē met hē en sij hebbē gewesen in di
stede seggende. In bethleē iude. En si sij
voort gegaē en hebbē dat kint geuond
met in moed. Si in ned geuallē met gro
ter waerdich; en hebbē hē angebedē. En
hubertin? sept dat si seer deuotelijc cust
die heplige voetkēs des tongē conic en
dat kindekē ihs stac wt in soete hādekē
ō dat sise oet cussen soudē / wāt doe mari
dat geruft vandē coningē hoorde so nā s
hē met haeste wter cribbē in harē schoo
En in clepue ledekens en warē altema

set bedect van armoede mettē luerkens
n die coningen spraken minlic onser lies
er vrouwen toe en̄ vraechden haer nae
ie cōdicie des kindes en̄ si vteldet hē alte
nael/ en̄ die heplige coningē werdē seer
lesterct en̄ getroost en̄ hadden grote ges
uecht in dat soete lieue kindeken dat da
e was spelende op; hnd gebndide moed
oot. En̄ hubertin? seit dat si namen een
ostelic cleet en̄ leydent voor onser lieuer
rouwen. En̄ si loken op haer scatten en̄
fferdē hē blidelic en̄ mildelic gauen. Als
out/wieroooc/en̄ mpire/en̄ si deden gro
re reuerencie dē heplighen kinde metter
ebndide moed en̄ si namē oorlof en̄ keer
en wed bij eenē anderen wech in haren
āde. **O** m̄ siel merct nu naerstelic na de
terre die daer sch̄t in oostlāt/d; is d; licht
gracien in uwer hertē en̄ spreket tot de
onicklike crachtē d;re sielen en̄ segt deus
elickē. Dit is eē sephen des grote conicp
aet os op staen en̄ soeckē o hē te anbeden
Draget dē dochterē vā ih̄m dat; yn alle
jods minende hertē waer d; hi is geboerē

en si sullē di seggē. In bethleē tude Dat
i willige armoede en i oetmoedige bels
en bekine; y selfs legt voor hē d; cleet des
vriē willes/ als i eē ewige deruige en li
ke op die scat d̄ys hertē en offer dat go
der ondlinger minnē en dē wieroor des
welrukende gebedes en die mirre als i
eē steruinge d̄ys selfs en alle d̄ijn gheb
kē. **A**ebedet haer deuotelikē dat soete
deken ihs en rustet minlijc sijn soete vor
Icloue en aen (kens en hādēkens
bede en gloufiteer di o soete kinde
thū eē sone des eewigē vads en de vrucht
des maechdeliken lichaems. Du bist e
behouū der werelt en een betaelder de
mēsceliken misdaets en eē gener der e
wiger louē. Di si lof en waerdich; mach
en gebot bouē allen creaturē indē hem
en aerdē en in allē geslachtē der wereld
Gruet nu hier deuotelijc die moed god
mettē hepligē dri coningē en segt. Sebe
Ood gruet v salige maria een glori
le arcke en tabernakel des eewig
woorts vā uwer heiliger vrucht; y vblj

die enghelen dpe coninghen in orienten
vroechde die harderen opten welde in
cond. **O** heplige maria fonteyne d gena
moed der graciē / coningine der blij
pē gecroōt met glouē / gectert met mi
en vuolet mettē heplihen geest / bidt
or os uwen hepligen sone dē iongē co
die te nazareth ontfangē is en te beth
gebooren / hi is een troost en blijschap d
erlt. **A**m. **A**enbedet dē vad ind ewich.
O **A**lmachtige ewige vad **G**ebet.
du woutste dat die gheboorte dūns
nigē geboren soōs soude werdē geopē
ert dē verrē conigē ouermits dat licht
s nieuwē sters en soe gelept totter aer
er cribbē / ic bid di ontfermhertige vad
it ic ouermits dat licht des neuen ghe
orts metten saligen drie coningen ghe
ot moet wordē door dē rechten wech in
n hemelschen omme ganc en v daer te
n wnen in ewiger claerheyt. **W**er scap
d deuote siel neēt hier nu dūn middach
ale met marien en iosehh en dē cleyne
ende ihesu. **M**ercc hoe dat maria met io

Joseph bliuet bijs cribbē en hoe sochuoold
lic dat si ihm bewaerdē siēde en mercke
de of hē pet gebreect / met groter reueren
ciē knielt si voor die cribbe en anbedet h
Ende met groter oetmoedichz; soe neēt
hē in haren armē en settē deuotelic op h
rē scoot met groter bliscap en moedlike
minen so oh ellet si hē ende custē seer vris
delic ende druete haer aensicht aen zū te
mōdeken grote genuechte dair in hebb
de. Dic wil besiet si zū te ledkens ende
windet hē inden luerkens ende seer ga
ne gaf si hē te ligen / wāt Bernard? sep
dat si daer altoes een sonderlinge godli
ke soetichept af genuelde. Hi sept ooc da
Joseph dat kindeken plach te setten op
kinnen / ende plach daer mede te spelen
grooter ghenuechten.

Dert voor hoe maria na d wet ha
gemiden sone indē tempel offerd
ende spmeō die sachi en hū bekende hē
den geest en aenbede hē tustren zūre m
der armen en dat kindeken gebenedi
spmeō / ende hielt hem tot spmeon wae



ende sach op sijn
moed/ en Maria
vstont dat en gaf
he spmeon in sijn
armen / en hy na
helouende gode:
en leggende **Du**
laet heere dñn
knecht na dñnen
woorden in vrede
Wat mijn oghen

gheue ghelien dinen heplgeuer. Dattu
beste bereept voor den ogen der menscē.
men licht totter openbaringe der hepde
en glorie des volcx vā israel. Hier nae
ode hi ooc tot onser lieuer vrouwe **Siet**
dit kint sal werden geset in eē val en een
risenis vā veel menscē in israel/ en in eē
pken dat wed seyt sal werden en dñ siel
al een swaert doorsniden / op dat soude
werdē geopenbaert de gedachtē vā veel
ertē. En des gelijc quā ooc anna die pro
phetisse en anbadt he ootmoedelic en seyt
dat hi was warachtich gode en vlosser

vā israël/eñ maria onthielt al dese woorden in haer hert. Ende Hubertinus se-
dattet kint weder wt stac sijn arment
sijnder moeder / eñ maria vstont dat
nā hem wed vā symeon / eñ ioseph eñ la-
meon gingen voor al iubilerēde so sepi-
si dese woordē. Laet ons vbliden inden
re / wāt hi is groot in die werlt der wer-
den is sijn ontfermhertich; ende hi is g-
trou in al; sijn wercken. Ende die here
uet gesent sijn volc vlossinghe / wāt hi
god inder ewich; ind werlt der werel-
O god wj hebben ontfanghen dijn ont-
fermhertich; in dat middel dñs tempels.
Eñ maria die volchde deuotelic na me-
ten kinde Jesu. Ende anna bi haer gaen-
de so iubileerdē si met groter blijscapen
Ende als sijn aldus quamē ten outaer so
so knielde die soete moed daer voor ende
met groter waerdicheyt so offerde si h-
ren lieuen sone op dat ontaer gode dē v-
der ende sepde aldus. O hoge ouerste v-
der ontfanget hier nu nader wt wising
des wets die offerhāde, uwes geminde

ons / mer ic bidde v lieue vader dat ghy
u hem weder geeft ende iesus wert ver
st met twee duuen. Also die euangelist
pt. En maria nam hem weder en ginc
weder om in nazareth. Mer hubertinus
pt dat si eerst vande ende visiteerde eli
beth eer dat sy wt Jerusalem scheidt
daer was grote bliscchap ende minlij
vriendelicheyt tuscen iesus en ioanes
berscap. Hier om o mijn siel soe wil di
ch voeden van deser wt nemende soete
enuechliker weeldigher spisen die ic di
hier voor geset heb. Want dat cleyn
ete kindeken dat sond metten is / wert
offert om onser mildaet **O** mijn siel val
nu ned op uwe knien voor den throne
s en danc hem van alle dese groote
aerdige voldoen en offerhande. **O** mijn
al wile di selue doch offeren in sine godlij
goedieren hande en inde wille dyre
elate. **O** ewige vad geeft mi arme mes
se dat ic hier alsoe moet leuen dat ic hier
besitten mach die vroechde des ewige
mens / welc mi wil ghenen die vader

die sone en die heylige geest. Amen.

Hoe Herodes dat soete kindeken veruolchde ende woude doden.

AEnoen tijt so gac weder inwert en besiet hoe dat Herodes doe hi sach



dat hi bedroghen was vanden coningen en sochte ho hū dat kint mochte doden/daer dū coningen wt alder verre landen waren om gecomen wt welcken die engel Joseph openbarede i sine slap

als dat hi vlien soude in egypten/en wesen daer also lange tot dat hū hē wedde. Om mī siel merct nu hoe dit cleyne kindeken al rede veruolcht wert ende als allendich ballinck wt en lande verlaght wert/wāt soe kendolph? seyt so was dat kindeken iesus slapende en maria nā hē op met haeste wāt sū bewreest was

hoe versumich geuondē mocht werdē
gēd; kint en om d; tet kindekē so onru
blic gewert was so screpdet seer. **S**ich
hoe dat sy vlien inder nacht door die
wilde boscha ghe en die teer maghet die
maghet dat ionghe kindeken / dat noch
twees maenden out en was / en die
eersamige Joseph heeft grote soch
aldich; voor hē bepdē ghehadt. **H**ier
om mī sel veenicht v nu mit deser ges
scap / en helpt hē dragē dat soete kind
m / wāt alle dat hemelste heer verwon
ert hē van deser armer pelgrimagien
s eengebore soōs. **W**er scap. **N**eempt
hier dī ruste in dat herte des vaders /
dā danct hē vā aldusdanigewonderlike
ercken sijn alre geminsten soons / en
at springe weder van deser godlike be
ouwingē / en ganc en maeck dīn wans
eringe in egiptē. **E**n besiet hoe maria
er woent mettē kindekē Jeshu / en met
n ouden Joseph in een arm veruallen
useken / daert ooc seer armelic ghestelt
was / want so Ludolph? en Hubertinus

¶

hepde leggē vā maria / so wan maria mit
ter naelde spille / en̄ Joseph die socht daer
vā die cōste ihs werts / dair hi hē seluē en̄
dē lieuē kindekē Jhū mede voedē / wāt
warē in vreedelāndē onbekent. Wāt h
bertin? sept / dat sī hē seluē bekēt maect
ond die gebuerē / om dat si oec wat te do
soudē crīgē. Siet hier dat iōge lieue cle
ne kindekē leggen in een cleyn stedeke
gemaect / en̄ hē seluē ouermits cleynhe
der ledē en̄ die tederheyt der naturē nū
helpē en̄ can / mer als eē arm onnosel kin
deken laet handelen en̄ dienen. Hier on
voeget di bi maria / en̄ siet hoe sī haer
hantwerc doet / en̄ haer oge is altoes to
tē kinde Jhū / en̄ haer hert schouwēde
dat godlycke wesen des almachtighē v
ders in die wonderlike minne ihs eeng
borē soens. Laet dic dīn solaes wesen na
noenē. Siet op maria hoe dīck dat si hen
aensiet mit haer moederlike ogē / en̄ sī
soete aensichte nat maecte met haren tr
nen / hoe dīc heeft sī hē om gheselset m
haren hepligē armen: en̄ soetelic ghec

et seer dick en̄ menichwerf plach sij hem
igē te geuē / en̄ setten op haer moedlike
oot / en̄ als hi lach inder cribbē / so plach
i sijn soete handekens en̄ armkēs wt te
eken totter moed / en̄ haer toe te lachen
En̄ als Maria mit Joseph en̄ dat kinde
en̄ Jhū aldus armelic en̄ deuotelic te sa
ien woēde / so wies dat kindeken Jesus
p in alle scoenhept en̄ genoechtē / en̄ ma
ia die brepde en̄ maecte hē een roccken /
n̄ toecht hē aen / en̄ het wies met hē op /
n̄ also mit sijn gheel crulde hooft / en̄ mit
ijn blote voetkens so plach te wanderē /
n̄ dick voer die moeder te staē spelen / en̄
uit omgehelsden armkens begeerde die
uil broot en̄ melck vā haer / en̄ die moed
af hē. En̄ doe dat kindeken groot begā
e werdē / so plach hi sijn moeder bootsca
en ce doen / en̄ haer seer dienstachtich te
lesen in al dat hi na mensceliker naturē
ermocht / aldus woenden sij daer seuen
ier lanc in līdlsamigher armoede. Daer
m so visenteert en̄ vermaect di hier met
esen genuuechliken kinde / neēt hē in die

armen d'ijner begeertē / en legē hē rustcā
die borsten mitter minnender sielē als en
bondeken vā myrē. Spreect hē vriende
lic toe / en legē. Gebenedijt en geloof se
moet ghi sijn o ewige sone des almach
tigē vaders / om die ontsprekelike en onbi
gripelike minne / in welckē dat ghi men
schelike natuer aengenomen hebt. Ghi
benedijt en geeert moetē sijn die rijder
en vren / in welckē ghi om des mēscē wi
le in menscelike natuer ghewandert en
ghearbept hebt. Ghelooft en gheglou
teert moet wesen die reyne suuer moet
en maget / vā welckē ghi menscelike na
tuer aengenomen hebt. Glorie en hoo
hept en ontallike danckerhept moet sijn
die almachtige vader in d' godhept o dat
hi ons so seer lief gehadt heeft / soe dat hi
sinen eenigen sone inder formē ghelijc
ons ghemaect heeft. Gruet nu die mo
der goods maria. Weest ghegruet o op
poorte des paradys / ouermits d'ijn voc
richept so is ghewassen dat vruchtbae
hout onser salichept / dat welcke nēmet

meer verdorren en mach. Du biste dpe
ruchtbaer vlopende wortel van pesse /
n̄ een licht des hemels. Du biste een les
ange der zeden / eñ een wech des leuens
ou biste een godlic licht / eñ du sachtmas
tste den throon gods / doe du Christum
ponneste. **V**alt nu ned voor den throon
gods / ende aenbedet hem.

Shebet.

Ick anbede dij / eñ loue di o alre goe
dertierenste schepper / du woudeste
dat dijn onnosel soone soude vlien vooe
dat sensichte des wreden Herodes / ende
woudeste dat hñ soude wesen inden lans
vā egipten onder dat barbarfche volc /
monder die wilde heydenē. **I**c bid di / dat
in deser werlt alsoe moet leuen / als een
arachrich pelgrim / eñ na d; hemelsche
dat altoos versuchtē moet / eñ die wreets
it vā egiptē altoes scuwē moet / eñ dat
heplige godlike inspiracie in mi seluē
ich in ghenē anderē menschen immer
ver belet werdē moet. **D**it moet mi ges
ouermits dē seluē here ih̄m xp̄m. am̄

Hoe Maria ende Joseph weder ke-
den inden lande van Israel.

Te vespertijt so gedenct weder he-
dat na seuē iare weder vmaēt we-
den Joseph en Maria vandē engel/as-
dat si wed soudē kerē int lant vā Israel
want si warē doot/die dat kindeken v-
uolchdē. Gesiet nu hoe datter hoghe ge-
boren kint coninc des hemels en der a-
den begint te gaē mit grotē arbeyt des
die lange wilde woestinen mit sijn gel-
dijde moed en Joseph. En also Ludolp-
sept/so vonden si bi dat eynde der wels-
ntē Joannē Baptista/de dair was ouer
uē iaer/en begā aldaer penitēcie te de-
en gruetedē malcand minlijc/en scep-
vā daen/en quamē indē lāde vā Juda
Nazareth/mer als Hubertinus sept/
quamē onse soete vrouwē susterē haem
gē in Nazareth/en gruetēse vriedelic. v-
annes enāgelist die was doe noch eē
van vijf iaren/en sijn and neefkēs/en
deden Jhū alte grote vrientscap. En nu
ria woende daer mit Joseph/als and

nemenschen in oetmoedich; en scamel
lept. En dat kit wies in outhept en was
vol gracie en ghenoechren / en was sijn
unders onderdanich / en en was nēmer
neer een ogenblic vā sijn ouds verscep
en. Omijn siel ghanc nu en visenteert
maria ende dē kinde Jesum in Nazareth
nde neemt hier dijn achtermiddach tye
ortinge / ende gruēt deuotelick die moes
er gods / ende segt. **S**hebet.

O Maria du biste onse moechde ende
genuechte / soetichept des hemels /
en sachtichept des meels / en alle smake
es wijns. En alle genuechte en sijn niet
e gelucke bi die soetichept dijnre minne
en liefden. O soete maria du biste een bez
eerlike wijndruue / en die soete salue vā
nyre eē snelle aern / en een morgenster
e eē sonne der glorie / o schone panthera
in di moet vblidē en v wonderē alle gods
ienstachtige menschen / en moeten geue
neque lof / vmaect di nu metten kinde Je
u / en gaet mit hē tot sijn moed / en bidt
iē bepdē om gracie / wāt si en mogē mal

tand niet wepgerē en dā tē laetstē so stā
op en ganc met die moeder en dac kinde
kē ihū tot ierusalē want doe ihūs. xij. iae
onc was en int wederkeerē so verloren
hē sijn ouds en hi bleef indē tēpel sittēd
onder die leeraers hoorende en viagēd
en al die hē sagē v wonderdē hē vā sijn
wysheit en schoōheit en maria die socht
drie dagē lāc met ioseph m; groter bāg
heit en rouwe. Tē eerstē dage so sochte
sp hē lācs die wegē die sp gewandert ha
dē. Tē anderē dage so sochtē si iesum on
die vrienden en magen/ en onder sijn b
kende/ ende si en vondens niet. Ende m
ria die was haer siel in grote bitterhep
ende keerde haer in haer gebet/ en bad
den vader inder godhept/ dat hi hair w
de vertroosten in haren sone. Ende also
Hubert in sept/ so badt si seer weenlic
bedructelic/ en seyde. O god alre goede
tierenste vader/ gelieftet v/ soe gheeft n
minen eenighen gheminde sone wede
sonder welck ic niet leuen en mach. O h
melse vader/ siet aen die pijn mijns he

en/en vergheeft mi mijn rokelooshept.
heeft my wed die ic vloer heb / wat ic n
n weet waer hi is. O mijn lieue soō waer
bistu nu geherbergeret. O mijn sone dñn
ader moet di bewarē van alle quadē. O
mij sone doetet mij te weten waer dat tu
biste/en ic sal comē tot di/of keert di wed
mi/vgeeftet mi dese repse/dz ic di ver
keloest heb. O mijn sone heb ic dij pet
bolgē. O waer o bistu vā mi gescepen.
sone nu en wilt doch niet langer toeuē
ot mi te comē/wat vā dier tijt datstu ge
lorē waerste/so en was ic nye sonder di.
en aldusdanige dagelike woorden had
maria menichsins. En tē derdē dage soe
chtē si ihm in Hierusalē/en si vondē hē
saer sittēde indē tēpel/ in dat middel der
rerrers/en maria wert seer verbljht/en
knielde oetmoedelic ned/en dāctē dē va
er ind godh;/ dat hi sinē sone haer wed
gegeuē had/en hoe dat kindekē Jesus y
noed sach/so quā hñ minlic tot haer/en
marie de ontfinc hē i harē armē/en custō
netelic/en hielt haer aenscijn an dē sine/

eñ en mocht eē woort niet sprekē een wi
tijts so sepde si. **O** sone wat hebstu os ge
daē/dijn vad eñ ick hebbē di vroelic gh
socht. **J**esus antwoorde **E**n weet ghi niet
dat mi behoort te wesen in die dinghē d
mij vad toebehoordē / eñ maria onthie
alle dese dingē in haer herte / eñ dat een
ge woort is wed gedaelt / eñ alle dinc ac
ter latēde. **A**ls **L**ucas sept / was hē onder
danich. **O** mij siel merct in al die cracht
dijre sielē / waer du **J**hīm vloerē hebste / o
dattu hē mit maria eñ ioseph hertelike
mochste soeckē. **W**er scap. **N**eēt hier dij
auontmael in dat hospitaal vā **H**ierusa
lē / eñ berept hē eē soete spijs in dijre sieb
Verbljht v met maria eñ **J**oseph van die
vindinge **J**esu / eñ lustert na haer socht
woorden / die si mit malcander hebbē / eñ
neēt exempel aen die gehoorfaēh; **J**esu
eñ laet di ond dij prelaet / eñ valt ned voo
dē troon gods / eñ bidt o gracie. **G**ebed
O **A**lsre wijste **J**esu die in dij twalefste
iaer verlore woutste wesen indē tē
pel te **H**ierusalem / eñ van dijn ouds see

noeflic gesocht / en ten derden dage mit
groter bliscapē geuondē / ic bid geest mij
dat ic di ouermits mij vsumenisse nēmer
neer en moer vliessen / mer ouermits gee
telike droefh; wed moet soeckē en haeste
ic vindē / wāt du biste die ewige wijsh;
ies vads / achterlatēde dñn eenigē raet /
vaerste onderdanich dñ ouds. Geest mi
dat ic mij ouerste en mij gelijc in allē goe
den dinghen ghehoersaem moet wesen.
Ouermits den seluen Iesum Christum.

**Hoe dat kindeken Ihesus
bi sijn lieue ouders bleef**



tot zñ. xxx iarē toe.

A compleet
tijt soe ghes
dencet hoe dat kind
Iesus by sijn ou
ders bleef tot zjns
re dertich iarē toe
ende hij was vers
borgen onder die
menschen / want
hij en leerder doe

noch niet noch en dede gheen miraculē
mer als Ludolph? sept/so ginc hi stadelin
totter synagogē / en badt aēdachtelic in
die stede des gebets / met groter oetmo
dicheyt. En dan soe keerde hē weder te
huys tot snyder moed en vader Joseph
en was hem beyden behulpelijck in ha
re werck. Merct no naerstelijck o mijn
siel op dit ghebenedijde cleyne gesin / ne
mer seer hooch ende heplich en eē arme
oetmoedich leuen leydende / want Ludol
phus ende Hubertinus beyde seggen /
dat Joseph socht vā die const sijnns werck
dat hi vermochte / en maria die arbeyde
met die naelde en spullen / en oec so plach
si gordelkens te weuē om haer loon / en
die soete Jesus was hem beyden behul
pekk. Menmerct dese drie / si etē van een
der tafelen / elcx dages geen lekker spise
mer meer sober. Si sprakē geen lelijcke
redē / noch ydel woordē / mer woordē vol
vā wijsheidē / en vandē hepligē geest / en
na die recreacie des auōtmaels / so keer
de hē eē ygelic in sijn slaepstede in sijn ge

de/ en̄ anbadē den vader in̄ godheyt:
eigauē hē dācherlike louē/ en̄ die moes-
de: v̄blide haer seer vā die tegēwoordic-
tot alsodanigen soons. Gruet hier ma-
ria. God gruet v rose der duechdē. God
gruet v fiole der oetmoedich; God gruet
v liliē d̄ repnich; God gruet v mateliene
v scamelheit. God gruet v bloeme alre
schoonich; . God gruet v edel creature des
machtigē sceppers. God gruet v moes-
de des ouerstē keisers. O maria door de
moeth; d̄hre waerdich; vallet ned̄ voor
schroon gods/ en̄ dāct dē vad̄ in̄ godh;.
die heymelike v̄borgē inwonige z̄ns
minde soons in deser allende. Sebet
O Alre creaturen scepper en̄ maker/
siet an en̄ weest versoenlick op die
zeuallicheyt d̄hre creaturē/ hoe d̄hn
de geminste sone heeft gewādert alre
schoonichste lange tijt in dat heymelijc met
se ouders in Nazareth/ in groter armo-
de en̄ verwopench; sculende onder die
menschen/ en̄ onder s̄yne bekende/ ende
verstaendē/ en̄ gheen godlick mirakel noch

tephen openbaerlickē toende/mer wo
de werdē genoēt/ende gerekent eē tinn
merinan/oft eē smits sone/in welckē h
heuet gecōfuiſt mī houerdie eñ mī op
vaer coenberhept. Hier ō so geeft mi g
cie o alre soetſte ſcepper/d; ic dū alder m
licſte sone moet na volgē mit mī werck
die welcke mī alre uolmakelijck voor h
uet ghegaē mit ſinē exempelē. Dit mo
mi geſciēdē/ouermits dē ſelue here Jh
r̄pm. Am̄. O mīn ſiel benachtet hier
bi dū gemide in dū gebede/eñ beſiet h
onnoſelē ſlaepſtede d; hi heuet/eñ hoer
ber dat hi ſlaep neēt. Dair ō ſo ſlaept m
thū/meer in die ruſte dūs gemoets:eñ
der cōtēpleringe dā in d lichaēliche ruſt

Des woensdages hoe hem Jhesus be
dopen van Joannes Baptiſta.

Des woensdagehs te metten tū
keer di tot dū gheminde Jhesus
Ende beſiet hoe dat hū omtrent ſijn r
ſaren oorlof nam van ſijn ghebenedij
moeder/ende ſepde. O gebenedide mo
het is tijt / dat ick gae om te glorificer



mijnen hemelſcē
vader / ende ver-
toenen mi der we-
relt / ende weres-
ken ſalicheyt der
ſielen / om welckē
ick ghecomen bē.
O maria mī lief-
ſte moeder weest
ſterck / want ick
ſal weder tot u co-

en / mer Hubertinus ſeyt / dat Jheſus
knielde voor ſijn moeder / ende eyschede
etmoedelick van haer die benedictie / en
maria die knielde mede / ende omhels-
te hem vriendelijc met tranen / ende ſey-
de . O mijn ſone ghebenedijt / ſi di ghanc
die benedictie des vaders ende mijn
/ ende ghedenct weder tot mij te comē.
ende aldus ſchepde Jheſus van maria /
ende ghinc van Nazareth totter Jordas
en / dat een langhe wech was / ende hij
ghinc alsoe alle alleen / want hien hadde
ne noch gheen apoſtolen / hij was oock

bloots hoofts ende bloets voets . Ende
om die minne vander armoede soe bad
Jesús sijn broot / als Hubertinus seit / en
hi quā totter Jordanen / als Joannes do
pende was / en ghinc staen onder die sca
ren des volcx / horende dē predicaer . En
Joannes bekenden inden gheest / wan
in menschelicker natueren en hadden
maltander niet gesien / ten waer als do
Jesús wt Egipten quam / ende Joanne
die berispede dat volck van die menich
foldicheit haerder sonden / en die sacht
moedige here die stont ond hē luidē / en
Joānes riep mit luder stemmē / en seide
Dit is die na mi comt / en die voor mi g
maect is / die welc ic niet waerdich en b
te ontbindē die riemē van sijn schoener
en siet die goedertierē here heeft gese
tot Joēm / dat hi gedoopt woude wese
en heeft hē seluē ontcleet / en heeft nede
gedaelt ind Jordanē / in dat coude wate
want het was winter / en heeft hē geb
gen voor Joannē neder / en heeft ghee
scher van hē gedoopt te werdē . En Joa

is wert veruaert / en̄ sepdē. **D**u toemē
tot mi ō gedoopt te werdē / en̄ du sou
gebiedē / dat ic vā dī gedoopt soude
worden. En̄ Iesus die sepdē wed. Laetet
aldus gesciē: wāt aldus betaēt ons te
sollen alle rechtuaerdich; Siet die do
p̄ r̄pi heeft nu gebeeft met vresen / en̄
men heeft niet coen geweest te rakē die
p̄plige vreesē gods / mer heeft geroepē
t beuinge. **D**u behoud heplich maect
En̄ die salige Joēs stont op die rieuē
des Jordaēs / en̄ hi is angedaē mit eē
dlijck licht. En̄ die here heeft ghesep̄t.
Du doop mi Joannis nu doop mi / en̄ ick
dī geb̄ndiē / en̄ du Jordaē ontfanges
t verblidēde. En̄ die here sepdē hem
uē ned̄ in̄ Jordaē / en̄ die ridder doop
sien coninc / die knecht sinē here. Joan
is sinen behoud en̄ dat water des Jor
rens heuet v̄wondt Die duue was dat
rugēde / en̄ de vaderlike stemme wert
r̄r gehooit. **D**its mijn gheminde sone
er mi seer wel i behaget / hē suldi horē
mij siel cōtēpleert in dū gemide / wāt

F

als Hubertinus seyt / soe was Joës als
mael getogē indē geest / vā dat v̄w ondr
rē alouf danigē werc z̄ns scēppers. Nē
nu hoe Jhesus z̄n clederē wed aen doet
hi geb̄ndide en̄ gesonde Joannes / en̄
oorlof oā hē / en̄ ginc ter stōt in de woest
sp eenē hogē berch / vastēde vierlich d
gē en̄ vierlich nachtē / en̄ s̄n wanderi
ghe was mitē wilden beesten. Hier o
omijn siel / versellet v̄ nu mir d̄jn gemin
de brudegom i deser wilder woesticheit
wāt hi heeft gesept door dē propheet / d
hi die geminde daer leydc sal / en̄ sprek
daer tot harē hertē. Daer om loept has
lit na hē / wāt hi is daer en̄ v̄wacht d̄jn
vraeget alle geminde dochteren van J
rusalem / werwaert h̄j heen gegaen is
en̄ si sullen v̄ segghē / dat hi hē een lutt
nepchde / en̄ ginc voorbi. Daer om sprin
get ouer die hoeuelen eyghen soeckeli
hepts / en̄ daer door l̄ydet die bergen de
houerdie / en̄ ghi sult horen die stemme
daer hi v̄ mede toe spreken sal wter een
hept / icken eē bloem des weldes / en̄ een

alie des ackers en der dalē laet ons hter
ken wanderen mit onsen gheminde ut
esen boōgaert/en sien of die wūngaert
te gebloepet heuet/en of die blomē pet
menbaren sullen met dijn geminde/en
rest anders geen woenstat. Hi wert be
wert van die vier vinden der werlt. Hi
wert vochtich nat vandē dauwe des hes
els. Hi wert ouer gestort van de water
ten der wolcken. Hi wert verwiltt vā
hettē des sonnes Hi wert vermageret
in hunger / want daer en was te mael
ten spijs. Sijn bedde was die blote aer
en sijn deke was den blauwē hemel /
hi is een gheselle der strupsen/en een
ede woonre mictē draken. Hi is v vliēt
hi dochteren van Jherlm/ghi die daer
ellet vā jhre genoechliker liefsten / nu
bruyt hē in deser wilder woesticheit /
gruet hē dicwil m; danckerlic louē en
bodē. Keert wed om / en visiteert ma
in Nazarech / wāt haer moedlicke bin
ste werdē dicwil beroert / tot hare soō
et hertelikē vlangē en suchtē. **Sebet.**

God gruete v o wonderlike en alder
eerwaerdichste maget. O wijf sen
derlinc eerwaerdich bouen alle wiuen
O wonderlyche wedermaeckster des
eersten ouders / ende leuendich maech
ster der naeuolghers. O Maria du biste
maghet inden vleysche / maget inden ge
moede / maget indē belofte. O maria du
biste wtuercoeren vander werlt te voeren
voorliē en bekēt vandē alre ouerste. Du
biste onthoudē vandē engelē / en te voor
betepkēt vandē vaderē / en beloeft vand
prophetē. Stort nu dñ goedertierē moe
derlyche gebet voor ons. Danct en loue
dē sone gods / en bidt omi gracie. Sebe
Here Jesu Chriſte eenige sone der
vaders / en self god welende. Du du
daer schepdeste vā dñ ghebndide moe
der / en ginctotter Jordaen / om daer ge
doopt te werdē. Ende nader doopingh
ghinckstn voort inder woestinen / om al
daer voor ons penitencie te doen. Ic bid
de dñ / verleent mi arme sondige mensc
om wiens wille ghñ dese grote oetmoe

hept bewesen hebt / dat ic̄ m̄ seluert
soe moet repnighen in dat doopse der
rechtē met bloter belidige / en̄ vertonin
mijns selfs gebrekē en̄ sonden / op dat
v oetmoedighe doptinge van Joans
alle m̄j sondē v̄geuē moecē werden /
ic gedaen heb sint dat ic gedoopt was
hepliger v̄ontē. Seest mi ooc lieue he
dat ic na die repninge des blechts m̄j
moet afreckē en̄ houdē vā allē gesca
dingē / op dat ic uwer hoger abstinens
mede deelachtich moet werdē / op d; ic
gesterct moet werdē om dē viāt wes
te staē / en̄ v̄ behēdige cloech; vrome
te v̄winnē. Quermits dē seluē here.
hoe dat Iesus wt die woestijn quam.
Epuem tijt so ghedenct hoe dat die
loete Iesus quam wter woestijnen
ve van abstinencien seer ghemaghert
as. Als Mattheus sept / soe hongerde
Iesus seer / na d; hi .xl. dagen geuast had /
se hij wert becoert vanden viant / en̄
sprack tot Ihesum / ende sepde. Ist dat
god biste / so segge dat dese stenē broot

werden. En̄ Jhesus antwoorde weder/ en̄
seyde. Die mensce en̄ leef niet allē bī den
brode mer vā elckē woorde/ d; daer voor
come wt dē mōde gods. Daer na becoor
de hi hē vā gulsich; doe nā hi ih̄m en̄ set
ten optē pinakel des tēpels/ en̄ becoord
hē vā gierichept en̄ vā houerdie/ als do
hi seyde. Al dit sal ic v geuē/ ist dat ghi ne
der valt/ en̄ anbidt mi Jhesus antwoorde
en̄ seyde. Saet achterwaerts sathanag
D; heer en̄ god sulstu aenbedē/ en̄ hē a
leen dienē/ die duuel wert gecōsupst i dē
se woordē/ hi vloech wech/ en̄ die engel
quamē en̄ diendē hē/ als Mathe⁹ sept en̄
Iubercin⁹ sept/ datter quā eē grote ma
nichte vā engelē/ die hē diendē/ en̄ spij
berepde. En̄ Jhesus na dat hi getē had/
knielē die engelē ned/ en̄ anbadē hē/ en̄
hi ghebndidese/ en̄ s; togē op ten henu
waert/ en̄ anbadē dē vad̄ ind̄ godh; e
maectē grote feest vā d̄ victoriē jhs soō
Jesu/ en̄ die soete Jhesus keerde wed̄ vā
dē berch/ en̄ gic wed̄ dē langē wech al t
Nazareth toe; yre moed/ en̄ groetese so

dic. En si anbadt hē / en haer moedlicheit
innēstē werdē beroert / doe si haer lieue
it so umagert sach vā abstinēcie. Noch
as onsprekelic haer vblidēde vā die tegē
wordich; haers eenigē gemindē soons:
Dibertin? sept. Doe Jesus vandē berch
ā / daer hi op geuast had / so quā hi wes
or totter Jordaē / daer hi Joannem noch
opēde vāc / en doe hi Jhm sach: soe wees
gop hē / en sepde. Siet d; lam gods / siet
draecht die sondē der werelt. Hi ist op
ken dat ic sach dalen dē hepligen geest /
en ic hē doopte / en doe soe volchde hē
Andries en eē vā sinte Jans discipulē / en
Jesus keerde hē tot allē ludē / ende sepde
dat soert ghi. En si sepde wed. Meester
mer woēt ghi / en Jesus sepde. Coēt en
si sietec / en hi lepdēse mit hē. En Andries
mit Simō Petrus sinē broed / en sepde.
Hi hebben Messiam geuondē / en lepdē
tot Jhm / en hi sach hē / en seide. Du bi
Simon Joannis soon / en voort an soe
istu hietē Cephas / hier na quā Jesus i
Galileē / en hi sach daer Philippū / en hi

sepde. Volcht mi na/ en̄ Philipp⁹ heeft
gelept Nathanael/ dat hi geuondē heel
Ih̄m Joseph soō vā Nazareth. Nathana
leide/ vā Nazareth mochte wat goets w
sen: en̄ Philipp⁹ sepde. Comt en̄ liet. En̄
Iesus sach Nathanael tot hē comē/ en̄ se
de. Diet eē warachtich Israhels mā/ dai
geen bedroch in en is. En̄ Nathanael se
de. Waer kenstu mi? Iesus sepde. Eer ic
Philippū riep/ so sach ic di in hē wselend
onō die viegeboē. Nathanael sepde wed
Meester du biste x̄ps des leuēde gods
ne/ en̄ een coninc vā Israel. O m̄n siel b
liet/ en̄ merct hoe dat die soete Iesus hen
seluē der werlt begint te openbarē/ end
ouer al s̄jn apostelē v̄kiest. Eerst riep hi
Andries en̄ Peeter biō Jordanen/ en̄ do
quamē si in s̄jre kēnissen. And wervē so
riep hise vandē scepe: en̄ doe volchdē si h
nae/ met wille weder te kerē tot haer ni
ringe. Derdewerf riep hise/ en̄ sepde/ cō
na mi/ ic sal v̄ makē vissers v̄ menscē/ ei
doe lietē si dat schip en̄ net/ en̄ volchdē h
na/ en̄ ooc die and̄ apostelen. En̄ doe h̄yl

ergadert hadde/so leude hise tot sijnder
noed huis/en hi leerde en besorchde
is ee moeder haer eenige kint/en touer
erde minlic m; hē/en was altoes in dat
middel onō hem. Want Hubertus seyt/
dat sinte Peter vā onsen lieue here plach
te seggē/so wāneer de discipulē des nach
ts met onsen here sliepē/dac hi dan des
nachts opstōr/en plachse te deckē/ō d; hij
sondlinge minde. En het gheuel daer
da dat Jesus mit and ludē en vriendē op
sach ind synagogē op eenen saterdach/
en hi loec op dat boec vā Esaias/en hi las
die gheest des herē is op mi/en heeft mi
desepnt om te euāgelizerē d; woort gods
en te predijckē dē armē/en doe Jesus dat
boec toegelloetē hadde:so leude hi aldus.
gheude is dese scriftuer vuolt in uwē oren/
wāt ic bē die ghene daer die propheet of
spreect. En haer alder oer warē veruolt
in hē/en geuest om die momichept sijn
doerdē. En si v wonderdē seer in sijn oer
onoedichept/en in sijn gloriose vciende aē
chijn. Wāt daer was ee romepn die lens

tulus hiet / die screef tottē senatorēn van
Romē ald?. Onse is opēbarēde en noch le
uende een mensche van groter mogent
heyt genoēpt Jesus Christ? eē propheet
der waerheyt is hi genoempt ond de hei
den / en sijn discipulē gheuē hē die naem
dat hij is die gods sone. Hi v̄wect die dos
dē en qualen en siecten maect hi ghesont.
In der statuer is hi seer edel ende middel
baer en aenschouweijc / sijn aensicht is
seer eerwaerdelic int gesicht / op dat sijn
aenschouwers hē soudē minnen en ontsiē
Sijn haer is ind̄ verwē gelijc rūpe hasel
notē / tot z̄j orē toe ist effen leggēde / ende
vā die oren nedwert is ront crullēde / en
meest gelue verue / en blinkēde en van
z̄jre scouderē al wapende. In dat middel
gesteyden / van sinen hoofde na die ghe
woēte der Nazarene / oec mede hebbēde
eē scoō voorhoofte en eē aēlichte daer geē
vlet in en is / noch troeken / noch rimpent
Sijn wangē z̄jn v̄ciert mit roder roselij
ker verwen / niet hebbēde dat te berispē
was an z̄j lijf / z̄j baert is groot en ouer

bedich vā haer/niet lanc/mer int midde
in gescepdē. Sijn aensicht dz opflach sijn
rogen met simpelheyt / nochtās vterc
net ripicheyt. Sijn oghen sijn seer claer
in ghesicht en eerwaerdich. Ave is hij
en scouwer tot lachen / mer tot weenen
t hi wel gesien. Hi heeft rechte handen/
en sijn armen sijn alte ghenuechlic. Hi is
ter swaer in sijn sprekē / en seldē sprekē
en seer manterlic in alz hi wesen. Ond
de menschen so is hi die alre schoenste / en
als v vuent en brudegom o ghi dochtes
in van ihesu. Hier om o mijn siel veeni
et v mit uwē brudegom iesu / en maect
seluen mede formich en nauolghende
in soete zeden / want hi is een eewighe
besitter dinnre sielen. **Shebet**

O Alre soetste sone gods iesu Christe
die na dat u nederquaemste wter
noestinen di seluen die werelt woudeste
menbarē / en du hebste met naerstigher
rechtuoldicheit door gewandert die stedē
in stratē / en castelē / en dorpē / op dat ghi
die sondige menschen soutste bekeren / en

die droeuige van hertē gesontmaken / e
te geuen vergiffenis die daer waren i
penitencie. Ic loue en glouficeer v wt all
mijnre herten. O alre beste meester gh
uet mi / dat ic v alder heplichste leringh
moet na volghen mit naerstiger herten
en blidelic mach verstaen en soetelic mach
maken alle mijn oeffinge / en leuen mach so
meren en settē na den alder claersten spiege
des hepligen euangelijns / welc dijn alre soe
ste lippē en dijn bequaeste tonge ons heet
gekondicht / en mit openbaerder stemme
gebootschap / en met vieriger begeerten
alder volmaestelic hebste volbracht. Ihes
sus Christus altoes een wesende metten va
der en metten heplighen gheest. Amen.

Hoe dat Iesus in die bruloft
ghenoet werdt.

De derde tijt so gedent die wonders
like wercken en miraculen Christi.
Inden eersten hoe Iesus met sinen ghe
benedide moeder te bruloft genoet wert.
Ende also Hubertinus seyt / soe was ma
ria daer een wijlken tijts te voren om dat



si die dingen halp
besorghen/ en die
soete Jesus quam
nae met sijn disci-
pulen/ en hij ginc
sitten in die laech-
ste stede etēde en
drinckende. Ende
maria die diende
sorchuoldelijc/ bes-
siende of daer pet

hebrac/ en die dienres die quamen tot
mariam/ ende sepden dat haer wijn ghe-
brack. Ende maria ghinc tot Jesus daer
si sat/ ende sepdē. Doon daer en is geen
wijn. Ende Jesus die antwoorde. Wijn
dat is dij ende mij. Wijn vre en is noch
niet ghecornen/ mer maria betrouwens-
e in sijn goedertierenheyt sepdē totten
dienres/ doet dat hi v hiet. En Jesus hie-
dede hē die crukē vollē met water/ en ver-
vandeldese in wijn. En dit was dat eers-
te mirakel dat Jesus dede voor dat volc/
en voor sijn discipulen/ en die dienres die

schencten den goeden wijn / en̄ iesus di
riep ioannes wter bruloft / ende hi volcl
de hem / ende die diennes sepden hoe da
alle dinc ghesctet was. **O** mijn siel merc
hier hoe ihesus die ootmoedicheyt end
reynheden minnet en̄ verkieft. Als di
sittinge des laechsten stedē / en̄ in die ro
pinghe sijn̄s gheminde discipels. **M**erc
voor hoe die soete ihesus ouer al sijn̄ dil
cipulē v̄gadt die een al hier en̄ die ander
al daer. Als Hubertin? sept / soe waren
groue rude menschen vā v̄skant / mer oet
moedich vā herten / daer ō warē si waer
dich te werdē princē der werlt / en̄ de god
de here beghan daer mede te gaen predi
kē en̄ sayē dat woort gods / door al in die
en̄ Galileen en̄ Samariē / en̄ alle die lan
den daer omtrent / ende si gingen bloots
hoofts ende mit blotē voerē / en̄ die soete
iesus en hadde geen voordeel in ghenen
dingen. En̄ als hi sinen discipelen plach
te lerē of te predikē / so ginc hi daer mede
op eēnē berch / of alleē en̄ dā plach maria
daer mede te wesen als sijn̄ dat wiste / om

dat si sijn soete minlijcke woorden soude
dine/warmen sept/dat daer noch eē steē
lot/daer sijn op plach te sitten. Hier om
mijn siel/ghaet hier nu mede sittē/en ho
rt naerstelic na sijn soete woordē/en oer
hude naerstelic in dinnre hertē. Wāt hij
ot. Leert van mi dat ick oetmoedich en
ichtmoedich ben van hertē/en op eenē
aderē tjt so ginc Jesus met sinen ionge
rop dē berch vā thabor/en daer so leert
dhi hē dat pater noster/ende die acht ias
mede. Als Hubertin? sept/so haddē die
discipulen alre grote genoechte in Jesus
woordē. Wāt doe si vandē berch gingen
vsi quamē indē wege so coppeldē sijn Je
sus om ghelijc die kierkēs om de henne/
ween pegelijc woude die naeste wesen/
an dat si te bat sijn soete woorden mocht
rejoerē/en ondwege so maecte Jesus ees
in sieckē gesont/die lāge gequeelt had.
merct voort hoe dat Jesus op eē tjt mit
sien discipulen ginc in een sceepken en
in soete ghebndide here lepde sijn soete
gōndide hooft op dat boert vandē scepe

om dat hū slapen woude/ en 3j hant hū
hi onder sijn hoofc/wat des nachts plach
hi veel tijts te bedē/ en daer rees op een
tempeest/en die discipulen riefen tot Je
sum/en wrettē/en sepdē. Here helpt ons
of wi vgaen/en die here berispede haer
deynmoedicheyt/en sepdē. Wat ontse
ghi vdeyn vā geloue. Merct oec hoe da
Centurio quā tot Jhū/en sepdē. Heere
mijn kint leyt siet in mijn hups/en wo
seer gequelt. Jhesus sepdē weder. Ic sal
mē/en sal hē gesont makē. Centurio seide
O here ic en ben niet waerdich dat du
gaetste onder mijnē dake/mer spieect a
leen een woorc/en mij kint sal ghenese
Ghedenct hoe hi die thien malaetsche
menschen ghenas/en hi hoorde se roep
O Jhesu ghebieder maect ons ghelont
En die soete heere hietede hē dat si gaen
souden/en tonen hē den priester/en dat
en quammer niet meer dan een weder
die Jhesus dancte. En Jhesus sepdē hem
Sanc in viedē/dij geloeft heeft di gesont
gemaect. O mijn siel vallet nu dijn ghe

ende here tevoeten en bidt hem dat hi
vrepnicht vā dī melaetscap en and ghe
tekenen die in dī regneren / want hī dat
mil machtich is.

Shebet.

O heere ihū xpe ic loue en dancke dī.
O ewige cracht gods en wijsheyt
vads / door dī wonderlike teykenen
gloriose miraculē / mit welckē du heb
blich alle die werlt / op dat ght de her
der gelouiger soutste nodē totten ge
f. Ic bidde di gheeft mi dat ic alsoe sterf
ic moet gelouē in v: op d; ght vā de me
at scept der sonden en ghebreken moet
orden genesen / op dat ic met centurio
ich horē dat soete woort. Ick sal comen
makē di gesont / wāt du biste xps des
de gods soō / die daer bist gecomē in
werlt om dē vlorē menschen te vlossen.
du en hebste niet ontsiē noch vsmact
arme: noch niet die crācke. En die sno
mondaers te geuen dī ongemeten mil
gracie en dīn ontfermhertich; en en
t doch mi arme mensce dīn goetheyt
weygerē / voor welckē du n; onstuch

¶

ten hebste te steruen Ihs xps bouē al g
bndht. Dat welcke mi wil gonne de
der die sone en den hepligen geest. Die
ues ende regneers in ewicheyt. Amen

Hoe Iesus quam bi dat vrou
ken van Chananea.



De serte t
lo gaet w
der in dñ seluen
en merct hoe di
die soone goode
quam wandel
mit sine discipul
op dat eynde is
Thyro en Sydr
om dat hi daer
woort godes se
de prediken / en liet daer qua een Chan
neus vrouwen / roepende nae Ihm mit
groter betrouwe / seggende. Davids
ne ontferme v myre / my dochter woer
seer gequelt vandē viant. En ihus hoor
de dat / en en antwoorde niet een woord
en die discipulen badē voor haer / en d

eere sweech. En sij riep noch wed. Das
ids sone ontfermt v myre. **M**ache? sepe
at die discipulē bescaēt warē vā dat roe
ē vandē wijue en si sepdē tot ihm. **H**ere
etse / want si roept ons na. En dat wijf
et niet af / si riep noch wed met luyd stēs
ten here helpt mi. En **J**hūs antwoorde
aer / en seide dat hi niet gecomē en was
an tottē scapen des hups van **I**srabels /
ie vlorē 39. En si en liet niet af / si riep als
nos / en volchde hem na. En **i**hūs sepdē.
en is niet goet dat broot der kinderē te
emen / en den hondente geuē. **O** here
epde si met groter betrouwen / die cleyn
helphē eten wel vandē crumē die daer
allen vand herē tafelē / en die goedtierē
ere en mocht hē niet lāger vbergē: mer
iet groter barmhertichedē op dat wijf
eroert / so sepdē hi. **O** wijf groot is dijn
eloue: di geschie also du wilstē. En haer
ochter die is ind seluer vie ghesont ges
jorden. **H**ier om o mijn siel loep ihm al
nos na / en claget hem oocmoedelic v ge
reck / want het is snyder godliker natu

§ .ij.

ren niet dat hi hē lāger soude mogē ver
boigen. **S**hedent hoe hij der weduwen
soon ūwecte: wāt die text seyt. **D**oe iesus
haer aensach / soe werdt hi met barmhertich;
beroert op haer / en seydē. **E**n wil
niet screpen / en ihūs houwende de bare
seyde. **A**ngelinc staet op / en de daer doo
was heeft op vresen en beghan altans
spreken. **S**edent hoe ihs at tot symō die
pharize? hups die melaets geweest had
en maria magdalena die quam ouer die
werscap / en salde ihs voeten **H**ubert in
seyt dat si haer niet en ontsach met ouer
uloedige tranen / en wtspreidinghe haer
hairs te crupen onder die tafel te saluen
en te cussen die voeten ihū **E**n die te was
schen en te droegen met haer tranen / en
hare **M**erct hier des pharize? murmure
cie en die ontsuldige ihm. **W**āt hi seydē
om d; ghi veel gemit hebt / daer o; zñ ha
veel sonden ūgeuē. **O** mñn siel gaet dich
wīl tot die voeten ihū met hertelike tra
nen om dñ sondē te bescrepen. **S**esiet nu
hoe die soete ihūs ginc prediken door a

bidoupen / lāden / en castelen / en eē gro
scare vā volc ginc hē na drie dagē sond
en drincken / en ih̄s ontfermde hē
er die scare / en sloech op sijn oghen en
die grote menichte / en sepe tot phi
lippen dat hi broot soude berepdē: op dat
daer nochten eeten / en philipp? sepe / dat
t vā twe hondt penningen broot om
te kopen en soude niet vnoegen aldus dan
menichte / en nochtās een pegelijc een
stel soude ontfaen. En Andreas sepe /
er is een kūt dat heeft vijf brodē en twe
vanden / mer wat is dat onder aldus gro
menichte / en ih̄s dedese sitten En daer
was veel hoeps in die stede. En daer wa
meer dā vijf dulent menscē / en ih̄s nā
broden / en gebndidese / en bracte / en
dedese een pegelijck / en si aten / en wor
den vsadet / en daer worden verghadert
mer dan .xij. kōuen vā datter ouer liep:
die daer geheten hadden die loefdē en
vacten gode / en sepden / dat hi was een
prophet die daer was toecomende in de
werelt. **O** mijn siele siet hoe die scharen

S .iij.

Jhm̄ coninc makē woudē / en̄ hi ōberc
hē van harē ogen. **W**erſcap. **N**eēt hi
nu dñn middach mael in dat middel va
der ſcaren / wāt daer ſtaet Jhūs / en̄ de
dat broot ſiet hem wel an op dat dñn ſie
macht geſpilt en̄ verlaet worden vā h
wāt hi is die alre genoeghlicke ſpiſe de
ſielen / en̄ vergadert die erumen en̄ ſ
ken van die oueruloedichept. **S**eb

O Alre ouerſte waerdichept ende
der claerſte ſpiegel des ouerſte ge
hept / die di ſeluen niet en hebſte ontſ
te wanderen metten armen ſiecken
ken ende ongeuallige menſcen / ende
hebſte ontfermhertichept gehad op
behoefrige hongertighe menſcen / en̄
hebſte in genade ontfangen die ſond
magdalena / ic bidde di gheuet mi v g
liche gracie / dat ic mijn ſondē hier alle
moet beſcrepē met hertelijckē rouwe
leet wesen / op dat ic mi hier namaels
lijc mogē vergeuē wordē. **S**eeft mi on
ghelontheyt der ſielen en̄ des lichaems
op dat ic mij oren mach verſaden vā d

hede d'ijne hepliger leerlinge / die welck
du seer menichfoudelic gedeilt hebste
ende gesaeyt door alle die werelt. Quers
mits den seluen Jesum Christum.
Hoe Ihs optē berch vā Thabor ghinc
Enoen tijt soe gaet voort in die ge
dachten / en merck hoe die soete Ihs
nam met drie discipulen opten berch vā
thabor. Als Petro / Jacobo / en Joanne.
Ende hij toonde hem daer sijn godheyt
sijn aensichte was blinckende als die
sne / en sijn cleder sijn gheworden wit
als snee. Ende daer sijn gecomen Moyses
ende Helias / ende sij spraken met hem.
Iubertinus seyt dat si spraken van sijn
passie. Ende doe leerde Iesus dat para
bel. Als dat een goet herder die set sijn
vol voor sijn schapen. Ende doen dat Pe
trus hoorde dat dat vā steruen was / soe
roede hij. Heere laet ons hier drie taber
sculen makē. Di een / Moyses een / ende
Ielpas / want het is ons hier goet te we
zen. En doe sij noch sprekende waren / so
heft hem ombeschenen een lichte volck

legghende. Dit is mijn gheminde soon
in welchen mi welbehaghet / hem sul
horen. En doe die discipulen dit hoorden
so vielen si neder in die aerde op haer ae
sichten / en beefde seer. En Jesus ginc te
hem / en raecrese / en sepde. Staet op / e
en wilt niet ontsien / en si sloegen op ha
ogen / en sij en sagen nyemant dan Jhi
alleen. En Jhesus vboet hem dat si dit
soen nyemant segghen en moesten / en
dat hij verresen was vander doot / end
nae die transfiguracie so clam iesus m
sinen discipulen vandē berch Thabor: e
hi sepde dat si hem seer wachten soude
vāden deschen der pharizeen / dat wa
haer leeringe / Zacheus die hoorde d
ths quā / so clam hi haestelijc op eenen
comorē boō / om dat hi ihū soude sien / e
ths sach hem / en sepde. Zachee daelt h
stelic ned / wāt hudē soe moet ic bliuen
dū hups. En also hubertin? seyt / so ber
de hi ihūs een maeltijt: en ihūs die qua
daer met sijn discipulen / en at met hem
en daer warē veel publicanē en sonda

Hi die minlike here sat in dat middel vā
hulde. En̄ int hups gesiede grote salic
tot in dien daghe van gode. O mijn siel
bedenct voort hoe menich schoon mira
men̄ tepken dat Jesus dicwil ghedaent
wesc. **H**ist was op eenen saterdach soe
en̄ Jesus bi Jherlm/ende dar bi was een
nijn/daer waren veel siecken. Ende Je
sus sepd totten man/ die daer acht endz
nietich iaer geleghen hadde. Wilstu ghe
brut wesen. En̄ die siecke mā sepd. O he
sc en heb genen mensce die mi bringet
die piscine/ en̄ die here maecte hem ge
brut. En̄ hi maecte mede gesont den vers
nietē man/ en̄ hij hietede hē seluen sijn
side op te boerē en̄ soude wanderē. Hij
selste ooc mede twee beseten menscen.
O mijn geminde siele die simoept biste/
n̄ mits voorgeledē besouwinge van
die dingen die daer gesiet sijn so neem
dijn middach ruste/ en̄ laet dit d̄jn so
n̄ en̄ v̄makinge wesen/ en̄ besouwer
ghēdelic sijn wtmatige godh; en̄ gaet
tē berge thabor/ om te besouwen sijn

H

godlicheyt. En na dat slapē vand noe
so v wacker di wed en siet hoe Jesus bi
weghe gaet / ende die blindē man roep
hem na / seggende. O Jesu Davids so
ontfermt v mijnre / en die soete Jesus
de / en antwoorde wed. Wat wildi dat
v doe. En die blinde sepde wed. Here
sic sie. En die ontfermhertige here sep
Du sietste / dhn geloofc heeft v gesont
maect. Merct nu voort hoe die soete he
sprac mit dat wijf van Samarien / en h
verwoept dat hi was vandē wege. W
so Hubertin? sept / so sweetede Jesus
groten arbept / die hi gedaen had / wat
hi was getomē vā Galileē tot Samari
welck eenē langē wech was en hem d
ste natuerlick mede. En Jesus die ble
daer alleen mit dat wijf / die Lucina hi
ende si spraken veel dinghen als vand
prophetē en vā haren staet / en hi eps
de drinckē van haer / en si sepde / dat hi
re drincken soude geuē van sijnre font
nen / en die discipulē quamē weder en
gen Jesus noch sprekē metten wijue.

in murmurēerden op Iesus / wāt sijn vā
niet gewoēten warē / en Iesus vstont
er murmuracie / en hi sepde totten disci-
pulen / dat hij een ander spijse te eeten
ode / dat welke si niet en wisten. Hier
om mīn siele merct nu sijn soete mewa-
nept / ende bidt hem dat hi di drincken
se van sijnre leuēder fonteyne / welck
naer ploeyt wt dat milde hert sijn vā
s / op dat hi inder ewicheyt niet dor-
en moet.

Shebet.

Alre soetste Ihesu en alder edelste
licht des volcx van Israhel en onse
sie. Ick bidde di / ghift mī arme mens-
ch dat ick die waerdicheit dīns godlyke
wesen in mi moet bekennen / welckē
mīnen discipulen vertoendeste optent
sch van Thabor oprecht mi vā dat bed-
er traecheyt also du dedeste den vers-
chten man / op dat ick alsoe moet wan-
en in doechde in doechden. Verlicht
mī ooghen mettē blinden man / op dat
sien mach dat licht des hemels / welck
is v godlycke wille. Lupcket mī op

H :ij.

die ooren des verstant's / op dat ick hou
mach wat du god die heere in mij spie
ste / op dat ic sat mach drincken van dat
uēde water / welck du beloofst hebsted
vrouken van Samarien. Quermits di
seluen here ih̄m xpm̄ dh̄re sone / die n
di leeft en̄ regneert ee welick sond̄ ep̄n

Hoe Iesus Lazarum verwes
te vander doot.



A Evespert
soe ganc
der in di selu
ende weder de
hoe dat Iesus
de van Lazar
doot / ende die
cipulen sepdē
Laet os met h
gaen. Ende tel
quam te Bet
nien / en̄ daer moetede hē eerst Maria
ende daer na Maria / ende s̄n weeni
be yde bitterlijc / ende sepdē. Heere
stu hier geweest / mijn broeder en w

doet / ende doe Jhesus sach dat maria
wilde / doē screpde hi mede / ende die ioseph
erpeden. Siet hoe minde hij hem / en
lichte hi niet gedaen hebbē / dat hi niet
moerē en waer / hi die des blindē mā
di op dede / die blind geboren was / en
nere sepde. Seloest dū broeder sal we
ropstaen / en si verstonden / dat van die
erisenis des ioncsten dages / en Jhesus
re waer hebstu hē gelept / en si sepde.
ere comt en sietet. En Jhesus ginc met
di totten graue / en Jhesus sepde. Hoert
en steen vanden graue / en Martha
e. Here hi stinct / want hij is van drie
ken doot geweest. En Jhesus sepde. En
dic v niet gelept. Ist dattu geloofste du
die die glorie gods sien / en si boordē op
steen vanden graue / en Jhesus vers
dide hem seluen / en screpde / en badt
wad / en sepde. O vad ic doe di gracie /
dat du mi altoos hebste ghehoort. En
bi sal mē wetē / dattu mi altoos hoor
Dit heb ick ghesepd om der gheenre
die hier omme staen / op dat sij sou

den gelouen dattu mi ghesepnt hebste
en Jesus riep met luder stemme. Lazar
comt wt/en Lazar? qua gebonde mit h
de en voetē/en anbadt hē en liet hē ga
Ende daer was een groot verwondere
van die gheene die daer omme stonde
O mijn siel merct nu wat minne en lie
de dat hi tot desen twee susteren geha
heeft/en si weder tot hē. Want als Jesu
met sinen discipulen plach te gaen pred
kē/en nergent geen herberge crighē
en conde/so plach Martha hē seer soer
uoldelijc te dienen. En alle dingen te b
seicken die nootdruflich warē/mer Ma
ria sat altoes bi die voetē Jhū/en hoorde
daer sijn soete minliche woorden/welc
Martha plach te beclagē tege onse lie
heer/en seyde. Heere en achstu des nu
dat mi mi suster allec laet dienē/legg
haer dat si mi helpt. Ende die soete he
plach dan wed te segghē. Martha ma
tha du biste soerhuoldich/en du wert
vstoort en turbeert in veel dingen. Ma
Maria heeft dat beste deel vcorē dat va

der niet en sal werden genomen. Aldus
sich Jesus ouer al Mariā te ontschul-
digen. Hier om omij siel laet sijn clare
illudende stemme ludē in dinē oren en
verct sijn minlike soete woorden en bes-
pise in dijnre herten. Want hi seyt en
wordē wi niet als cleyn kinderkens dat
wetmoedich wien sullen niet ingaē in
der hemelē. En hi seyt ooc. Ist dat wi
vater en laten vader en moeder / suster en
moeder / hups en acker / en al dat wi bes-
itē en boerē op ons dat cruce en volgē
anna / wien mogē sijn discipulē niet wer-
d. Ist dat wi onse hant slaen aen die ploeg-
e / en achterwerts weder om sien / wi
sijn niet waerdich dat rijke gods. En
hi seyt. Ist dat wi pet hebben teghen on-
s broeder of suster / dat wi onse offerhan-
de latē sullē / en versoenē eerst met hem /
en biengē dan eerst onse offerhande. Hi
syt oock. Ist dat mē ons slaet an dat een
innebackē / dat wi wt goeder hertē dat
vader biedē sullen. Hi seyt ooc. Ist dat wi
vee rocken hebbē / dat wi dē eenē sullen

Hi .iiiij.

geuen die des niet en heeft hi seyt me de
Is onse ooge dat is onse menighe scalck
dat wijt wt steken sullen. En als wi bid
de / dat wi int heymelijc gaen sullen. En
dat onse lichter hant niet weten en sal
wat onser rechter hant doet. Ende oock
dat wij niet droeuich wesen en sullen als
wi vasten ende penitentie doen / ende dat
onse ja sal wesen ja / ende onse neen sal we
sen neen. Ende hi seyt te ander stede. **N**
dattu ingaen wilste in dat rijk der heme
len / so houdet die geboden / ende te min
nen onsen here onse god wt al onser her
ten en crachten der sielen ende gedachte
en onsen euen mensche lief te hebben als
ons seluen / Hier sijn alle die ander gebo
den in besloten. Daer om soe eercauwet
sijn soete lere in dynre herten / want tijn
woordē des leuens / ende neemt nauwe
wair sijn soete inspracie / ende in rumit
ghe dair hi di dicwil mede noot ende trec
ket en heffet dat oghe dyns gemoets in
hem / ende weest hem ende sijn discipulere
dienstachtich / ende volghet hem na / ont

in soete predicatie te hoerē. Als veronica/
anna/cusa/ende onser vrouwen luste
ende ander deuote vroukens plagē
doen/en ganc bi wilen tot martien/om
mer te visiteren/want si moet dicwil der
die teghenwoordichept haers ghes
mediden soons. **G**hebet.

O Maria onse waerdinne o se vroech
de en genuchte/ghy sijt alsoe scho
den also soet/niet hebbēde enige wreet
of herdicheit/want ghi sijt van aen
in goedertieren/en van aensicht blinc
de minlic/in woordē sacht ende soete
heden/want in u is alle gracie des wes
en des leuens/en der doechdē wijn
de melck supchtmen vander eewiger
sheit/mer honichraten metten alre
ersten honich ontfanctmen wt u alder
inste soeticheit. **O** dierbaer scat der son
nen/want als wi den ouersten coninc
verlore hebbē/en die engelen verbolgen
en/en als wij ons seluen soe swaer sijn/
dat wi niet en weten wat wi doē sub
de/so helpt ons onsalige dā alleē dat wij

die ogen des lichaems en̄ ons ghemoet
tot v opstaen mogē raet soeckēde en̄ hu
pe biddēde. Daer om o goeder tierē mo
der behoet ons ter ewiger wijsheit dñ
soons/ouermits dñ onghemeten w
hept. **Werschap.** Neēt nu hier dñ auon
mael met Jēsu in symon des melaetsce
hups. In welcken **Maria Magdalen**
quā mit hondt pont duerbaerder saluē
des laterdahes voor palmen / en̄ stortel
ihū ouer sijn hoeft / wt welc iudas eē ge
saek nā des vertopens. En̄ die discipul
murmureerdē op haer / en̄ ihūs die on
schuldich dese ende sepdē dat sñ haer ni
moplīc wesen en̄ souden / want sñ had i
hē eē goet wert gewocht / en̄ het war
een tepken sijnre begravinghe / **Iube**
tin? sept dat ihūs seer moede was en̄ bi
sweet. Hier om o mijn siele merft nu ho
die soete ihūs daer nu bestort sit met di
duerbaer salue. **Besalft** hē nu wed̄ mi
die soetichept uwer gedachtē als altoo
een goet vernoegen te hebbē in dat gh
ne dat v voorgheset wert / ende dat mi

manicbaerhept te ontfanghen / ende voos
nem ooc mede in die suuerhept dijner sin
nen / wāt hi seyt selue dat hñ ond die lelie
ghenoet wertrent die dach ond gaet en
vergadert vandē crupmē deser werſcap
ñ brengt hulpe die arme ſielen / die daer
ijn in die pijn des vegeuiers. **Sebet.**
O Alre ſoetſte Jēſu eewige wijshept /
die Lazarum dijnen vrient verweſ
ede vandē doot / die vier dagen doot hads
gheweest. En grote minne hadſtu tot
anartha en maria haerē ſuſter en ander
reuote vroukens die dij dicke in dijner
doottruflich; plagēte dienē / en dij ſoete
medicacie en minlikewoorden ſeer gaer
te plagēte horē. Ic bidde di verleent mi
gracie die ghi also menigen armē ſonda
re niet en hebſte gheweygert als dat du
mi v̄wreſte vādē ſwarē ſondē des traecs
hept / en in welckē ic doot en ſtinckēde ge
verdē ben: en ouermits lange en quade
gewoentē geſtjuet en v̄herdzt ben. En
necctē ſteen des eygen gemacr en onbes
enthept ouerghedect ben / op dat ic mit

Lazaro weder leuende moet werdē: en in
den geest vernieuwet. En te wesen ouer
mits dijn gaue oetmoedich en sachtmoe
dich vā herten/eenuoldich inder menins
ge/en simpel inder cledinge/puer int ges
sichte/slap in zeden/rustich in gemoede/
swāgēde indē monde/voorsichtich inden
werckē vā binnē/en vā butē behoet. So
ber in die spijse/wacker indē gebede/des
uoet indē ghedachtē/vlitich totter beris
pinge bereyt/totter gehoersaemh; trec
kelic/tot alle goede dingē n; traech/noch
slaperich/niet vsumel/n; droeuich/niet
gestoert/niet roepachtich/mer goedties
ren/suuer en vrolic/op dat mī dienst en
wercken v behaechlick en ontfanckelick
mogen wesen/also v dat was vandē heis
ligē vroukēs/en dat si lichamelicken aen
v veruoldē/dat ic dat gheestelijc in mi sel
uen en an uwen creaturē moet volbrens
gen. Quermits desen here Jhm Cristū
die leeft inder eewicheit. Amen.

Hoe dat Jhesus dic wil vers
nachte inden velden.

De cōpleet tijt so vergadert di seluē
eē luttelken op een cort / en gedenc
hoe die goedertieren here dicwyl als hij
set synen discipulen ghinc prediken / en
verghent gheen herberghe crūghen en
nocht / dick plach te vnachtē inden velde
en als si dā niet te eten en haddē / so wies
ten van die iongeren die aderen vanden
borne en atē die. En sondlinge op eenen
interdach geschiede dit eens / dat si die ade
ren wreuen en aten / en si werden begres
sen vandē pharizeē / en iesus die ontsuck
lich dese. En die goedertierē iesus ginck
an itaen an deen syde vanden berch in
ijn godlike gebeden hele nachten ouer
ijn leed dicwil groot ghebrec inden licha
me. Ghedenct hoe dat maria te moeden
was / als si dit wiste / d; haer lieue kint als
in den velde of ergent int gebercht mit
ijnē discipulē vnachtet was / en si niet te
eten en hadden / daer om gruetse nu des
wotelick segghende. **G**hebet.

O Maria du biste eē tempel gods en
een ghetekende fonteyne. Tot di

heeft god neder gecommē. Du biste die
bessotē poorte int hups des heerē. Di h
uet om beschenē die cracht des alre oue
stē. Du biste ōbeulect vandē manne me
vruchtbaer vandē hepligē geest / en̄ eer
sōcfrouwe wiesende / so heefse gesoghe
en̄ op gheuoet dē here der engelē en̄ der
menschen. Merct hier d̄jn slaepstede mi
ihū indē velde oft int gheberchte en̄ bid
hē dat s̄jn arbeydelic leuē en̄ ; j̄ gebet an
di niet vlorē en moet bliuē. Shebet

O Alder soetste sone gods en̄ alre ghe
trouste vrent. Ick loue en̄ benedie
di voor d̄jn ongemeten minne en̄ liefste
die gh̄j tot mi en̄ tot allen menschen hebt
gehadt also dat v dat niet alleē genoech
en was / dat gh̄j ons voorginghet met v
heplige gloriose werckē en̄ stichtige erē
pelē ghien moet dicke vnachtē int hepl
melic met lāge gebedē / die welc ghi hebt
dic wil wtgestort met weenen en̄ screpen
van medelidē dattu hadste op onse cranc
hept wint en̄ regē en̄ and̄ ongemac dat s
ter valt ind̄ nachten hebstu niet ontsien

lijden voor ons. Ick bidde di gheeft mi
me mensche dat ick niet alleen inden
werckē vā butē mi te vreden moet setten
mer int heymelijc die vruchtbarich; des
gebets ouermits v heplige ghebet moet
crigē / en om geē wederstoet oft eppen
emac dat en moet versumen. Dit moet
geuen die gene die sijn gebet alre vol
naectstelikē om minē wille volbracht he
et Jesus xps die ghebndide gods soon/
ā moet os allē vlenen; y ewich leuē. Am.

Hoe dat Jesus in Jherusalem
quā sittende op eē ezelinne.

O Es donredaechs sulstu aemercken
hoe Jesus oorlof nā an; y moed en
nder vriendē / en hi wilde gaen te Jherlm
en si badē hē dat hi dat niet doen en wil
e / wāt si sochtē hē te dodē / en ihūs sepde
at hi moeste volbrēgē die wille; yhs vads.
ubertin? sept dat maria sepde. Omijn
me ic bid v dattu daer n; en gaetste / wāt
u weetste die lagē die ō v geleyt sijn / en
lagdalena en die discipulē badē des ges
y; en ihs die troestese en sepde d; si des

auonts weder tot hē soude tomen / en
ging der werts mit sijn discipulen: en de
hi quam tot Bethaniē so seynde hi twe
vā sijn discipulē / dat si soudē brenge tot hē
eē ezelinne / en haer ionc mit haer. En
waert dat pemāt dat beletten wilde / da
mē seggē soude dxtet die here behoefte
was / en die discipulē brochtē ihū der ez
linne en haer ioc. En doē hi was neffer
die guldē poorte / so ginc hi sittē opter ez
linne / en doē hi bi Jhilm nakēde was b
dē berch vā Oliueten / en doe hi die stad
sach / so weende hi op haer / en seyde mi
groot medelidē. Jhilm Jhilm / waert da
tu bekēneste dat ic bekēne / du soudest
mit mi weenē hoe dic heb ic di begeert
vergaderē als eē henne haer kierekē
mer du en woudest niet doen. En doe di
scare des volcx dat vnamē: dat Jesus qu
so gingē si tot Jhīm te gemoet en otfing
hē blidelic mit loue sanc / en spredē haer
cled indē wege / en pluctē die telgerē va
dē boō / en worpense op die aerde / datte
Jesus op rijdē soude. En die hebreuse

inder hieuē op m; lud stēmen / en songē
so dat die hemel wed lude vā dz geluyt
er woordē dat daer op ginc indē hogen
andē minlike o sanna / Hubertin? sept /
at alle die stat van Jhrlm beroert was
ndesen coecoest ons herē. **O** mijn siele
siet op dat oge dñs gemoets / en merct
oe dat dñn geminde brudegom sit optē
igge des lompelen ezelinne met bloote
getē / en mettē blotē hoofde. **N**terct hoe
epn dat sijn gesinne is / als die apostelē
de minlic en begerlic sien si hē an. Die
mighē gaen voor en hebbē haer aēsich
achter gekeert. **D**ie and gaē belidē en
so wter sijdē gekeert so sien sijn hē an en
e achter gingē die sagen hē altoos na.
terct voort hoe dat die scribē en pharis
en verbittert warē / doe si sagen dat mē
sus aldusdanige eer dede / want haer
ogē kinderē riepē en songē mede / en si
mochtēs hē niet vbledē. **S**i sepden tot
m dat hi die scare soude doen swijgen
n die minlike heere sepde wed. **W**aert
at si swegē: de stenē soudē roepē / wāt de

3

propheet had gesept / dat wt die mond
der cleynre kinderē so hebstu volbrach
dijn lof. En hoe dat hē die pharizee meer
vbodē so si luder riepen en songen. She
benedijt is hi de daer comt in de veelhe
sijnre ontfermhertichz. **O** Davids son
behoudet ons indē ouersten coninc van
Israel hoe groot is dese die welc die thro
nen ende dominacien te gemoete lopen
Hierom o dochter vā Sion en wilt nie
ontken / wāt die coninc comt di sachtmo
dich / seer oetmoedich sittēde op dē blot
rugge des simpele dierkens / als daer g
screuē staet. **O** coninc en scepper des we
relts: weest gegroet die gecomē biste on
ons te vlossen wesende een behoud
hups van Israel. Die vader heeft di gh
sent in die werelt tot eenen saligen offe
welckē alle die hepligē vbepdē vā anbe
gin der werlt behout ons indē ouersten
O mijn siel eert nu dijn geminde brude
gom en stroept onder hē die bloemē de
goeder gedachten en die tellegen der h
melscher begeerten en die cleder der goe

er wercken en singet mit luder stemmē
in vuerigher deuocien. **Annus.**

Glorie lof en eer si di xpo een coninck
en vlosser die de kinderlike eer son
dat soete / osanna. Du biste coninc vā
rael / en een eerlyke vrucht dauids du
ste indē name des heerē en eē gebndyt
minc comes / alle die hemelsche scare los
di indē hoge en die sterflike mensche
alle die gheschapē dinghē te samē. Dat
hebreusce volc comt dij te ghemoet met
almē / en siet wi sijn tegenwoordich mie
er begeertē met gebede en met loue en
inc. Dese die di betalen geestelike gauē
es loues seit die daer regneert wi singē
nt soete sanc. Dese behagē en onse deuo
te moet dijn behagē o goedtieren conic
n eē goedertierē vlosser die welckē dat
le goet behaget. Dese hoge glorie des
toetsmaect ons dese hebreos siet eē goe
ertieren ouerlyden doet ons dese hebre
s. **O** mijn siele bidt dijn gheminde nu
om gracie. **Shebet.**

O here ihu xpe goedtierre behouder

des werelts / en̄ ontfermhertige blisse
des mensceliken gellachts **I**ck doe v gr
cie en̄ b̄ndiccie voor den verwonderend
ootmoedich; en̄ onwtspreekelike groot
goedtierenh; / die welke du die gewaer
dicht hebste te bewisen en̄ als doe du mi
blote voetē opclomste op die rugghe de
simpelē ezelinne. En̄ du hebste ingegae
in die heylighe stadt van **J**hrlm met ves
scaren en̄ loue der hebreuister kinderē
Ic loue en̄ glouficeer dij o edel soone **D**e
uids voor de hoge reuerencie de di bew
sen wert vandē volcke vā **I**srael / vā we
ken du waerste genoempt mit hoger si
men een coninc van **I**srael / ende een pr
pheet des waerhepts. **I**c loue en̄ eere di
door dij v̄wōderēde liefste en̄ grote sacht
moedichept / als dattu hebste ghewilt
comē willichlick totter iodē boeshept / e
beestelichept vā welckē du bekendes i
coter t̄jt afgedoot te werden / ende voo
welcx sonde en̄ oueruloedige quaethept
hebste gestort tranen / ouermits medelt
dē / wāt du voorlepdeste hem wat quad

Maer toetomende waren na deser tegen
noordiger blijscap. Onuertelike crach
xpi. Ouerste goddienstige sone / wie
nach wtsprekē dñn mogenthept / of wie
volcomelijckē volgē alle dñn louē. Se
ic mñs in dñ welbehagē en vñsiteer mñ
dñ hepl. Coemt mñ geminde Jesu / en
vorlepde mi in die heplige stadt Hierus
sle / niet daer prophetē gedoot sijn maer
der eēdrachtich; der ouerster borgeren
In welckē du nu mie vroechde regnes
ste. Clint op dat ionc der ezellenen dat
op mñ mēschelich; / op dat alle lichtich;
onrepne becoringhe mñns vleesches
soet werdē getēmet mitten brepdel der
thoudige / wāt goet is mi te dragē mñ
here en onō geworpē te wesen sñnder
ē en niet en moet ic ouertredē die ghe
dē der gehoorlaemhept / mer met alre
samich; moet draghē die laste der oors
en der insettinge noch nemmermeer
moet ick ophouden vandē arbeyt des
restelikē volmaecthepts / noch geē and
ghē en soeke dā te vorderē in een heys

lich opset tot dat ic werde ghelept tot da
 ouerste Jerusalē/daer die eewige vroec
 de is/eñ di daer deuoteliken mach louen
 metten hebreuschen kinderen/ende re
 pen met luder stemmen. **O**sanna filio da
 uid saluifica in excelsis. Amen.
Hoe dat Jhesus wten tempel verdreef
 die copers eñ vercopers.



De Epitem to
 soe geder
 hoe die soete Jh
 doe hi soe eerlijc
 in Jerusaleem qua
 dat hij niet lang
 daer nae ghinc
 den tempel/ene
 worp oock reche
 uoort wt die co
 pers eñ vcope
 eñ die wisselaers tafelen werp hi om
 eñ der deernen der duuen vercoften
 met eenen geesel vā coorden ghemak
 eñ gewapent mit vieriger naerstiche
 so verdreef hise al te samē wt die godli

adlen sceenen hem wten ogen / also dat
al tsamen hem ontsagen en vreesde / en
si seide **M**ijn hups is een hups des ghe
ets / en ghi hebt af ghemaect een hol
er moordenaren / en **J**esus maecte alle
die siecken gesont die inden tempel ware
en die scriben en phariseen werden ghes
mont in haere herten / ende si werden al
de seer verbittert mit herdicheyt ende ni
chicheyt op **J**hm / en si sochte alle die boos
heyt en ongherecticheyt die si mochten.
Ende die here sat daer int openbaer alle
sien dach leerende ende predickende dat
woort goods met vuericheyt al totten as
mont toe. En mit groter naersticheyt soe
verispede hi haer sondige leuen en haer
ongherethete wercken. Ende die gebene
vride heere arbepde seer moede / ende das
e en quam niemant hoe seer dat hi ghe
arbepde hadde op dien daghe die hem ees
ten of duncken brochte ofte boot / maer
hi moeste des auonts weder ghaen met
sijnen discipulen te **B**ethanien tot **M**ars
ten ende **M**arien sonde hi gheusedet

werden. Ende onse lieue vrouwe ende
die ander vrendekens waren seer ver
blidende / doe sij Iesum met synen disci
pulen lagen comē ongequest ende si gin
ghen hem te ghemoet / ende ontfinghe
hem mit groter reuerentien / en sij die
den hem / en den discipulen seer blidelich
En des maendaechs vroech ghinc Iesu
weder te Jerusalem indē tempel / en di
saduceen quamē tot hē / en vraechdē / of
geoorlof waer dē kepser sijns te gheuen
of niet / en Iesus bekende haer scalkh
wel en sepde. Sheeft den kepser dat den
kepser is / en god dat god is. En doe sij sa
gen dat sij ihm niet begripē en mochten
so brochten si hē een vroukē dat si begre
pē haddē in ouerspel / en vraechden hem
wat dat mē met sodanigē doē soude. wā
Moses had geleyt dat mense steenen sou
de. En Iesus bekēde haer boosheyt ende
screeft mit sinen vinger in die aerde / also
dat sijt vstondē / en sepde. Wie dat sonde
sonde is / die werp op haer dē eerstē steē
si ginghen wten tēpel / en lietē ihm daer

leen metten vroukē / en̄ sepde tot haer.
Daer sijn si die v̄ wroechdē / en̄ si āt woor
t / n̄ pewart here / en̄ Jhesus sepde weder:
ni ic en sal v̄ niet v̄doemen / ganch en̄ en
wilt niet meer sondigen. En̄ Jhesus bleef
idē tempel al den dach / en̄ daer en was
temant die hē eten gaf oft drincken van
den daghe / hū moſte noch des auonts
gedē gaen tot Bethanien om herberch.
En̄ doe maria dat v̄ hoorde dattet verbot
was / dat hē niemāc etē of drincken ge
ten en moſte / so screpde si wtermatē seer
en̄ die soete heere gruetse v̄uendelic / en̄
gode. God gruet v̄ liefmoeder. En̄ ma
ria doe si hē hoorde / so weēden si seer / en̄
en mocht niet sprekē / want die iongeren
haddēt haer geseit / dattet die iodē verbo
ten haddē / dat mē Jhū eten oft drincken
v̄uen en moſte. En̄ doe se die soete heere
v̄us bedrucc sach / soe en mocht s̄j niet
v̄thoudē v̄ā tranē / en̄ hi troostese soete
sach en̄ sepde / dattet die vad̄ in d̄ godheyc
v̄oe dat menschel̄ic gheslachte aldus be
ggede. En̄ die soete Jhesus nam̄ se v̄uen:

delijch bid hant en leydele totter tafelen
En die discipulen satē daer mede / en di
soete heere troostese alle gader minlic e
vriendelic. En op die tijt wast doe Jesu
vā Jherim quā dat hi die viegeboom vū
ledide / om datmen daer geen vrucht ae
en vant / wātmen seyt dat Jhesus op die
dach so seer was vermoeyt vā arbeeyt /
so dat hē natuerlich hungerde. Omij si
aumerct nu dinen brudegō hoe dat hi n
vmoeyt was vā prediken / wāt gistere
was hi een geeert conic / mer huden hi
den si hē voor een warachtich prophee
nochtans en mochte hem die noordruft
heyt niet geboren. Daer om so volget J
sum na / en gaet met hem tot Bethanie
in Nathe? hups. En wilt doch gaen si
ten deuoteliken tot sijn voeten / en besc
uerse mit salue der deuocien. En wast
soe met tranen des medelidens ende b
der hem om gracie. **S**hebet.

O Alre soetste sone gods die daer gt
gaen biste inden tempel vā Jherim
mit vueriger naersticheyt om datstu d

oudeste suueren en̄ reynigen en̄ maken
saer afeen bequaeste stede des ghebets.
Du genaeste die siecken en̄ verlostē dat
rouken vanden wredē vdomers. Ic bid
de dī dattu ingaerste inden tempel mīns
herten / en̄ so wat du daer in vindeste be
met of sopdelic dat vdrūue verre van mī.
Die menigerhande formē en̄ beeldē der
soerliker dinghē als der stenē en̄ perso
nē die werp ned vā die tafelen mīns ver
stāts / op dat de begeertē des giericheits
mī niet en moet locken en̄ die oueruloes
richēyt der tytliker dinghen mī niet en
moet vtragē vā die begheertē der hemel
sacer goeden. Du makeste ooc een geestel
vā dat coordekē dīre vreesen. En̄ wt dījs
ue vā mī sterckelic alle quade fantasien /
en̄ scalch; des viants / welc die alre quæt
ste coopman dic duuel stadelic pleghet te
nomen in die stede des gebets. Dat ghes
lept der beesten afhaelt van mīnre mes
morien / op dat ic van die lagen des viāts
en̄ van mīn eppen quaethept niet ver
wonnen en moet werden / mer du alre

sachmoedichste here maect mi gheson
vā allen sierten en quellinge der sielē en
des lichaēs / op dat ick ouerichlyck mac
wanderen in dñre wet. En vlost mi v
die woeginge der duuelē en der mensc
en wilt doch sprekē mijnre sielen dat sou
te woort Saet ende en wilt niet meer sou
dighen / ick en sal di niet vdoemen / op da
die tēpel mñs hertē / welc du vcorē hebst
in te wonē / di moet sijn een bequaem ca
mer en een alre ghenuechlicste zetel / op
welcken du mochte sittē met dñre kep
serlicher mogentheit / en regierē alle din
ghen in mijn wel behaghen. Dit moe
mi ghesien ouermits onsen heere Jhñ
Christum. Amen.

Hoe Jhesus te Hierusalem
weder ginc inden tempel.

De terte tijt so gaet weder in werte
en besiet hoe Jhesus des donre da
ghes weder mit sijn iongheren ginc te
Jerusalem. En onder wege sepde Jhesus
tot sinen discipulen. Siet wi climmen op
tot Jhñ / en des menschen sone sal wer

in ouergeleuert om getrupst te werde
En Jhesus ginc indē tēpel / en was daer al
in dach / en leerde / en sepde veel para
blē / en die iode betē met haer tandē / en
gimndē / en sepde . Hoe lange sulstu onse
blē vhangē / en ons aldus quelle . Bistu
Jhesus / so segget ons opēbaerlyc Die goe
rtierē here antwoorde hē sachtmoedes
allic / en sepde . Ic heb v de waerh; wel ge
sot / mer ghi en geloeft mi niet / die werc
in die ic doe / die geuē dat getupch van
mi . En si werdē noch meer verbittert vā
wede / en Jhesus ginc mittē sinen indē tē
pel . En doe hi wter stadt soude gaen / soe
worpē si mit stenē na Jhesus en na zj̄ disci
pule / en Jhesus vberchde hē dat zj̄s n; en
sagen . Ende aldus quam hi mit sine ions
oren tot Bethanien . En die soete moed
vnde gehoorit : dat hem die iode wtgedie
ren haddē / en dat si mit stenen wredelhyc
en na hem ghewopen hadden . Doe sif
ch dat hi quam / so ginc si hē te gemoet /
en nam hē in haren armē / en custen vūē
allic / en seech voor zj̄ voetē neder in on

macht en de soete here nase wed op van
aerde met groter waerdichept/en spre
haer vriendelick toe/en seyde dat sy de
anderen daechs alle den dach bi haer bli
uen soude. En aldus so wert si een lutte
ken getroost/en si gingen sitten ter taf
len en aten/en magdalena en die ande
vriendekens die baden he seer dat hi ni
meer te Jherusalem en wilde gaen. End
doe si geheten haddē/doen clam Jhusm
sine discipule opte berch quarētana/e
seyde he hoe dat hi gepassijt soude we
de/en haer alre herte werdē bedruet/e
Petr? seyde here dat en moet so niet w
sen. En Jhesus seyde. Sac achter mi sach
nas/en doe Jhesus wighinc/so sach Ma
ria na he/en syn aensichte blanck als d
sonne. O mijn siel merct nu hoe bedru
die soete Jhesus en syn vriende warē/w
hi was huden een vermoept vreemt p
grim. Wat hi wert verdreue als een di
men syn toecoemst niet meer en begeet
Des woensdages so bleef Jhesus al de
dach bi synre moeder/en troestese vrie

lyc vā sijnre passien / die daer nu nake
was. En hi seyde haer veel heimelike
sagen die daer toetomēde warē. En die
soete moed wert alte seer bedruet / en sey
O mī sone en wilt dit doch niet latē ge
sedē / mer laet mi voor v steruē. En die
soete ihs seide wed **O** mī ald liefste moed
dit is die wille mījs vads / want alle die
creaturē sullē in mi vuolt werdē. En des
dons so at hi daer mit alle sijn vruende
sams / en hi bleef daer / en nā ooulof vā hē
idē / en hi seidet hē allē hoe dat hi gepas
st soude werdē / en d; mēscelike gellach
buloften soude / en hoe hē die heplige va
ers vwachtedē die daer warē in d; voor
brich vand hellē. En si werdē alle seer be
druct / en hi troostese alle als hi best rōde
nā si badē hem dat hi doch te sijn niet
meer gaē en woude mer d; hi sinē paesse
d hē woude etē / en si weenden alte seer.
En die soete here seide wed tot hē **O** mī
mīde en wilt doch niet wenē / wāt ic de
ghoorlaēh; mījs vads i allē dingē hoer
vuollen / mer ic sal wed tot v comē / wāt

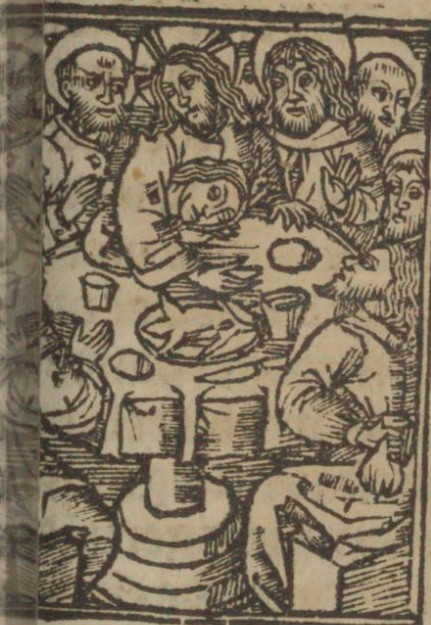
des derde dages sal ic vrisen / en ic sal mi
paessche mit v houdē indē berch vā Sio
en ald? warē si eē luttel vtroost En iuda
en was op desen woēsdach daer n; / wā
die iodē warē wroech gegaē indē tēpel
dat si Iesum daer v wachten souden / on
dat si hem vangen wouden / wāt allow
ren si dat te rade gewerdē. En Judas w
ste harē raet wel / en quam / en vaeche
wat si hē gheue woudē dathī hē Jh̄m li
uerde / en si loofdē hē dertich penningē
en Judas woude dat gelt hebbē / en si g
uēt hē ter stōt / en hi was seer vblīt. Ach
ter diē so lochte hi stede en stōde / hoe d; h
Jh̄m leuerē soude. O m̄j gemindesiel
hoe onnoselic wert d̄j geminde brudeg
vchocht / en hoe snodelīt wert hidē iodē
gebodē / of si hē copē wilden / wāt hi wa
hudē eē die alre snooste waire daer mē n
ōme en gaf / wat mē daer voor hadde o
dat mē quīt mochte werdē. Merct en bi
siet wat oneer hē gesciede vā; j̄j discipel
en vā die grote onwaerdich; en bitterch
der iodē diese op Jh̄m haddē. Daer om si

cept Jhesum/want hi wil hem seluen en
in vaders rick di ewelic geuen te ghes
wipcken / ist dattu hem verkieste tot ees
in besittere dijns hertē. Ghedenct nu
soort hoe iesus alle dese nacht voert was
sijn gebede/wat hi wiste wel dat hem
der toetomender nacht nakende was.
Daer om bidt hem om gracie. **Sebet.**

O Alre sachtmoedichste ihu en goeds
tierē here du hebste di gewairdicht
voor niet gheacht di seluē te vnderen
at du lange tijt seer lijdsamelic vdragē
bste die groote nidich; en bitterh; en
waerdich; vandē iode en tē laetste liet
di vropē en vraden vā dñ epgē discipel
k bidde dij gheeft mi lieue here dat ick
erne alle onwaerdichept en bitterheit
mijn eeuen mensce moet lijden en ver
pighen en altoos dat mit soetichēpt des
memoets lichtelick moet ouersettē. Dit
soet mi geuē die geen dinc vsupmit noch
gheter gelatē en heeft dat tot mijnre salie
ept noot was. **Añ** Hoe Jhesus die came
liet bereidē daer hi ij auōtmael in ade

K

De serte tijt so gedēct hoe ih̄s des d
redages weder ginc tot ih̄rlm me
zñ. xi. discipulē. En̄ so hubertinus seyt /
gic ōse soete vrouwe en̄ magdalena / ma
tha / lazar? / en̄ die and̄ vriedekēs mede
tot ih̄rlm / en̄ met oueruloedige tranen
en̄ bitterē rouwe namē si oorlof vā malc
derē: en̄ rustē elc malcander vriedelic me
beduucter hertē En̄ de soete ih̄s seide
keert weder thups m̄ lieue vriedekē
en̄ ic beueel v minē hemellicē vad̄ O ma
dalena ic beueel v m̄ lieue moed / en̄ w
set haer b̄ in harē noot / en̄ troost malca
der ondlinge / wāt ghi en moecht geen
troost meer vā mi ontfangē / dā als ic ve
resen ben / so sal ic wed̄ tot v comē En̄ do
schepde ih̄s vandaen met s̄jn discipulē
en̄ maria met die ander vrieden bleue
staen sien na hē / also langhe als si hē sie
mochtē / en̄ als hē dochte dat ih̄s hē on
me keerde / so neychedē si hē toe met scre
enden ogen al totter aerdē toe. En̄ als si
hē niet meer sien en mochtē / so keerde si
weder thups wert met groter droefhēp



En die discipulē
vraechden Iesum
waer dat hi sinen
paestten soude ees-
ten. En Iesus seps
de dat si gaene sou-
den in eenen stad
en daer soude hē
gemoeten eenen
man/en soude dra-
ghen een flessche

ers / ende die waert van dien hupse
men si segghen dat die here daer wou-
ren met sijn discipulē sijn auontmael
geschiede so. Ende die discipulē bereps-
gem daer een schoon cenakel/en die
ghen die daer in nootdruftrich soudent
en. O mij siel berept nu dinē bruyde-
re eene bestroepde camer in dat hupse
shertē/daer die soete Ihs met sinē dis-
cipulē mach eeten sijn auōtmael. En alle
verachtē dñre sielē moeten hē daer toe-
gē o aldusdanigē gast mine en diēse
wisen Wāt die soete Ihs sal seluer ge

noech voor hē biengē daermē dē tof
houdē mach Daer ō v̄ciert die camer d
hertē mit innige gedachtē en̄ deuote
bedē en̄ goddienstige werckē Diet da
tafel gemaect viercāt als vā die vier p
cipael doechdē / en̄ legt daer op eē taf
hē d; gewrocht is m; menigerhande l
saēh; en̄ settet dair openē plateel de n
en̄ breet is dair d; paeschlā in leggē m
die gegotē sal wesen m; menigerhād
geertē en̄ toeniginge tot gode en̄ tot
mellce dingē . En̄ du sultste daer settē
nē daer die here mit sinē discipulē wt
ken mach / die daer gedraept sullē sijn
die godlike doechdē / en̄ ghi sult daer
leggē die brodē die gebackē sullē wexē
die twalef radiē des hepligē euāgelij
soetichept smaect en̄ alle genuechte
datmen behoeuē sal dat sal die here v
hē biengē als hi coemt tot deser werl
Werscap. Neemt hier dū middach
in deser werlscap / en̄ berept alle dingē
zū wel behagē wāt hi heeft; zū genuect
gelet in dē werlscap / wāt hi leyde tot su

discipulē. **N**iet groter begeertē heb ic bes
hert dese paesscē mit v te etē eer d; ic lūdē
O mijn siel merct nu hoe dat ihūs dat
veeschlā eet nader figurē / en̄ is vborgē
sacramentē. En̄ en mach di niet geboe
mettē discipulē ander tafelen te sittene
weest een vandē genen die daer dienē.
si vergadert die brocken en̄ stucken die
er vallen vand tafelen / en̄ brenct hulp
an armē sielen / die daer legghen in die
one des vgeuiers.

Shebet.

O Alre minlichste here Jesu Criste die
daer bewoelste dñnē discipluen wt
verichept dñnre liefcē die du tot hē hadt
dat si dē paesschen soudē berepdē op
dñ auontmael mit hē eten woutste
dattu lidē souste. Ic bid v geest mi dat
een bequame ghestroepde cenakele
met makē in mijnre hertē / daer du met
dñ discipulē in werstapen mogeste. En̄
die crachtē mñre sielē mñs lichaems
moetē di dienst en̄ waerdich; bewisen
in memorie vstant en̄ wille. Vā desen ver
hē swarē sacramentē of vlicht en̄ ghe.

voet moeten werden. Dit moet mi ver-
nen die gheene die selue dat warachtig
paesschlam is Jesus Christus een gelijc
dijt god inder eewichept. Amen

Hoe Jesus de discipulen voete wiesch



Enoen t
Alo keeret
weder in waer
ende mercket
ootmoedich;
liefs heeren
Christi / want
d; auontmaele
daen was nade
figueren. Als
euangeliste se

so leyde Jesus sine ouerste clede af / en
nam dat water in een becken / en beg
die iongerē haer voete te wasschē / en
drechdese met d; hinde cleet / daer hi
de gegoit was. Merci nu o mensche
eenige gods soone / hoe dat hi hem he
in die wassinghe der voeten. Hij kniel
op die blote aerde / en wiesch die slyckie

of onrepre voeten sijnre discipulen met
sine gebenedide handen. En sommighe
willē seggē d; hi alre eerst iudas sine ver
nds voetē wiesch om datter immer niet
ontbrekē en soude vand vterste volcomē
heit. En dat kint marcealis droech d; bec
m; d; water / en was ihs seer diestach
ch. En die gebēdide here quā tot symō
petr? om sijn voetē te wasscē / en petr? sei
Here du en sulste mī voeten niet was
cē ind ewich; En ihs seyde wed. It dat
dijn voetē niet en wassche / du en sulste
een deel m; mi hebbē ind ewich;. Doē
syde symō petr?. Here en wassce niet als
men mī voetē / mer oec mīn handē ende
mīn hooft. En ihs seyde wed Die gewas
men is en behoest niet dan datmen hē de
voetē wasscet. Shi sijn reyn / mer niet alle
tid. En ald? heeft die oermoedige here
wort alle de voetē der discipulē gewasscē
in daer na d; hise gewasscē heeft so heeft
en wed aēgedaē; mī cleet en hi gic siccē / en
sidel. Wzet ghi wat ic v gedaē hebbe. Shi
zet mī here en meester / en ghi segt wel

wāt ic dat bē. En heb ic v voete gewast
hoe vele te meer sijn ghi schuldich die een
des anderē voete te wastē/wāt ic heb e
erempel gegeuē dat ghi makanderē sul
doē also ic v gedaen heb. Wāt een knech
en is niet meer dā sijn here/noch die disci
pele en is niet meer dā sijn meester. Dite
seg ic v alleē niet wāt ic weet wiē ic vco
heb. Omij sel neēt v hier dijn middach
ruste en rustet mit Joannes op die soet
borste ihū/en fuget daer wt de grondel
se oetmoedich; sijn werckē en sijn costeli
ke exempelen die hij ons ghelaten heeft
om nae te volghen. **Shebet.**

O here Jesu Christe alre oetmoedich
ste exemplaer der doechden. Du en
hebste di niet alleē ontsiē di seluē neder te
bügen voor dijnre discipulē voete en de te
wastē vandē onrepne slycke en sondlin
ge voor dinē verrader Judas. Ic bidde d
dat ic dij erēpel na moet volgē en alle mi
schen dienstachtich moet wesen/sondlin
ge die mi cōtrarie sijn/op dz ic v dienē moe
gewastē te werdē vā allen onrepnichel

der sielen en̄ des lichaēs. En̄ alsoe eē deel
niet v moet ontfangē hier na in dat rijke
ijs vads/welckē ght dē discipulē belooft
dat indē laetstē ouontmael doe ghij v ge
saerdichde haer orepne voetē te wassē
mi beuaelt hē dat si v exempel na soudē
volgē/dat welc mi nēmermeer wter her
in en moet come. Dat geschiede mi ouer
mits xpm. x̄. Omijn siel visiteert nu ma
nen/wāt si in deser werescap niet en was
mi maect hier dijn achtermiddach callins
e/wāt die toecomende dingen vā harē
gebñdiden lieuen geminden sone warē
mer tegenwoordelicken bekēt Sebet.
Ood gruēt v ald̄ heplichste vrouwe
der werlt en̄ coninginne der bliscap
en. Du biste die alder soetste fonteyne
der goedertierenheyt ende ooc eene scijn
al des hemels Du biste die soeticheit des
hemelschen paradys/ende die grote vro
cheyt goods. Als ick arme mensche dij
mensie soe duncket mij dat ick den hemel
mensie verciert metter blinckendere star
en/ende dat ick woen in een pueel van

weelden. En om v grootheid so vergee
ic mijns selfs / en verwondert nu van di
grootheit uwer ghauen. O bloepend
roose. O alder vruchtbaerste wijnrand
O ald' claerste dageraert. Wat die clare
dach die ewige sonne onse lieue here ihe
cristus is gegaen door d'yn heplige lichaen
die daer heeft vscenen door alle de werl
o eerlamige moeder O onse waerdinne bi
hout ons ter ewiger wijsheit d'ns soons
Quermits d'yn onghemeten goetheit

Vanden auonmael ons heeren.

Te vesper tijt so gedenct hoe die soe
te iesus doe hi die voeten gewassen
hadde / en hi wed' was gaen suten / so begaen
hi te prediken een soetelick sermoen. In
welcken sermoene hi alle dingen seggē
de was die toecomēde warē En hi insette
de en consacreeerde dat broot / en gebēdi
det / en zij ogen opslaēde ten hemel / en dē
naem godheyt gracie doēde / soe heuet
hi hē seluē gegeuē in eē wijse / en des ge
lycsonā hi dē kelck / en gebēdide dē wijn
en gaf hē sijn heplige bloet en dranc. En

hi leerde hē ooc dat si dat self soudē nemē
nēn ooc dē anderē souden geuē Hier ōme
o mī siel gaet nu mede sittē bi deser tafes
lē en luistert nauwe na; n̄ godlike woor
dē/wāt si; n̄ vol godlike v̄borgēth; Wāt
hi septs; Met begeertē heb ic begeert dezē
paestcen met v te eetē eer dat ick l̄hdē sal.
Mer ic nu hoe dat hi Judas gaf dat inge
doopte broot en̄ seyde Dattu doē sultste dz
doet haestelic/en̄ dz en v̄stōt niemāt. Ge
denct nu hoe die soete ihs gewōt werc in
sijnre hertē doe iudas wtgic om hē ouer
se leuerē en̄ hi hē dat igedoopte broot n̄
gewepgert en had Omijn siele venicht
nu v seluē met desen gesellscap/wāt het
n̄ anders niet dā hups genotē en̄ ouer
ste princē des hemels/en̄ dī en sal niet an
ders voorgeset werdē/dā d̄jn brupdegō
die daer is die ewige wijsheit en̄ die glo
rie des vadlike wesens en̄ self god wesen
de. Hi is die bl̄schap der engelen en̄ een
oueruloedich loender alle sijnre wtuers
coren. Hier om o mī siel neemt hier d̄jn
uōtinale i deser paestcheliker wer scap

eñ voede di van deser spijlen. Wāt hi septe
so wie dat mīn vlesche eet eñ mīn bloet
drinct die blīft in mī eñ ic in hē. Hier om
wat woutste meer vā hem hebbē dā dat
hi hem seluen di ghelaten heeft in een ees
wich pant dīnre minnen / eñ in een ghe
brupcken sūns selfs / dair om vsade di sek
nen hier op dattu hier na vā sīnd volhz
droncken moeste werdē. Eñ v̄gadert die
crumē vā deser werescap eñ brengt hulp
dē armē sielē die daer z̄y ind p̄yne des ve
geuiers. Om̄ siel hoort nu na z̄y soete
woordē die hi sinē discipulē toe spreect eñ
laet dat hē tot eēewich testamēt. Legget
dīn hooft op die borst Jesu / op dattu se te
badt verstaen mogeste. Wāt hi septe. **N**z̄y
lieue kinder Dats mī gebodt dat ghi on
derlinge minnet also ic v gemīnet hebbe
Wāt daer bi sal mē v kennē dat ghi mīn
iongerē sīt. **I**st dz̄ ghi onderlinge minne
hebt. **M**īn kinder kēs septe hi mede gelo
uet in gode eñ in mī. **I**n mīns vads hups
sīn veel woningē / waert ands ic haddet
v ghesep / wāt ic sal gaē berepdē v die ste

2. Ic sal wed tot v comē en bñ v bliuē en
mi sullē eē woninge bi v makē. Nñ v
geue ic v en mijn vrede laet ic v. Niet
is hē die werlt heeft geue ic hem v mer
hebbet betrouwē ic hebbe die werlt vers
onnē en en laet v hert niet vsaecht wes
m noch vwaert ghi hebt gehooit wat ic
gesept hebbe. Ic sal gaen en comē Waert
dat ghi mi mindet so sout ghij v verblidē
want ic gae totten vader. Ghi sijn mijn
vredē ist dat ghi doet d; ic v gebiede. wāt
ghant en sal ic v niet meer heetē knecht
en wāt de knecht en weet niet wat sine
vredē doet. Ic heb v vriendē geheetē wāt
al dat ick vā minē vader ghehooit hebbe
dat heb ic v ghesep. Ghi en hebt mi niet
wtuertorē / mer ic heb v wtuertorē. Dat
gebiede ic v d; ghi ondinget minnet. Ist
dat v die werlt haet / weet dat si mi voor v
gehaet heeft. Hadt ghi vander werlt ge
hoest / die werlt hadde gemint dat haer
was / mer wāt ghij vandē werlt n; en sijn
haer o haet v die werelt. Hebbēse mi ver
volcht / so sullense v oot vvolgē. Hebbēse

mijn leeringe gehouden si sullen ooc die v
houden. En dit sullē si v doē/wāt si dē gee
nen niet en kinnē die mi ghesepnt heeft.
Dit seg ic v/op dat ghi n; gescaudilizeert
en wort. Die tijt sal comē dat si v wter sp
nagogē sullē werpē/en elc van hem lups
den sullen gode eē sonderlinge diēst wa
nen te doen/want si mi noch de mijn niet
gekent en hebben. Voorwaer seg ic v ghi
sult screpē/mer die werlt sal haer verblī
den/en v dioefheit sal in blīschappē ver
wandelt werden. Dit heb ic v gesept/op
dat ghi vrede hebt i mi/mer in die werlt
suldi druck en līden hebbē/hebt betrou
wen ic heb die werlt verwonnen. Omij
siel merct nu naerstelic alle dese woordē/
en holet hoe dat hi sijn gebet spreekt tottē
hemelscē vader/biddēde voor die gheen
die in sinē naem geloouen. **S**hebet.

O Vad die vre comt vclaert dinē sone
Op d; dī sone di vclare also alstu hē
gegeuē hebste mogētheit alles vleysces
op dattu hē alleen dat eewich leuē gheef
ste dattu mi gegeuē hebst. D; is d; ewich

luē dat si di kennē alleen eē warachtich
god en̄ ih̄m̄ xp̄m̄ de du gesept hebste Ic
heb di v̄claert opter aerden en̄ dat werc
dattu mi gaefste te doen heb ic volbrachte
en̄ du geminde vad̄ v̄claer mi nu mi; die
waerheit die ic hadde eer ic in die werelt
was bi di Ic hebbe dinen naē den menscē
wel geopenbaert die du mi gaefste vand̄
derlt. Si warē di en̄ du gaefste se mi. En̄
hebbē d̄j leeringe gehoudē. Nu hebbē
bekent dat alle dingē die du mi gegeuē
hebste vā di; v̄ wāt die woordē die du mi
gaefste heb ic hē gegeuē / en̄ si hebbense
ontfangen en̄ waerlijc bekennet di; ic vā
outginc en̄ geloofden dattu mi geseint
hebste Ic bidde voor hē en̄ ic en bidde niet
voor die werlt / mer voor die geen die du
mi gegeuen hebste: wāt si d̄j sijn / en̄ alle
dat mi is / dat is ooc mede d̄j. En̄ ic ben
v̄claert in hem / en̄ nu te hāts en ben ic
indie werlt niet / en̄ dese sijn in die werlt /
en̄ ick come tot d̄j. O heplighe vader be
nucse in dinen naem die du mi ghaefste
en̄ niemant vā hē en bleeft verlorē dā ab

leen die sone der vdoemenisse/ op dat di
serifruer veruolt werde. Ick gaf hē min
leeringe en die werlt haerse/ want si va
der werlt niet en sijn/ alsoe ic ooc vande
werlt niet en ben. Ic en bidde niet dattu
se vander werlt neemste/ mer dattuse v
dē quadē beschermste. **H**eplichste inde
waerhept also duse in die werlt gesept
hebste. Ic hebse in die werelt gesept e
om dit so heplich ic mi seluen op dat sijn i
der waerh; geheplich werdē. Ic en bi
niet alleē voor dese: mer voor alle de gen
die ouermits dinē naē gelouen sullen i
mi op dat sieē sijn/ also du vader in mi e
ic in di/ op dat si in ons een sijn. En die w
relt gelooft dattu mi gesept hebste. **E**
die claerhept die du mi gegeuē hebste d
heb ic hē gegeuē op dat sieē sijn als wie e
sijn. **O** vad ic wil dat die du mi gegheue
hebste daer ic ben dat sij daer ooc sijn mi
mi op dat si mijn claerhept sien die du n
gegeuē hebste/ wāt du mindeste mie e
dat die werlt gemaect was. **S**erechtig
vader die werelt en heuet di niet beket

En dese kennen dattu mi geseynt hebste:
Ic heb hē dinen naē condich gemaect/en
als false hem condich makē: op dat die min
ne daer du mi o hemelste vader mede ges
eynt hebste in hem si/en ic in hē. O mijn
hertel siet hoe waerden voldoen des gebets
dijns geminde voor di en voor alle die in
dinen naem gelouen gedaen heeft. Daer
in bidt hem om gracie. **G**hebet

O here Jesu xpe alder soetste spijs der
sielen die di seluē wt grootheyt der
minne die du tot ons haddeste/ons gelas
t hebste in eē ewich testamēt als dñ lich
tot eēre spijlen/en dñ bloet tot eē drac:
welckē wi arme menscē gracie in vcris
ten. Ic bidde di door die sondlinge en ver
wonderēde minne en waerdicheit de du
als bewesen hebste/doe du wt oueruloe
ch; dñre godliker milch; os di seluē alte
saele gegeuen hebste te ghebruycken.
alder oueruloedichste waerdicheit. O
wonderende soeticheyt bouē alle soet
icheyt te hebben gode warachtelijt tees
genwoordicheyt wonderlijt verborgē

ſynde onder dat ſacrament. **Z**eefť mĩn
dat ic mĩ waerdelic tot deſer tafelē moet
bepredē en als met droefhept des hertē
voor mĩn ſondē eē puer cōſcientie inden
belien een opborēde gemorde inden ghe
bede eē ſtarc geloue. En grote hope van
nēde begeertē deuote tranē reuerenciē
met minne iubilerēde blijſcap mĩ viefen
en dat wert dijnre gracie in mĩ inderſte
diepe neyginge in warachtiger ootmo
dichept des hertē voorgaende om te con
tēplerē die hooch; dñs godlike mogene
heits / op d; die achterlateniffe dñs waer
digē teſtamēts als ſalihlic te gebukē dñ
heilige lichaē en dñ p̄loſe dierbarē bloet
en dñ coſtelike gebet / welc du hebſte deu
otelic wegeſtoit voor os dñnē hemelſcē
pad na dē laetſtē auontmael mĩ mede be
lachtich moet makē alle dñreweldadē en
mede deplige dñs ewigē rñch en deuote
nauoluinge dñs onbeuletē leuēs J̄ſus
c̄ps die bouē al gebñdñt is in dē ewicheit

Hoe J̄ſus ouer dat riuierken
Cedron ginc om te bidden.



De compleet
tijt soe vers
gadert dij seluen
een wepnich op
een coit/want de
grote dach onser
verlossinge is na
kende. Gesiet nu
hoe de goederties
ren heere Jesus
Cristus met sine

discipulen opstont vanden auontmaele/
en gic ouer dat riuierke Cedron / en doe
pde hi tot sine ionghere indē wege dese
arabel. Ick ben die warachtige wijnz
oc / en mijn vader is die ackerman. Hi
it die telligen en si omsingeldē ihm / om
at eē pegelijt die naeste woude wesen/
n dat si; hē milike aēlicht soudē scouwē:
i sijn alder soerste woorden suden vstaē.
en doe hi quā biden berch vā Oliveten
he sepde ihūs tot sine discipulen. Mine
el is bedroeft tott doot / dwelc de discipu
door haer herte sneet Daer o o my siel

so vermenget v met desen bedruuctē gesel
schap / en̄ siet dinē bedruuctē here wel aen /
wāt hi seyt. **H**yd hier met mi. En̄ h̄ liet
daer de acht iōgerē / en̄ nā met hē petrū /
Joannem / en̄ Jacobū / en̄ ginc van daen
also verre als eē boochscoot weges en̄ sei
de tot hē. **W**aect en̄ bidt op d; ghi niet en
valt in betoringe. En̄ iesus die ginc optē
berch vā Oliuetē / en̄ viel ned̄ in; h̄ gebet
en̄ sepde. **V**ad oft mogelijck is so laet dese
kelc der bitterh; vā mi gaen. **N**ochtās o
hemelsche vad̄ niet als ick wille / mer als
du wiltste. En̄ sijn̄ sweet wert als dropelē
des bloets lopēde in de aerde. En̄ hi v̄scud
de hē en̄ beefde indē lichaē / ouermits hē
nisse der p̄nnē / en̄ smadelichept die hē na
hēde was. En̄ hi stont op en̄ ginc tot sinē
discipulē / en̄ vācse slapēde / en̄ seide tot hē
Slaept ghi nu / en moecht ghi niet eē vie
met mi wakē. **O** petre du waerste bereit
met mi te gaen ind̄ kercker en̄ indē doot.
En̄ ihs schiet vā daen / en̄ ginc wed̄ in; h̄
gebet. En̄ beclaechde hē tegens sinen he
melschē vad̄ / dat so veel menscē sinē doot

ondeelachtich soude werden / en hi ginc
wed tot sinē iōgerē / en vātse slapēde. En
so Augustina seyt / so en wreckede hūse doe
niet / mer hi ginc wed in zyn gebet / en dan
ctte sinē hemelscē vad dat de tyt gecomen
was dat alle dinc volbracht soude werdē
dat de prophetē gesprokē haddē / en ihūs
gaf hē seluē ouer en seide ¶ hemelscē va
der n; als ic wil / mer als du wilste / dinen
wil moet geschiedē / doe wert die nature
also benaumat van die vuaerlich; des do
des / so dat die soete here doe hi op zyn ges
nndide kniē n; staē en mochte / mer strec
tēde hē seluē opter aerde / so sweetede de
soete ihs water en bloet: also oueruloede
ic dz alle zyn cled nat werdē also vloepde dz
dā zyn aēsicht en hair / en als hi dat afdede
so berstede dz oueruloedelic wed wt / also
nat hi daer zeer af cracte indē lichaē / wāt
hi hadde alle die weec seer geaerbeyt / en
so Lucas seyt / so was ihs nu indē vterstē
trijt geset: en hi badt lange. En die enge
ren quamē en troostē hē / en sepdē. ¶ du
muerwinlike kempe des ouersten sterc

heits ōs v̄wondt zeer dattu dus tranc bt
ste gewerdē. Du biste scoō bouē alle crea
turē en̄ du s̄yiste nu alte seer v̄saget v̄ā de
anxt des doots. Here du biste die boō der
ontfermhertich; en̄ d̄ij volc datt sic indui
stermissen d; v̄langet seer na di hubertin?
sept d; eē engel sepde **O** m̄ij ald̄ liefste he
re weest start v̄ā gemoedewāt de mogēt
heyt des v̄ads sal di een onderstāt wesen
Hier ō o m̄ij siele neēt hier d̄ij nachtrust
met ih̄ū optē berch v̄ā oluetē / en̄ geuet
hier v̄seluen ouer met Jh̄ū in dat welbes
haegē gods en̄ d̄ijre prelatē en̄ alle druc
en̄ bangicheyt te lūdē en̄ te v̄douwen en̄
bidt d̄ijn geminde om gracie **Sebet.**

O Alre soetste sone gods die d̄ij seluen
also seer om m̄ijnē wille vernedert
hebste / en̄ di seluē gewillichlic ouer gege
uē hebste totter alre bitterste passie / op
dattu ōs v̄lossen soutste en̄ niet en hebste
v̄smadet. **O** ouerste mogench; v̄ā d̄ijnen
creature dē engel ī dinē gebede getroost
te werdē **Jc** bidde di o firmamēt der enge
lē en̄ troost der ongenalliger dat ic nu in

alle mī rouwe en bāgich; moet kerē tot
 mī gebede / op d; ic vā al uwer graciē en
 croost des hepligē engels moet werden
 beholpen En dat wāter en bloet dat ghi
 ueruloedelic wt hebste gestoit wt anrte
 des doots dat moet mī; j; eē soete voercos
 minge in al mīre bangich; eē vūollinge
 le mīre begeertē ind nootdruftricheyt.
 dit moet mī geuē die gene die sijn gebet
 re volmaecte os sinē hemelste vad ghe
 fert heeft Jhesus Cristus die gods sone.
 Vā d; passien ons liefs heerē Jhesu xpī.



Des vridas
 ges te mers
 ten tijt so stant op
 en verwaect di
 seluen / en besiet
 ope goedertieren
 heere quam vā
 den berch vā Oli
 ueten / en vergas
 derde sijn discipu
 len en brochse bij
 en sepe. Volcht mī na. Omīn siele

nu gmedijn geminde voor sijn discipulē /
om dat hi ghinc tot sijnre passie / mer tot
noch toe hadde hi altoes i dat middel ge
weest onder hem luden. Doe de discipu
len ihm sagen dat sijn schoen aensicht al
so melinaect was vā dat bloedige sweet /
so werden si seer bedruuct / en sagē hē ont
fermelijcken aen. En die soete here die in
strueerde se vā die comende dingen sijn
bittere passien. En doe Jhs sijn vianden
genahede omtrēt als mē met eē armborst
scietē soude mogē / en hūse vā verre sach
comē met fachelē / lantaernē / cupsen / en
stauē / en mit groot gebrielsch en gerucht
Doe bleef ihs staēde en riep met luyd stē
mē en sepde. Wie soect hi Si atwoordē seer
stoutelic / en seidē ihm vā nazareth. Doe
si; n godlycke stēme hoordē en hi sepde hi
bēt so vielē si achterwairts ned of hair de
moort gestekē had . En doe gic ihs noch
naerd en seide Wie soect ghi Si stondē op
en seidē ihm nazarenū. En die goedtierē
here sprac in die stēme des heiligē geeste
en seide Ic bit En si en mochtēs n; vdragē

En si vielē ned achter rugge/ en ihs ginc
noch naerd also d; hi hē genaecte op twe
eredē. En hi sprac m; die stēme; ihs mēsch
its en seide Wien soect ghi En si āt woor
ē ihm nazarenū en hi sede goedtierlic Ic
et en hi trat naerd en sepde Ist d; ghi mi
soect so laet dese mī vriedē wech gaē. En
dō ofingeldē hē als gripēde woluē en si sei
ē tot iudā. Nu maect eē eynde dūre saken
en iudas trat toe en ginc tot ihm en cultē
hē sinē gebūdidē mōt en sepde. Weest ge
ruet meester. En die goedtierē here en
roepgerde hē sinē mōt m; mer sepde me
roooot medelidē. O iuda mit eenē cūsse v
maetstu des menschen sone. Het waer di be
ter dattu nie gheborē hadste geweest En
recht vooit sloegē si haer misdadige hā
men aē ihm Omī siel siet nu met eē mede
dingen gemoede hoe si doe ihm o besin
geldē als briesstende leeuwen om te van
njen en te scorē. Si quamē daer met fache
nen en lantaernē als tot enē moordenaer
en met geroep en felh; so bondē si hē als
dief met coordē en smieten hē met vup

ken en met stocken en stietē hē met haer
voeten. Si namē hem ooc met groter ni
dichept bidē baert / en so sleeptē si hē van
dē berch / en met sodanich sel ghelaet sou
brochtē si hē tot annā. **O** mī siel gedenc
nu hoe die iongherē doe vlogē van Jhesu
Als Hubertin? sept so vielē si ned ter aer
den en sepdē. **O** alle onse troost waer mo
gen wi vlien / waer mogen wi gaen. **En**
al scrypende riepē si om vraech inden he
mel en liepen tot Mariā die moed gods
en bootschaptē haer dz haer here en mee
ster geuangē was Doe viel die gebīdide
moed in onmacht en en mochte eē woort
niet sprekē. **O** mī siel blīft nu eē luttel bi
maria om haer te troosten / wāt haer siel
is in groter bitterh; **En** gaet wed in An
nas hups / en siet hoe die selle iodē Jhesus
daer vroechdē met groter geroep en ges
baer en en wisten niet wat boos; dat si
tege hē vsierē woudē / om dat si sagē dat
tet annas te wille was **En** annas vraech
de hē om die leringe / en om die scarē des
volcs die hē na plagē te volgē **En** ihs ant



woorde/ en seude
Al ist darick v die
waerh; segge/ gi
en geloest mi n;
Diaget dē genē
dier gehoorit heb
bē/ en si sullen ge
tupch ouer mi ge
uē. Ende doe sloech
hē Malcus neue
aen sijn gebene;

ade mont ende seude/ sulstu also den bis
kop antwoorden. En die goedertieren
re antwoorde sachtmoedelijc en seude.
Ic wel gesept/ waer om slaetstu mi.
En heb ic qualic gesept so gheeft getup
nis vandē quadē. En doe riepē sijn alte
r nē met luyder stemmē. Diet hoe hi hē
met woordē behelpē can/ en also namen
maer onreyn rasele en spogē i sijn soete
v bndide aēlichte. En die soete ihūs sat
ter so tamerlijc bebloet vā dē kinne bac
ch/ wāt Hubertin? seit dat hi so groot
was dz ihūs daer af ter aerdē viel doese hē

gegeuē wert. Si v̄bondē hē sijn heylige
aensicht en̄ sloegen hē daer in en̄ ald^o soe
dedē si hē allen die smadelich; die si moch
ten. En̄ petr^o stont bi dat vier en̄ warn
de hē en̄ hē wert geuraecht oft hi ooc vā
ihs iongheren was/en̄ hi v̄saecte dat en̄
sepde dat hys niet en kende. En̄ des ghe
lijcx soe loetheñ hi dat tot drie reysen toe
O mijn siele siet nu hoe dat ihs vā allen
menscen gelacen was/wāt alle sijn disci
pulen en̄ lieue vrenden waren vā hē ge
ulogen en̄ sijn wtuertoren iongeren en̄
wouden hē niet bekennen. En̄ als de soe
te heere wert met barmhertich; beroert
op petr^o siende hē minnelijc an/so ghinc
petr^o en̄ weēde bitterlijc/wāt hi gedocht
der woorden den die hem ihs inden auōt
maele toegesproken hadde. En̄ als hi bu
ten der stede quā/so morede hē onse soete
vrouwe. Als Huberin^o seyt met magda
lena. Ende Petr^o sepde. O lieue moeder
wat doet ghij hier. O ghebenedide sone
wert so iāmerlijc ghepinicht/en̄ doe viel
si altemael in onmacht. Ende doen si we

de betomen was so sprach si mit een we
medige stēme en̄ sepde. **O** petre waer is
nūm̄ gemide sone. **P**etr? sepde al screy
ene. **O** lieue vrouwe ic liet hē te nacht in
Annas hups / ende die bedruete moeder
rede vā petro / ende gic met haer bedru
teselschap soecken haer lieue kint also
indücken als si mochte. **D**aer dō m̄ sie
eruet nu maria deuotelijck met **A**ue
maria op dat haer herte v̄soet moet wer
der want si is in grote bangicheyt ende
redet vā haer ende gāc in Annas hups
die besiet hoe dat d̄ijn geminde dair sit /
die v̄smaet ende ghelaten vā allen men
m̄ . **E**nde Annas die hiete datmen hē
sagen soude tot **C**aiphas. **E**nde s̄j nas
m̄ ih̄m̄ met gebōden handen ende spo
re op hē met haren vuplen raselen / en̄
biagede met fellen gelaete brochten s̄j
tot **C**aiphas / en̄ s̄j riepen met lupder
roen tot **C**aiphas. **D**iet wij brengen v
m̄ geuāgen en̄ gebonden. **E**n̄ caiphas
seer v̄blūt ende seide tot ih̄m̄ / na d̄ij
doot heest mi seer v̄langet / ic sal d̄ij nu

weder pinigen. En ihūs sweech al stille
en Caiphas beual dē iodē en dē scarian
ten dat si ihīm dien nacht bewarē s...
wāt si warē vnaert of pemant hē te hul
hadde moghē comē. Omij siel nu merc
hoe dat sij alle dien nacht toebrochtē me



fellen gelate / on
hē te pūnigē. Si
togē hē bidē bān
de / en spogē in zj
heplige aensich
te en sloegē hem
met haer verma
ledide handen aē
sijn ghebenedide
wangen. Si ver
bonden sijn hepli
ge aēsichte en riepē en sepdē met spitige
smadige woerdē. Segruet sijstu coninc
der iodē Epe propheteert os wie di sloech
Omij siel doe sloegē si hē so seer d; zj hep
lige aēsicht al swert was en ongestelt Si
riepē bistu de godsone so segt ons wie di
die eerste slach gaf En caiphas vraechde

ē oet wt eenē selle nijdige grāme grōde
ī sepde. **B**istu xps die leuēde gods sone
hs sepde sachtmoedelic. **H**hi legt dat en
et is also/ en caiphās scoorde in ded en
ep/ wien geerē geē meer getugē/ hi he
et blasphemie gesprokē. En si deden hē
te alte veel smadichedē/ en si lasterdē al
seer sinē godlikē name m; blasphemie
ige. En die sommige willen seggē d; pe
hier ihm twewerf vlaette hubertin?
ot d; si ihm bōden aen een calompne en
no lietē si hē staen wāttet begā te dagē/
si gigen slapē en lietē daer bi acht vā
an ald quaetste scariantē en die hielden
rop hē te pinigen m; wtgesochte pinen
mij siel besiet nu hoe d; ihs staet gebō
en en seer mismaect wāt hi mochte wel
ggē. Alle ghi die bidē wege gaet merct
siet of enich liden of rouwe is gelijc de
one. **O** mij siel buge di nu voor dū gemī
en epscht d; tu wilste/ wāt hi staet hier
onerlijc gebōden. **S**ebet. **O** hemelice
siet aē dinen enigen sone hoe scandes
en oneerlic hi te mettē tijt o onse wille

geuangē wert / ende hoe wreedelijc hi ge
handelt wert. Hi wert verraden ende ge
slagen aen sijn wangen ende bespogen /
ic bidde di gheuet mi dat ic mi seluen we
der moet b. inden ende vanghen met den
banden dñre vresen ende dñre lieften:
op dat ic hier gheen sins ouermits mine
evgen cranchept of toeneppgelichept tot
die dingen vā buten mi seluen ontlossen
noch ontbindē en moet. Op dat o hemels
sche vader die harde wreedde banden dñs



onnoselen soons
Jesús mi moet ont
binden ende ver
lossen vā die swa
re banden der viā
dē / daer ic di wils
mede verleit wer
de / mer du moet
ste mi leyden met
dñre rechter hā
in die weghe der
geboden ende minnen op dat ic hier na
van dñnen soon moet werden gelept to

Die brulofelike tamer des hemelschen ho
es/ en̄ aldaer gebondē moet werdē met
wigher ghebruikinghe ende omhelsin
e ihs rps die self die brupdegom is. **Am.**
Hoe dat Jesus tot Pilatū gelept wert.
Epriem tijt so merct naerstelic mit
eē medelidēde gemoede hoe dat de
alle tyrannē **J**hū ontbonden vander sus
in daer hi alle den nacht aen gebonden
hadde geweest/ en̄ namē sijn heplige hā
en en̄ bondense op sijnē rugge/ also dat
hil swert werdē/ **H**ubertin? seit/ dattet
sder morwe vleesch keerde ouer de ban
s/ en̄ dat bloet vloepde daer wt. **M**erct
in hoe cranc die soete Jesus was/ wāt al
sde nachte en haddē sinpe op gehoudē
in hē te pinigen. **D**aer stont hi voor **P**u
icū als eē misdadich mēste/ gebondē en̄
ambesingelt vandē bosen wroegers **D**ie
innige riepē hi was eē zōdaer en̄ vliēt
or publicanen. **A**nder riepē hi was een
aertreder der ewen en̄ eē bedueger des
alcy. **R**och and riepē dat hi eē wjndiāt
er was en̄ in onecht geboren was en̄ eē

M

arm smit of timmermans soō was. **O** mī
siele sich nu met de oge dīns gemoets hoe
goedterlyc die soete Jhs dat līdt/ en tot
allen desen en antwoorde die soete Jhesus
niet eē woot. **M**erct o mēke hoe hē pīla
tus vraecht en seyt. **O** ihū wat hebstu dē
sodē gedaē dat si di mi ouergeleuert heb
ben. **H**ubertin? seyt dat Jhs weder ant
woorde en seyd. **I**c heb hē veel goets ge
daē/ ic hebbe haer blinde siende gemaect
en haer doue horēde/ haer stōme spreken



de haer sieckē heb
ic genesen. **D**oe se
de Pīlat? als **L**u
cas scrīft. **S**istu
dā eē conic. **J**hesus
antwoorde wed/
en seyd. **M**ij rīc
en is vā deser we
relt n; hadde mī
rīc vā deser werlt
geweest mīn die
naers soudē trouwelīc voor mi gestredē
hebbē. **D**oe seyd Pīlat?. **S**īctstu dan eē

tonic. Jhs seide. Du seggeste dat/en̄ heet
is also. En̄ daer om ben ic gheborē in die
werlt/op dat ic getuge vand waerhz sou
de geuē. Pilat? seide. Wat is die waerhz
En̄ die phariseen en̄ iodē riepē en̄ seidē.
Maect een eynde dñre redē en̄ brencten
tot os/op d; wi hē dodē mogē/wāt hi hē
seluē god gemaect heeft. En̄ hi heuet ge
sept dat hi dē tēpel destruerē mach/en̄ in
drie dagen weder makē. En̄ alle dat volc
vā galileē tot hier toe bekeert hi. Doe sei
de Pilat? tot Jhm̄ dat hi hē gaerne vlost
hadde vandē handen der iodē/mer hi en̄
mochte dat niet doē/wāt si seiden dat hij
iherosolimokich was in galileē/daer om moctste
hi hem daer seiden. En̄ pilat? nā hē en̄
wacht hē de iodē: en̄ seide dat si hē soude
verengē tot herodes. En̄ herodes wert se
de vblit vā; ynder toemste/want hi had
veel dingen van hē gehoor. En̄ hi des
dē bi hē sitten/en̄ hi vraechde hē veel din
gen/wāt hi hadde hē wel bi hē gehoudē
subertin? seide dat herodes dat niet ges
aen en soude hebbē vā waerdich; die hi

tot ihm haddē / mer als eē touenare daer
hi wat nieuws of gesien soude hebben / en
Ihs sweech tot al dat hē herodes vraech
de. En herodes vonwaerde hē seluē op
Ihm / en achte hē als een dwaes / en hiet
datmē Ihm aen doen soude eē wit cleet /
en al herodes gesin bespottē hē doe seer
oneerlic / en herodes hiete datmē hē wed
voor pilatū soude brengē / en al spottēde
en slaende so brochtē si hē voor pilatum.
O mijn siele merct nu hoe de goedertie
ren here geleyt wert vandē eenē rechter
tottē anderē / en door alle die straten van
Jerusalē. En keert u nu wed tot mariē /
en gruet haer soetelijc / want haer herte
wert gebrokē vā dat lastelike geruft en
nieme marē die si in elckere viē vā hard
lieuē sone hoorde en bidt o gracie **S**ebet
O Alre barmhertichste vader diem
re ontfermt hebt ouer os onsalige
dan te sparen dñnen gheminden soone
Bedēct en ontfermt onser crāch; hoe di
soete ihs god en mensce te tertie tūt ghi
bracht werdt met valschen ghetupghet

voor dē rehter pilato / en̄ vasselijc bescul
diget / en̄ van daer met wreethept tot he
rodes getogē en̄ in eē wit cleet bespot en̄
also weder tot pilatū gebracht met laster
like bespottinge. Ic bidde di geest mi gra
cie dat ic voor mī ouerste moet staen ghe
latē mīre gebrekē oetmoedelīc te horē
en̄ gairne te beterē en̄ de bespottinge en̄
omakinge vā mī euē mensce līd samele
te dragē / op d; ic also moet werdē gelept
vā dē eēre doecht in de and en̄ ten laetstē
moet siē god der gloriē in spō / wāt d; so
en̄ heeft hē niet ontsiē om mī salich; ghe
lept te werdē vā dē eenen rehter tottē
anderē. Geest mi oet lieue here d; ic d; wit
te cleet mīre processie nēmermeer in cu
so loest; gebrekē en̄ moet i welckē v sone
hs rps seer scoffierlijckē om onse sonden
wille in bespot werdt. Quermits dinē so
ne Iesus Christus die ouer al moet sijn
s hebenedijt. Amen.

Van die passie ons heren Iesu Christi.
Tercie tijt so gaet wt metter mīns
Anē der sielē / en̄ besiet dē conic salos

mon gecroont metter conincliker dyade
ma indē daghe sijre beloftē **O** mī siele
gaet wt en en wilt niet merrē / besiet hoe
dat edel kint **Jhs** en mēsche wesende nu
naect gemaect wert / en met wat wieder



bitterh; sij hē die
cled wt togen en
bondē hē met soe
groter wreeth; en
felh; aēd calōmē /
en spanden die re
pē om; zū gebndis
de aermē en togē
also stūf op teges
de calōme en geel
selden hē vanden
hoofde tottē voetē toe sond enige otferrin
hertich; **Hubertin?** leit dattet reder mo
we vleesch also gescoort was / dat mē dat
heplige gebeente sach door; zū heplighe
lichaē **Daer** na so vlechte dē de dienaers
eē crone vā doornē en settense op sūn ge
bndide hoofte en dedē hē eē purpurē cleet
aen en quamē en sepde. **Weest** gegruet



toninc der ioden:
en si gauen hem
kinnebar slagen:
Hubertinus septe
dat die tacken vā
den doornē crone
tott herlenen we
der wt staecten/
en d; bloet vloeps
de oueruloedelijc
ken dair wt tot al

en canten. Ende Pilatus nam Jhesus en
brochte hem voor die bose ioden en septe



Siet hier eene
mensche. Doen
riepen sij met luy
der stemmē Doet
hem wech. Doet
hem wech. Crup
sten crupsten. Pil
latus septe. Nes
met ghij hē ende
crupsten / want
ic en vinde gheen

Ecce Homo

sake in hem Si riepen weder dat hi hem
seluen dē sone gods gemaect hadde. En
pilatus ginc wed tot Jhū / en sepdē. Wat
hebstu teghens den ioden. Jesus en ants
woorde niet. Pilat⁹ sepdē. Hoe en spreke
stu niet. En weerstu niet dat ic die macht
hebbedi te dodē of quijt relatē. Jesus ant
woorde du en hebst gene macht ouer mi
sien waer di vā bouē gegeuē. Doe riepē
si wed. Maect eē eynde dīnre reden / en
vordelt hē ter doot. Doe sepdē Pilatus.



Wiltū uwen cos
ninc crucē. Si ries
pen weder Wi en
hebben gheenen
coninc dan dē kep
lere. En en vord
delstu hē niet / soe
en bistu des keps
lers vrient niet.
Ende pilatus ont
sach hem seer dat
hi sijn macht verlieden soude. En hi ginc
met ihū i dat dinghups / en veroordelde

hē ter doot des crutes. En nam water in
een becken en wies sijn handē / en sepdē
Ic ben ontsuldich van desen doot. Si rie
pen. Sijn bloet comt op onse kinder. En
doē si hoordē dat hi voordelt was / togen
si hē dat purpurē cleet wt en togen hem
sijns selfs cleet aen. En doe werden alle
wonden oueruloedelinc weder bloedēde.
Si haelden mede twee moordenaers de
si met hē soudē cruce / op dat sijn doot te
smadeliker soude wesen / sijn settedē hē da
re int middel / en lepdē hē d; sware cruic
op sijn scouderē. Sijn namē zeelen en bon
dense om sijn side / op dat si hē daer mede
gints en herwaerts soudē trecken. Hu
bertin? sept dat maria butē stont en vers
wachte hē / mer doe si hē sach viel si in on
macht. En doe si wed wat becomen was
so stōt si op en gic m; haer bedruete gesels
cap enē anderē wech o bi eend fonteyne
op dat si also in sijn gemoet soude comen.
O mī siel merct nu hoe d; heplige lichaē
ōs herē ihū xpī geheertert is vā dat slaē
der geestelen / en van dat imprenten der

doornē crone hoe mismaett vā dat spons
wen en onreyn te maken. Siet met wat
gescal die soete iesus wert geiaecht door
die straten vā ih̄m al buiten die poortē
als een dief en moordenaer en dat daer o
dat hem des wegē v̄droot. So dwongē
si enen vreemden geboren man die Sy-
mō sireneus h̄tete dat hi soude dat cruce
te na ih̄m dragē. En doe iesus quā bi sijn
liene vrienden / en sach die ouer grooten
rouwe / so sepe hi. O ghi dochterē vā Je-
rusalem en wilt niet weenē op mi / maer
weēt op v en op v kinderē. Wāt geschiet
inden groenen houte wat sal dā geschiedē
inden doren. Hier om o myn siel bliuet
hier bi marien / en troost haer met deu-
tegebedē / wāt haer moedlike hert wert
alte mael gebrokē vā rouwe en aēbedet
dē vad̄ ind̄ godh / wāt hi seyt door den pro-
pheer. sijn volc wat heb ic di ghedaen of
waer mede so heb ic di bedroeft antwoor-
det mi ic heb di geleyt wtē landē vā egip-
tē en gheleyt door die woestijn en .xl. iaer
lang gelpijst met hemelcer spijlen / en ic

heb dij ghelept in dat alre beste lant dat
oueruloept vā honich en vā mele/en du
hebste dinē behoud eē cruis bereit Seb;

O Almachtige scepper en maker alre
dingē siet nu ned van die hoocheyt
dys throons op die onsprekelicke minne
dys alre geminsten soos de welchē seluē
al willēs vāden bosen heeft latē geestelē
en cronē m; doornē hi wert voerdelt tot
tē ald scadelicstē doot des cruces. Ic bidde
di geeft mi dat ic o alre liefste vad dine va
derlike correctie ghaerne moet lijden en
verdragen/het si swaerheyt oft bangic
heit vā binnen of correctie m; onrecht vā
mij ouerste oft onrecht oordel vā mijnen
euen mensce mij hoofs noch mijn sinnen
nēmermeer oprechten en moet in houer
dien noch mijn ouerste noch mijn euen
mensche geen beuensde waerdicheyt be
wijsen en moet/mer met d; rode cleet vā
minnē altoos gecleet moet wesen: en vā
mij epgē clees gemac en epgen soekelic
heits altoes of beroert moet wesen en al
so mi seluen ond dat cruce der gehoorlaē

hept getrommet moet werdē. Dit moet
mī gheschien ouermits den ghenen die
gehoorsaem was inder doot des cruces.

Hoe die soete Jesus sijn crupce droech.

A E serte tijt so mercket hoe die soete
Jesus vmoeyt en̄ gecrommet was



onder dat crups/
climmende optē
berch van Calua
rien / en̄ die soete
moeder met hare
bedruucte ghesel
schape quam hē
seer bedruuctelijck
na. En̄ als hij da
re op ghecomen
was / soe stont hij

daer verduldelijc / also lange tot dat si dat
crupce van hē genomen hadden / so rucs
heden si die cleder wt met grooter wreets
hept en̄ selhept. En̄ also als Hubertinus
sept / so scoordē si dat onderste cleet van si
nen hepligen ghebñdiden lichame alsoe
stijf wast in die wonden verherdet en̄ die



gloriose ghebūdt
de heplighe wons
den werden doe
weder oueruloes
delikē bloedende
en smartende. En
doe bespottedē sijn
hem weder met
grooter smadelics
hept / ende sepde.
Diet wat groter

moest is onder ons op gestaen hi seyt dat
hi is onse coninc. Diet hoe is hi nu vdiert.
Om hē siel doe si dit sepden / so stont dhne
geminde alte male naect en seer gescoort
en gehetert en also stietē si hē onwaerde
hē ned op eenē stene / en aē elcken side eē
noordenaer / en lietē hē sittē also langhe
wat si dat crups bereit hadden. Caphas
hadde gebodē dat al dat volck wt Jherlm
daer comē soude / wāt sijn sorchden altoos
voor die scare vā volck dat Jhīm plach na
te volgen. Aldus waren si alle gader om
trent den berge vā Caluarian. En die op

tē berch warē de singelde hē ōme als grē
pēdewoluē en̄ riepē Diet hoe sit ōse conic
getleet en̄ viciert in sijn palais en̄ si namē
hē met groter felhz op en̄ togē hē bij dat
cruce. Doe riepē si malcand toe en̄ sepde.
Settet hē in zjn palaes alsoe dat hē toebe
hoort. En̄ also Hubertin? sept so smacten
si dz cruce ter aerde en̄ slingerde daer ihs



met groter felhz
op en̄ riepē en̄ sep
de. Ald? salmē dese
conincerē en̄ bren
gen in sijn palaes
En̄ die goedtierē
heere reckede sel
ue zjn gebndnde
handen ouer dat
cruce en̄ doē doors
groeuē si zjn heplē
ge handē en̄ voetē met plumpe nagelen:
Hubertin? sept dat hi hē also fellic wtrec
ten aen dat cruce also dat sijn gebeete en̄
ribbē craectē en̄ mē soude elk lit wel bi zō
der hebbē mogē tellē. Doe namē si hē op

mettē trente vand aerdē en stietent in een
gat vā eenen steen en v̄hiefent so mit gro



ter midichept in d
lucht / en doe nas
men sij dpe twee
moordenaers ens
de hinghen die bt
Jesum aen elck si
de eē. En doe Pi
latus v̄nomē had
de dat Jesus ghe
crupst was / soe
sepnde hij haeste

lijc eenen tijtel die hij ghescreuen hadde
in hebreusch / in gricx / en latijne aldus.
Jesús nazaren? rex iudeorū / en Pilatus
knechten die settense teghens der ioden
danc bouen dat cruis / wāt si haddē gaer
ne gehadt dat hi gescreuē hadde. Hij sepe
dat hi is een coninc der ioden. Doe liepe si
om dat crups en spogen na ihm en riepē
en sepden. Segruet sij coninc van israel
Du biste nu in dūn palaes en si scuddedē
haer hoofdē en weisdē mettē vingerē en

briffchedē mettē tandē en si deeldē haer
clader. En op sinē roc die ongenapt was
soe worpē si dat lot. Hier om o mī siel ve
sticht nu dat oge dīsgemoets en siet hoe
hi daer hāget doorwont en seer wredelic
doorigenagelt drie vrē lāc i also onspiekes
liker pinē. Wāt Hubertin? seyt dat iū ge



bndide borste also
stijf gespānē was
dz hi iū ademtoch
niet verhalen en
mocht sondgrote
pū. Daer o mercē
waer om dat hi lij
det / dat is om dū
sonden. Mercket
me de ouer grote
rouwe der moed
gods die daer staet zeer bedruet mettē an
derē vriendē ond dz cruce en besiet alle de
tāmerlike martelle haers enigē soōs. Si
hoorde oec de lasterlike blasphemie Giste
die gods soō so daelt vandē cruce en sullē
aē di gelouē Wach de dē tēpel gods wout

ste breken en in dese dagen weder make.
And luden heeft hi gesont gemaect / hem
seluen en can hi niet behouden Daer om
neemt nu hier dñ middach maelen rust
mond die telligen des cruces / en wert vers
laet van dit onnosel lam dat hier gedoot
wert en gebraden aen die galge des crus
ces / en lustert na die soete woordē de hi
nu met groter begeertē in sijn vterste ge
sprukē heeft. Vad vgeefter hē / wāt si niet
en wetē wat si doen sich vduidich. Tottē
moordenare die hē badt d; hi; yre gedēc
sē soude als hi quaē in sijn rñc die beloof
de hi te hāts dat paradys merct milde ot
ermhertich; hi beual; yre lieuer moed
ante toēs seggēde. Wñf liet hier dñ kint
En tot Joēm. Kint liet hier dñn moeder
Merct trouh; en medelidē. Hoorit hoe hi
roept tot sinē hemellicē vad. O god mijn
god / waer om hebstu mi ghelatē / merct
ongetroostich; en gewelt d; hi lñdt hi sei
te mi dorst. En die bose namē eē spongie
en voldense met ediceñ galle / en stietē se
hū voor; y gebñdide mōt / merct gebret

R

eñ pñnllichept. Eñ als Jhesus den edic ges
smaect hadde / soe sepde hñ. Het is al vols



bracht / aenmerct
volcomē gehoors
saemheit / eñ bidt
hem om gracie.

O Atfermher
tighe ende
alrebarmhertich
ste vader siet ned
tot dinen alre liefs
ten sone Jhñ / die
welcke te seertetijt

due vren lanc in also grooter pñnen ende
smerten hinc aen die galghe des cruces /
gewōt eñ doornagelt met die plompe na
gelē / eñ gemoept metter alder wrietste
marteliē eñ doorscotē m; die ald swaerste
rouwe; hñs gebñdide moeds eñ; hñre lieue
viende. Sinē edelē mōt wert gelaest m;
edic eñ galle eñ hi wert vandē vōlen alte
lastelijc geblasphemeert. Ic bid v gheeft
mi dat ic die plompe nagelen eñ dat doo
gewonc lichaē dñs ghemindē soons Eñ

dat herde hout des cruces / ende die rouwe
sijnre lieue moeder also vast in mijne
herten gheplant moet wesen / also dat
oorspoet noch wederspoet mij niet en
moet scyden van dat cruce mijne oors
men. Ende altoos moet die drie naghelen
mijnder beloften daer an ghehecht blij
ue totter doot. Dit moet mij gheschieden
door die gheene die alle dunck volmaecte
hijck om mijnen wille ende willichlijcke
holbrachte heeft Jhesus Christus onse sal
schmaker.
Amen.

Van die passie ons liefs heeren.
Jesu Christi.

Wen icht soe gedenct hoe die soes
te Jhesus hem bereide ter doot: wāt
die groote pijn quam hem ter herten / en
die sijn heplighe leden begonstene te vers
acken van die anrt des doots. Als nu soe
brancck hem dat seerighe lichaem ghins
uert ende herwaert / als nu soe was hij
wille / als nu lude ouermits grote pijn.
R. ij.

En als die tijt gecomen was / so sloech hi
sijn oghen opwaerts / en roepende met



groter stemmen:
sepde hi Vader in
in dijnen handen
beueel ick minen
geest. En gaf den
geest my genepch
den hoofde Ende
dat cleet des tem
pels is ghescoor
van bouen tot be
neden. En daen

wert een groote aertbeuvinghe / ende die
stenen schoorden / en die grauen werden
geopent / en veel doden verresen. Centu
rio en die met hē warē om ihm te behoe
de Doe si dese dingē hoordē en sagē vree
de si seer en sepde. Waerlijc dit was die so
ne gods / en eē gerechtich mensche En all
die scare keerde wed / en sloegē voor ha
borst / en die hē geuolcht warē sagen op
hē / die ioden baden pilatum dat mē hae
benen breken soude / en vandē cruce doo



om der hoochtijt
wille. Die ridders
quamē om die be
nen te breken En
als si tot ihm qua
men sagen sij dat
hij te hant gestor
uen was En si en
brakē sijn beenē
niet: mer een van
den ridders had

de eē speer en opēde in gebēdide side / en
daer liep wt wat en bloet. Om mī siel nes
met nu hier dū middachslaep nad noene
wāt die bruloflike camer is berept en d;
godlike condupt is gelloeten en die bans
den die sijn ontsprongē die wij der godlic
ke sacramentē en des supuerhepts vloes
de daer wt sond enich wedhouwē. Hier
om o mī siel siet nu aē dū gemide hoe bes
reet d; hi is di te ontfangē tot sijn brupt
hi heuet in gebēdide hoofs oormoedelijc
nēd genepcht om di te cussen. Hi heeft in
armē wide wtgesprept o di om te helsen

R. iij.

eñ te ontfæen / hi heeft sijn handē eñ vo
tē door latē nagelē / op dattu altoos in di
cruce hē soutste vindē di bereypt te ontfæ
mē eñ te sparē. Hij heeft; ij side latē door
grauē / op dattu daer in sculen soudeste
voor alle die betoringe eñ lagē des viāte
Eñ hi heeft di gescent; ijs hertē bloet / op
dattu altoos dronckē soudeste werdē v
sijnre minnē eñ lieftē / eñ v̄gheetē alle te
ghenwoordich lidē eñ v̄driet. Hier om
mij sielen scepde nēmermeer wt dese ca
mer / mer slaept eñ rust altoos lāge dae
in / wāt d̄ij geminde seluer coemt eñ neē
di met sijn̄ rechter hāt eñ leydet di in zi
wijn telle daer hi di alte malen droncker
maeit van sijnre soeter minnen. Eñ als
du aldus susteliken geslapē hebste in di
open side ons liefs heerē ihū xp̄i / soe ons
springet weder met deuote tranē / end
gaet sittē oetmoedelic ond̄ dat cruce ihū
eñ helpe Mariā beweenen den bitteren
doot haers lieuen gebenediden kin̄ es
Vermaent hier die vñf rouwē die ma
ria hadde ond̄ dat cruce. **Que**

O Alre bedroefste moed en maget ma
ria weder dēct hoe v te moede was
oen du dīn lieue kint sagheste hangen
erheuen hooch inder lucht. **Hue ma.**

O maria alre bedroefste moeder du we
der denct hoe alle dīn crachtē ontset was
en doen du onder dat crupce stondeste /
nde du dīns liefs kints aensichte alsoe
immerlyck saghest mismaect ende on
erlick ghehandelt. **Hue maria.**

O ontfermhertighe voorspraecster der
ondaren weder denct du hoe dīn adere
eroert waren van dat medelijden doen
ghi saghet dat sinen edelen mont geghe
nen wert te drincken edick en galle.

Hue maria.

O troosterinne alre bedroefder weders
denct hoe du te moede was doe ghi uwē
alre soetsten sone sijn ghebndide aderen
giget scorē en bersten vā groothept des
ewelts dat sijn ledē in dier vren. **Hue.**
d ald goedtierēste vrouwe weddēct hoe
swaert des rouwē v siel doorsneet en v
moedlike herte doorwōt / doe du dīn eni

gē geborē sone sagest steruē aendē truten
en sijn heplige lichaē vstijuet en vswēens
vā swaerh; d pinē en bitterh; des doot
Bidt nu hier dē hemelscē vad om graci

O hemelscē vader wilt nu aensien d
nen eenighen geboren sone / die
noen tijt alle dinc volbrocht heeft om d
menschen salich; / en met genepchde hoco
de di sinē hepligen geest wed op gege
heeft / die nochtans niet vā di vscēp dē
was / welc; costelijcke doot die elemen
n; lidē of vdiagē en mochtē / welc; crach
die pserē grendelē der hellen gebrokē
uet. En diemacht der dupuelē te niet g
daē heuet / en met stercker hāt die geua
gē daer wt gelept heeft. En door dat g
zūs gebndide sides ons van des dupue
macht vlost heeft. En met d; water en
bloet dat daer wt liep o se siel wit en sco
gemaect vā allen vleckē der sondē. Hic
om so come ic nu tot di en presentere di h
den dinē eenigē geborē sone sijn gescoo
delichaē ende sijn ghewonde hooft / sijn
doornagelde handē en voetē / sijn opge

ken sijnde en die alre lastelike blasphemie
bespottinge / en ooc mede also and liden
en martelie / en boue al; ij dierbare bloet
en die bedroefde bangichept en door ges
wonde rouwe sijnre lieue moeder / ende
alle die ander vriende. Hier om o hemels
sche vader ic bidde di / weest versoent / en
en wilt mijnder boosheit niet gedencke /
mer ontfermt mijnre crancheit / ende en
wilt niet meer mercken op mij verlumel
heyt. Sheeft mijn dat ick sijn duerbaer
doot alsoe vast in mijnre herte moet dra
gen / en also te wonen in sijn heplige wds
den / op dat ic daer door ghetoghen moet
worden inden wtganc mijns leuens tot
die sael der eewigher glouen / want hi is
ons seer duer teghens di ghecoft.

Van die afneminge ons
heeren Jesu Christi.

Te vesper tijt so dect hoe maria met
te anderē vriende sat ond cruis: en
weede bitterlic / en maria als hu bertin?
leit / sloech dic wil haer ogē op tot haer ge
mide soō / en sprac. O mij alder liefste soō

¶

eē troost mīnē sielē / hoe lanc sal ic v hier
doot siē hangē voor mīn ogē / mīn moedlic
herten macht nīz lāger vdiagē En ioseph
vā aromathia eñ nicodem? o dat si d; lich
aē ihū of soudē doe vādē cruce eñ doe si bi
dat cruce quamē doe bogē si haer kniē eñ
anbadē onsen here daer hi so deerlic hinc
andē cruce. En doe onse vrouwe sach dat
tet vriēdē warē so sprac si eñ sepde / weest
welcoē wtuertore vriēdē / eñ si weēde se
re / ende alle die ander die bi haer satē / eñ
doe Nicodemus ende J. ioseph den groten
rouwe saghen soe en kondense haer tra



nen niet onthou
den / eñ si weendē
met hem luden al
te bitterlic / alsoe
datter niemāt ge
spreken en conde
En tē laetsten sep
de Nicodemus /
goede vrouwe ge
weet wel dat Jhs
dit behoorde te lij

Die souldē wi anders met hē comē in sinder
glorie / en doe werdē si eē luttel getroost
en doe maectē si reescap om ihm af te doe
En ter willen dat mē iesus af dede / so stōt
die beroefde moed en v̄wachte harē soō
met veel tranē / en Joēs ontfinc dat lichaem
nem / en leydet met groter waerdicheyt
op marien scoot / ende alle haren rouwe
uert vernieut / Hubertinus seyt dat s̄
aprac. O alre liefste sone nu heb ic dij hier
doort legghende in mijnen schoot. Och
soat sal ic aengaen d̄jn bedroefde moed /
die nu alsoe seer mistroostich blijft. En s̄



sach op die grote
gatē daer die gro
ue naghelen door
ghesteken haddē:
en al dat lichaem
hoe dattet gheltes
cert was / ende s̄
had dat hooft mit
ten scouderē in ha
rē scoot / en si nam
haer hooft doeck:

¶ .ij.

eñ veechde sijn aensicht d; seer ontrepne
was van spuwen eñ geestelen / eñ seude
dese woordē. **O** vlitende borne der ewiges
heyt hoe sidi dus vslegē. **O** wise leraer d
menscē hoe bistu nu vswegē. **O** godlike
radie des ewighē lichts hoe bistu nu vers
dōckert. **O** ewige rīcdō der ewiger salic
heyt hoe bistu getomē in aldus grotē ars
moede. **O** mījn seer gheminde kint hoe
sammerlicken bistu nu ghehandelt ende
gemartelūt. Ende Joannes die leude zj
hoost op die borst ons heeren Jesu Chris
ti / eñ seude. **S**histeren leude ick mījn
hoost op dījn leuende borst / eñ soech daer
wt die verholentheyt der hemelscher god
liker minnen. **M**er nu o mījn gheminde
meester leude dījn doode borste op mījn le
uēde herte / eñ ic en soeke daer niet wt an
ders dan rouwe eñ droefheyt. **E**ñ mag
dalena die sat ende hadde die voetē Jesu
in haren schoot eñ weende alte bitterlic
eñ seude. **W**ie sal nu mīj mījn sonden son
minlijc vergheuen. **E**ñ sint Jacob seude
O mīj gheminde meester eñ neue. **S**ist

ren was dijn glorioſe aenſicht mi ſeer ge
lyck / mer nu biſte mij alte onghelijc ghes
werden. Ende aldus met alte groten ges
crep ende claginge ſo wert ſeer nat ghes
maect dat dode lichaem Jhesu / en̄ tot een
trooſte der ſoete moeder ende die ander
vriendekens ſoe ghinghen heen alle die
wonden Jhm̄ / wtgelept die heplige wj̄f
wondē daer hi mede ten oordel ſal comē /
en̄ al dic lichaem wert ſcoon en̄ claer. En̄
die ſoete moeder metre anderē vrienden
werden een luttel getrooſt / en̄ aldus ble
uen ſi malcander clagende en̄ ſcrepende
al tot die compleet toe.

Werſcap.

Neemt hier dijn voetsel om te drincken
dijn collatie / en̄ bidt om gracie. Sebet

O Allmachtige vad̄ ſiet nu neder vans
de hogē heemel op dinē eenigē ſone
die te veſpertyt genomen wert vanden
cruce: en̄ gelept wert in die armen der be
dructe moeder en̄ der anderē vriendē. Hi
wert ſeer beweent / en̄ nat ghemact met
tranē. Also dat ſijn wonden wech gingē
dan die vijf minne teykenen de hi behou

¶ .ij.

den heeft / als tot eē verwerkinghe onser
minnē en lieftē. Seeft mi otfermhertige
vad / dat ic dat dode lichaem dñs ghemins
dē soons moet leggē in die schoot mijns
hertē en omhelle dat met die armen dñn
re begeerten / op dat ic also mach vercris
ghen hertelic medelidē met die ghebene
dide moed en die ander vrienden die hem
seer beweenden. Dit moet mi ghesciedē
ouermits dē seluē cristū onsen here. **Añ.**

Hoe Jesus begrauē wert.

Tē cōpleet tijt soe merct hoe dat ma
ria en die and vrendekens sittē en
beweenen den doot ihū. Al warē die won
den sñns lichaēs wech gegaen / nochtās
en conde Maria die pijn niet verghetē /
mer si bleefe eē pairlic screpēde en such
tende / en Joannes badt haer seer dat si
dat lichaē ihū woude laten begrauē. En
die soete moeder en woude niet ghedos
gen / ende daer wert groot geweē / wāt
die een woude hem houden / en die and
woude hē begrauē. En na een minlijcke
strijt en clagende woorden de daer warē

gaft die moeder gods haer seluen ouer
Joannes wille. En doe quā Nicodemus
en Joseph / en namē dat gebūdide lichaē
wondent in een dierbaer linnen cleet
dat Joseph gecoft had met duerbaer wel
reukende cruden. Ende als onse vrouwe
sich daermen hē pinner begrauen soude
nā si dat hooft vriendelic in haren han
den: en custe dat met veel tranen: en mag



dalena die voeten
ende sij schrepen
seere oueruloedes
lijck. Ende die ans
der namen dyllich
aem in dat mids
del ende lepdent
soe eerwaerdelijc
in dat graf / ende
onse lieue vrouwe
knielde totten ins

ganc vanden graue / ende aenbadt
hem inden gheest met veel tranen / ende
die ander custen dat graf / ende gebene
den gode / om dat hij alsoe veel om der

¶ sij.

menschen saltcheyt geleden hadde. Der
auont naecte/ en Johannes sepe datter
tijt waer datmen inder stat ghinc/wan
tet seer laet waer. En die soete moed sepe
de. **O** Johannes lieue sone en wilt mij a
dus haestelic van hier niet laten scepde
want hier is dat leue myre sielen. Ick be
geer hier te bliuen en met he te steruen
En Joannes en die and vriende trooster
se vriedelic/en namese deuotelijc op me
veel tranen/en si deden dat graf seer val
toe en si gingen heen en doe si quamē daer
dat crups stont/soe viel maria ned op ha
re knie/en anbadt dat crups seer deuot
lic met tranen/en die and vriendekes dedi
des gelijc. En si hieuēse daer na wed op
en also gingen si te samen ter stad waer
En maria de wert seer beweent ende bi
claecht vanden gheenen diese sage/wā
sq was seere besprenghet metten bloed
haers liefs kints. En doe si quamen in i
annes hups/daer wert si seer vriendeli
onfangen met groter geweē En si kee
de haer om ende bedante seer die geen

diese gelept hadden en̄ toeneych dese oet
moedelijckē en̄ seide. **O** mijn lieue vrien
dekens dit goet en̄ alle goet moet v̄ mijn
lieue kint lonē. Daer na gingen s̄j sitten
te samē / en̄ die soete moed̄ haelde alle die
p̄jn ouer / die haer lieue kint gelede had:
en̄ hoe fellickē dat hem die wiede tode ge
handelt hadden. Si seide waer is nu die
grote blijscap / de mi die engelē bootsaps
ten in s̄jnre ontfangenis en̄ gheboorte.
Waer s̄jn die soete woordē des vads / en̄
dat minlickste scoon aēlich̄s m̄js liefs kint
des. En̄ als Joēs en̄ die and̄ dicouerdoch
tē / so wert daer groot geweē en̄ wungin
ge der handen. **H**ier om o mijn siel neēt
nu dinē nachtrust / en̄ bidt god en̄ maria
om gracie. **S**hebet.

O here Jesu x̄pe alre soetste sone gos
des / en̄ die ewige w̄lsh̄ des vads /
die des vudaechs te compleet tijt doe alle
dingē volbrocht warē gewondē waerste
in repne suuere linde lakenen en̄ gebal
samt met costelike salue / en̄ alsoe met ves
le tranen gelept werite inden graue / en̄

bedect wertste met eenen steen. Ghif mi
 dat ic in uwen costelijken doot also moet
 bescrepen met hete tranen der deuocien
 en v alsoe dā vinden moet in een repn su
 uer cleet der puere conscientien en waers
 delic leggen moet in dat graft mijns her
 ten/ende bedecken dat metten steen des
 volstandichepts / en beseghelen dat met
 die drie beloften mijre processien / en also
 v getrou en gestadich moet bliuen tot ic
 sie minen ih̄m verresen vander doot Die
 daer leeft ende regneert mettē vader en
 den heplighen gheest. Amen.



Des saterdaechs
 te metten tijt soe
 gedēct hoe d; Jhs
 die helle brack.

Des saterdas
 dages sowe
 derdenct hoe Jhs
 gestorue was / en
 eer dat hij begras
 uenwerde so dael
 de hi neder ter hel

It int voorborcht/daer die heylighe va
ders laten in dupsternisse Ende daer ver
schieen hij te hant in een gulden licht der
annen/ende doe verbljde hem Adā met
in patriarken en propheten bouen mas
in seer / en sepden. Dit is een licht des
yren vā hier bouen de ons beloest heeft
senden zj ewich licht. Doe sepde psaias
dit is dat licht des eewigen gods soon/
dir ic of gepropheteert heb Dat volc der
epdenē dat daer wādelde i dupsternisse
sch een groot licht. En dat licht is gheco
ten om os te vlichten de daer sittende zj
in dupsternissen in die scheme des doots:
ede doe si hem allen verbliden in groter
erhept daer si in waren / doen sepden
tot malcander. Hest op v hoefden/wāt
onse verlossinghe naker. Stant op Jhes
usalē/en ontbint die banden dijns hals.
Siet hier onse verlosser comt om di te on
tinden van die banden dijns hals / siet
hier en wilt niet vreesen. Sij pūncen
stet op v poorten ende wert verheue ghi
wīghe poorten / en daer sal ingaen die

conic der gloriē. Doe seyde dauid. Ic heb
gepropheteert dat dit die dach is die god
gemaect heeft laet ons vuroechdē en v
blidē in hē / wāt hē heeft gebrokē die n
talē poortē / en heeft te niet ghemaect d
pserē grendelen. Doe seyde Plaias. D
heb ic ghepropheteert doe ic was inde
vlesch. O here dū dodē sullē leuē en d
gedoot zū sullē wed opstaē en vrisen. E
alle die vriendē gods riepē totter helle
en sepdē. Luket op v poortē / wāt die dae
machtich is indē stride sal daer ingaē / e
al die helle wert vstoort en beefde en se
de. Wie is dese conic d gloriē. Si antwo
dē wed. Het is die here die daer sterck e
machtich is indē stride. Daer om du stin
kende bose geest luyct op dū poortē: en d
conic der gloriē sal daer ingaen wāt hi i
die heer der doechdē de daer machtich i
indē stryde. Doe sprac Dauid ende seyde
Siet hier dē heere die alle ludē begheer
hebbē te siē dē gods sone die vlicht heeft
alle onse dupsternissen. Doe brac god di
heische poortē en grendelē en quā in E

de die heplige vads en vifendē gods hē
igē in comē met groter macht en die en
ellse chorē voor; h̄ aēlicht soe werdē si al
seer v̄bl̄yt en sprakē onderlinge tot hē
i sepdē. **O** here du biste getomē en wij
hebben v seer begeert. **O** alre begeerlijcs
coninc wi hebbē di lange v̄bept inder
p̄sternisse op dattu ons in deser nacht
vutste v̄lossen vā dese sware banden des
erckers onse suchtē is getomē voor d̄ij.
O milde geuer wāt wi hebbē di gesocht
; tranē / du biste gewordē dē ongetroofs
eē hope en grotē troost indē tormentē.
E priem t̄jt soe merct hoe die soete
Ihūs met stercke macht alle die ban
ē brac / en maecte alle sijn v̄riēdē gesont:
en alle die duuelē riepē met vieselijcker
nemen **O** ihū waen bistu getomē so sterre
blinckende bistu niet eē mensche van
groter macht sond besmethept en suuer
vā alle sondē. Doe riep ihūs de doot met
nre mogēthept en maectese te niet **E**n
i nā Adam b̄h̄d rechterhāt / en leyde hē
t **E**n hi nā satanas dē prince en leuerde

hē der hellen ouer ghebonden met vier
ger ketenē en seude. **M**ij vrede si met d
en met al mij wtuercoeren kind / wāt gh
waert vdoemt ouermits dat hout / en n
is die viant vwonnen biden houte. **D**
viel Adā op zij knien voor Jhīm / en ween
de vā bliscapen en seude. **I**c sie die hāt d
mi gemaect heeft. **H**ere ic sal in di verhi
zen werden / want du mi ontfangen he
ste / en mij viāden en zij vā mij niet vblīj
Here mij god ic heb dij aengeropen / e
du hebste mi gesont gemaect / en du heb
ste mij siel vlost vand hellen. **E**n des gh
lijcx riepen en aenbadē alle die vriende
gods en seuden **O** here du hebste vlost
le die werlt / du biste gecomē alstu geloe
des die prophetē: wāt wi zij geuriet oue
mits dij heplige cruce / en doen so sloect
tho op Adā ende alle vrienden een teph
des heiligen crups. **E**nde doe seude **M**o
Ic sie hier den genē die mi dede makē di
arcke. **A**brahā seude. **I**c sie die gene die m
hiete gaen wt minen magen ende beke
dē / op d; ic hē soude sacrificerē. **M**oses se

Ic sie die vingeren die mi deden scriuē
die stenen tafelen daer die geboden ende
geboden in stōden. Doe seyde Job Die viā
den haten d; licht/nocht als geest dat licht
men/eñ wi hebben hē voort meer m; oō
in sinen naē moet altoes i; gebñdht. **Sis**
teō seyde. Dit is die gene die mi beloest
was te sien eer d; ic soude steruen Joānes
baptista seyde. Dit is die geen die mi vers
side eer dat ic geboren was / eñ doe ic hē
hepte sach ic op hem ned comen den heis
ge geest. **Ihs** bleef met hem tot des sons
nendaechs ind dageraet toe / wāt die glo
ze i; hepligen aensichts was met hem
sode si loefden ende gebenediden hē daer
Tercie tijt so merct hoe dat die soe
te ihs doe hi sijn lieue vrienden ald?
neuādet eñ geurht hadde vā die machte
duuelen eñ si hē alle gad bekent eñ aen
bedet hadden / so sloech hi een tepken des
heiligen crups op Adā eñ op alle i; vrien
den. Eñ hi nā Adā bi i;re recht hāt / ende
opdē also wter hellen m; al i; vrienden i
en paradise Doe sanc dauid blidelic. **Dur**

get dē here een nieuwe sanc want hi heeft
wond ghewracht met os. Doe songē alle
die and. Dese grote bliscap heeft hi vleet
alle; in heylighe vriendē. Doe riep Abba-
ruc die propheet. O here du biste ingeco-
mē ter salich; dñs volcx. Doē riepē sijn alle
gad. Sebndyt sidi de daer comt inden na-
me des herē. Doe sanc die engel Michael
die daer bi hem was. O here wie is god/
en also almachtich als du biste/du beroet
ste de boosch; en lhdste voor alle die sondē
Doe riepē alle die and engelē Dit is onse
god en onse here ind ewich; sal hi ons re-
gerē. Die prophetē loofdē gode mede eē
pegelijc na; inder prophetiē / en songhen
mede dit lofsanc. Alleluya / ende sijn volch;
den Jesum met witten ghecleet al totten
paradise toe.

Van Adam.

Te serte tijt so merct hoe Jesus hier
na nam van onse vader Adam en le-
uerden ouer sinte Michael dat hij hē ley-
den soude in dat paradys met alle; in vrie-
den. Doē quā daer Enoch en Helpas en
groetense daer vriendelic / en si verteldēt

men hoe si door getomē warē. En des ge
trick dede de moordenare mede die hi mit
mū gecrupst was En doe alle die vriendē
gods die hoorden/so riepē si met luyd stē
men. Gebēdyt si die almachtige god en
had der onfermhertich; die dē armē son
ner aldusdanige gracie ghedaen heeft/
hi genoot heeft myter genuechliker wep
en des paradys en des ewich leuēs en
warē daer te samē met ihū tot dat hi tē
hemel voer met groter blyscapē vwach
de die glorificerige zys heilige lichaēs.
hoe dat Maria dat bitter lyden ons
zels heeren Jesu Christi ouerdochte.

DEnsen tijt so denct o mensce tot ma
rien/en besiet naerstelijc hoe dat sij
mit haer bedruete gheselschap alle dien ho
re vierdach ouer sat met besloetēre dorē
ni ouerdenckende alle die passie en lydē
sters soōs. En si saten seer bedruet en sas
men op malcander/en en wisten niet wat
doen soudē/dan dat si die pijn die hi ge
den had en die werckē die hi ond hē luy
gedaē had dat si daer af sprakē en dier

þ

gedachtē wāt dat gelooft was alleē i ma
ria sonder eenige twyfelinge op dier tye
nochtans en conde si niet blide sijn om de
grote martelie haers lieue kints. En die
discipulē die dair seer vstroppt waren v ga
derden daer/en si weenden alte bitterlyc
om dat si haren heere gelatē hadden/en
Petrus quā oocende was seer bescaemt
En maria die troostese alle/en sepde. Die
goede harder is vā ons gescepdē/en wj
sijn gebleuen gelijc arme wesen/mer ick
hope dat hē varinc wed hebbē sullen mit
ons/wāt ghi weet dz hi v seer lief hadde.
Daer om en wilt niet twifelen hi en sal v
wed vertroostē en aldus so wert dat gros
te geweē eē luttelkē gestillet. En si was
ren sprekende vā die dingē die onse lieue
here dede int auōtmael. En ose lieue vrou
we en magdalena die hoorden daer seer
begeerlic na/wāt si en haddē daer niet bi
geweest. En ald? brachtē si aldē dach te sa
men toe bi malcand wesen de en sprekēde.
D Eemt hier dñ middachmael en laet
dñ siele geuoet wordē vā dezē voor

seydē woordē. En brēgt hulp dē armē
siele die daer zyn i die pine des wegeuiers

Hoe die sonne onderginc.
A vesper tijt so gedēct hoe de sonne
oginc hoe die drie mariē gingen in die
vdi om cruit te ropē daer si salf afsoudē
makē. En als si wed gecomē warē soe be
mstē si die salue te makē en warē leer o
lich daer ouer **O** mī siele veenicht nu
st desen geselschap en helpt hē trouwelic
salue bereidē eerst so neēt mirre als eē
wruinge dūre ghebrekē en sinne. En al
os als wtgaē dūs selfs. En welrukēde
sem als in goede exēpelē te geuē dinē
mē mensche en voort vā and welrukēde
ndē als vā puerh; des hertē en līd saēs
gīn gemeēd ontmoedich; mettē stoeter
ogehoorlaēh; En doettet dā i de bosse
ogodliker minnē. Wāt dese salue is ses
erenaē dinē gemindē gesalft te werdē.
mer o o mīn siele als du ald? trouwelic
ortē drie mariē gearbeyt hebste so neēt
pū dīn auontmael met desen geselschap.

Van die drie marien.

P .ij.



De compleet
trijt soe ghes
denc hoe die drie
marien doe sy die
salue ghemaect
hadden oorlof na
me vā onser vrou
wen / ont dat sy te
grauewoudē gaē
om te besaluē dat
lichaē Jesu / ende
als si buten der stat quamen so ouerdach
ten si die pñne haers lieuen meesters: en
in allen steden daer hi pet merckelic ghe
leden hadde / daer bogen si haer kniē mi
veel tranen / en custen dairde die noch bi
lopen was vandē bloede Jhū: en al such
tende spraken si ende sepdē. Hier stond
wi doe ihs dat cruce droech / en syn moe
ned viel als een doot mensce. Hier keerd
hi hē om mytē cruce / en sprac os toe / hie
lepde hi; y cruce of / en sadt op desen steē
hier wert hi ontcleet en genagelt. aē da
cruce En daer na soe vielē si ned met ve

manē en rustē de aerde de noch root was
mandē bloede / en doe si wed op ghestaen
marē / so gingē si seer deuotelic tē graue.
Hier om mī siel blīft hier met hē / want
in groten vrolicken dach vā paestchē is
makende. En denct deuotelic op dī gemī
wāt nu was hi indē paradīs met sijn
vriendē en hi sepde dat hi wilde gaē
vri weckē sijn lichaē vand doot / en als
te vtroostē alle sijn vriendē en hepligen

Vanden hepligen paesdach.

O Es sonnēdaechs so staet wackerlic
en laet die basunē gods luden in dīn



oren als te roepē
in dīnre vrisenis
rpe is vblīet hes
mel en aerde en
alle creaturē moe
tē dī louē / en siet
met dat oge dīns
gemoet hoe ihūs
in die dagheraert
quā totten graue
met eē menichte

P .iii.

van engelen en hi nā zj heplige lichaem
aen En dat graf bleef beslotē en hi quam
voort bi sinē epghen cracht wten graue/
en vrees vand doot/en daer wert eē gro
te aertbeuige/also dz die hoōs des grafs
vuaert werdē en liepē in die stat en vtel
dent alle dat sū gesiē en gehooit hadden.
En die soete here quā en opēbaerde zjre
moed in witte clederē de eē getuge warē
zjre glorioser vuisenis / en met eē schoon
blinckēde aēsicht daer alle goet wt vloet
ende is staende bi haer en seggēde. Sal
ue sancta parens: dat is God gruet v hep
lige moed/en si keerde haer tot hē waert
en sepde. O sone mī gebndijt moetstu zj
En si knielde ned met grote bljlschap en
waerdicheyt. Des gelijc so knielde Jhūs
wed/en sepde. O mī alre liefste moed u
ben vresen en noch ben ic met di. Doe stō
dē si te gad op en die soete moeder omhel
sede hē mit groter bljlschapē / en si sach hē
naerstelic an/en vragede hē of alle die pī
vā hem gegaen was. En Jhūs sepde dat
alle vroechde en bljlschap met hē waer En

die soete moed seude wed Gebēdht si god
die vad ind ewicheyt die dij wed gegeue
hebt. En die soete ihs vteldet haer al dat
hi ind helle en indē paradise gedaē hadde
En die drie mariē die waren te graue ge
gaen ter wile dat ihs bi; ū moed was. En
seude tot malcaderē. Wie sal os afdoē v
steen vā d; graf. En te hants was hi afge
daē en daer sat eē engel op wiēs aēfichte
was als een blyē / en; ū cleē wit als snee.
En ouermits vrese vā hē so warē si vnae
ret. Die engelseide en vrees niet Ic weet
n; ghi i h m soect die gecrupst is hi is hier
n; mer hi is opgestaē en gaet haestelken
eght sine discipulē en petro d; hi vresen is.
En liet hi sal v voorgaē in galileē en daer
vult gi hē siē also als hi v te vorē geseit he
set. Coēt en besiet die stede daer die here
schach. En doe si it graf sagē en d; lichaē xpi
vriet en vōdē doe dochtē si o die woorden
des engels en si keerdē wed tottē iōgerē:
En seude m; droeuiger stemen Dat lichaē
des heren is opgenomen. En doe petr; en
iōānes d; hoorden liepen si ten graue en

P aij.

magdalena en onse vrouwe susterē volch
dē na. Joēs quā eer tē graue dā petr? / en
doe hi hē nepchde tottē graue sach hi dat
linnē cleet daer ihs i gewondē was aē de
eē side en dē sweet doet die op zyn aēlich
lach an die and side. En doe quā petr? en
gic in d; graf en sepde hoe dat linnē wae
lach. En doe ginc die longelinc ooc in / die
eerst te graue quā. Noch en vstondē si di
skrifure niet / d; ihs vand doot behoordē
op te staē. Doe werdē s; seer bedroeft en
gingē vā daē en de drie mariē bleuē bid
grauē en screidē seer otfermelic En mag
dalena nelchde haer tot dat graf: en sach
twe engelē indē graue sitten met witten
gedleet / die eē tottē voetē / en die and tot
tē hoofde / en si sepde. Wāf wat weenst
Si sepde: si hebbē minē heere wech gh
diagē / en ic en weet n; waer dat si hē ge
lept hebbē. En doe si dat hadde gesept /
keerde se haer wedt tottē anderē mariē en
si v wonderdē hē alle seer ind herten. En
doe sagē si twe mannē bi hē staē in blin
de clederē / en si werdē vnaert. En die et

gelē sepdē. Wat soetti. Dē leuēde metten
dodē hi en is hier n; / mer hi is opgestaē.
Sedēt wat di v gesept heeft doe hi noch
n; v was als dat des mēscē sone moeste
ouer geleuert wordē indē sondarē handē
en gecrupst werdē en des derde daech
drissen en noch en warē dese mariē n; ges
troost vā die woordē des engels / want si
sochtē dē here der engelen. Die twee ma
riē warē so vnaert d; si eē stuc vandē gra
ue gingen sitten met grooter droefhept /
mer magdalena bleef bidē graue weenē
de / wāt si sond ihū niet leuē en mochte / ie
sus wiste dic en sepdet; hre moed hoe dat
magdalena bedroeft was en d; hise wou
de gaē troostē. En die soete ihūs quā staē
bidē graue in eē ghelīckenis van eenen
hoofmanne / en sepdē. Wāf waer omme
screpstu. Wien soeckestu. En maria hē
siende waende dat hi een hofman hadde
geweest / en sepdē. Hebt ghij minē heere
wech gedragē so segtet mi / en ic sal hem
weder halen. En doe sepdē ihūs tot haer /
Maria / en als magdalena dat hoorde: so



bekende si hem bi
:h̄re spraken ende
seide. Meester val
lende ned tot :h̄n
voeten en̄ woude
se cussen En̄ iesus
sepde. En wilt mi
niet roeren wāt ic
bē noch niet opge
clommē tot mijnē
vaden tot uwē va
der En̄ maria stōt bi harē gemīde en̄ sach
hē naerstelic an. Si sprakē te samē blide
lic/en̄ ihs nā oerlof aen haer en̄ sepde dat
si gaē soude en̄ seggent sinē broederē en̄
den anderen vrendē. En̄ maria gic tottē
twe mariē die in d; hoofkē satē en̄ si v̄tels
de hē alle dese dingē. En̄ die vroukēs was
ren so seer v̄bl̄ht vand̄ v̄risenisse en̄ si wa
rē ooc droeuich o d; si :h̄m̄ niet gesien en
hadden doen gingen si vā daen tot ih̄lm
wert o d; s̄ht dē discipulē soude seggē/en̄
ond̄ wege so openbaerde ihs dese due ma
riē en̄ sepde **H**uete dat is weest gegruet

En doe si hē hoorde en sagē so werden sijn
seer vbljck en vielē tot sinen heiligē voete
en seide O lieue meester waer hebdi dus
lāge geweest. Ende die soete ihs seide. Ic
heb altoes mi v geweest en hi hietede hē
d; si soudē gaen i galileen en seggē sijnē
broeden en daer soudē si hē siē als hi be
looft hadde. Ende magdalena en die and
vrouwen gingen in die stat ende sepdent
dē iōgeren. En als oīe here vāden mariē
scypde so openbairde hi ioseph vā aroma
thien daer hi geuāgen was indē kercker
en groetede hē vriendelic En dair na scyp
de ihs vā daen en openbaerde hē sint Jac
cob die minre wāt hi geleyt hadde dat hi
niet eten en soude hi en sage die here wed
vresen vā dōot en die soete ihs sprack
tot hē en dē genē die bi hē warē en sepdē
Dect die tafel en brenct hier spise. En ihs
nā d; broot en gebūdide en bract en gāft
ijē en sepdē. Nij seer gemide broed iacob
teēter en etet wāt des mēscē sone is op v
reze vā dōot en iacob? adt en wert seer
vroost. En ihs voir vā daē en doen was

daer ontsprekelike grote blijscap En doe
de drie mariē de iōgerē gesept haddē dat
die here vresen was so wert petr? bedroe
uet s̄ d̄ hi hē n̄ geliē en hadde / en scepde
vā daē en ginc te graue waert. En inden
wege so opēbaerde ihs petro en seide Si
mō petre paps en vrede si mit v̄lls petr?
bekēde so sloech hi deuotelic voor; h̄ borst
en viel op s̄jn knien / en badt om v̄gifte
nis vā; h̄re misdact. En Jhūs hief hē op
vand aerdē en septe Vrede si m; v petre
broed / weest blide en en wilt n; meer we
nē / wāt alle d̄h̄ sondē; h̄ v̄geuē Doe stont
petr? op / en sprac mit ihū i groter vroech
dē. Als dā die soete ihs vā petro gescepde
was / so quā hi indē parad̄ys tot die hepli
de vaders: die seer na hē v̄langeden om s̄jn
gloriose lichame dat verresen was te be
schouwene / en iesus die quam daer met
seer groote menichte van engelen. Doe
die heplige vaders hē sagen soe gloriose
lijck verrisen / ende comende met groter
blijscap vā loue en sange. Doe quamē s̄j
hē tegemoet met grote menichte v̄blidē

de/en oot niet groter vroechdē seggende
vbliden wi ons hoochlic / wāt onse conic
onse vlosser / onse salichmaker / en onse be
houd die comt. Laet os hē waerdelikē ot
fangen / wāt sijn ryc en neēt geen eynde.
En doe so knieldē si alle tot sinē voetē en
anbadē hem waerdelic. En die soete Ihs
ghietese op staē en si volbrochtē volcoeme
lic haer lof / seggende. O heere vuolt ons
mz bliscapē wāttu vresen biste. O ose glo
rie du biste ingegaē om datstu eē verlos
ser soutste wesen ind ewicheyt. Dit is die
dach die de here gemaect heuet / laet ons
vblidē en vuroechdē in hē. Singē wi dē
here eē nieme sanc / wāt hi wond gedaen
heeft. En die soete Ihs was met hē als on
strēt vespertijt toe / en daer was alte gros
ste vroechde vā d; gloriose lichaē dat daer
getepkēt was m; die heilige vijf wondē.
O E priē tijt so gedēct voort hoe dat ie
sus optē heplighe paeldach doe die
vesptijt naecte oorlof nā an die heplighe
vads die indē paradise warē / en hi geves
medidese en scēpdē vā daē. En daer warē

twee iongerē die daer wāderden tot d' ta
steel vā emaus. En si sprakē ondinge vā
die dingen die daer gesciet waren. En ihs
quā bi hem en si en bekenden hē n; / wāt
hi was in eē pelgrims gelijc en ihs sepe
Wat; ū die dingē de ghi ondinge spreket
en sūt droeutich indē wege. En Cleophas
sepe. Bistu een pelgrim vā Jhesu en en
weetstu niet wat daer gesciet is in desen



dagen. Jhs sepe.
Wat? En si vertel
dent hoe Jhs van
Nazareenen ghes
crupst was en dat
hi gheseyt hadde:
dat hi des derden
daechs vrisen sou
de / en wi hadden
gehoopt dat hi Is
rael verlost soude
hebbē / en daer bouc ist hudē den derden
dach En sommige vā onse vrouwe seggē
dat si eē visioen vā engelen gesiē hebben
die seggē dat hi leeft / en ihs sepe O ghi

sttē en trage vā herten om te gelouē in
alle die dīngē die de prophetē gesproken
hebbē / wāt en hoorde xpm niet te lidē en
so te gaē i jhre glorie hi ontbāt die scif
ture / si en vstonēs n; en naecten dē caste
vā emaus en dwongē ihm al sine hēde
int hi bi hē bliuen soude / wāt dien auōt
mette. En ihūs ginc met hē in. En doe si
harē gaē sittē / nā ihūs dat broot en gebn
adert en bract en gaf hē / en den iongerē
ogē i opē gedaē en bekende hē in die bre
unge des broots / en si sagē op hē / en hij
ntvoer hē vā harē ogē. Doe sepdē si onā
nge. En was onse herte niet barnēde in
doe hi m; os sprac idē wege en oploec
al de scifurē d; wūs doe niet en bekē
en si stondē op ind seluer viē en gingē
i iherusalem / en si vonden die iongheren bij
marie en mettē genē die bi haer waren
adert en si vtelden hoe d; die here ver
rien waer vand doot en si vteldēt spmā
perus alte mael alst gheschiet was / en
iongerē saten daer alte samē en en dor
inc opēbaer niet comē om vreesē der

sodē/en op dese tjt en wās daer thomas
niet. En ihs quā daer int middel van hē/
en sepe. Breede si met v: en ontsiet v niet
Jc bent/en die iongeren waren bedroeft
en vuaert/si waenden een geest ghestien
te hebben. En ihūs sepe: Waer om sidi
vlaget en ghedachten stigen op in uwe
herten. Besiet mī handen en mī voeten
wāt ic dit waerliken selue ben. Daer nae
doe si noch niet en geloefden/mer seer be
droeft laten/so sepe ihūs Hebdi pet dat
men eten mach en doe werden die ionge
ren seer vbljt/en brochten voert een stu
vā een gebraden visch/ende een honich
raet. Ende doe iesus voer hem luden ge
geten hadde/doe nā hi dat ouerscoot en
de gāft hem/ende sepe Dit sijn die woen
dē die ic v sepe doe ic noch bi v was/wā
het moest al veruolt wesen dat daer ghe
screuen is doer moles ende de propheten
Daerna so gāft hem iesus die benedictie
voer vā haren ogen ende tooch weder in
den paradise totten heplighen vaderen
die welck hem verbepdende waren me

groter vlangen. Hier na opten achtsten
dach so openbairde ihs wed sinē iōgeren
die daer satē m; beslōten doerē en̄ tomas
en̄ was doe daer niet En̄ die discipulē set
ten hē. Wi hebben den heere gesien hi is
vaerlijc vresen. Doe sepdē Thomas. Het
is mi si dat ic die gaten in; hāden en̄ voetē
sien en̄ mī hāden steke in; hē side ic en̄ sals
mīns niet gelouē. En̄ aldus sprekende so
quā ihs daz staen in dat middel vā hē en̄
sepdē. Biede si m; v en̄ daer na seide hi tot
thomas. Brienget hier dī vinger en̄ steck
die in die gaten mīre hāden en̄ neem dī



hāt en̄ stecke in
mīre siden en̄ en
wilt n; ōgelouich
bliuen/mer weest
gelouich/en̄ doen
hi dit gedaen had
de / so viel Tomas
voor die voeten Je
su/ende sepdē met
groter begeerten.
Du biste mī here

¶

eñ mñ god. Ende die soete ihūs sepde. **¶**
Thoma wāt du mi gesien hebste so gelo:
uestu / mer salich zñ die gene die min; en
sien eñ gelouen. Eñ al weenende viel tho
mas doen voor die voetē ihū eñ badt om
v̄giffenis. Eñ die goedtierē here v̄gastet
hē / eñ de soete ihs leerde hē daer veel goe
der dingē eñ hi seide hē vādē r̄ycke gods
eñ si hadden grote genuechte in zñ minli
ke woordē / eñ si sagē altoos op zñ glorio
se aensichte / eñ si warē alle seer v̄bl̄it eñ
die soete ihs beual hē dat s̄j gaen soudē
in galileen optē berch vā thabor eñ daer
sal ic v̄ v̄bepdē eñ opēbarē also als ic v̄ be
looft hebbe / eñ ihūs blies op hē eñ sepde
¶ Ontfanget den hepligē geest. Die ghi de
sondē v̄geeft de; zñ se v̄geuē eñ hi troostete
eñ gaf hē die b̄ndictie eñ voer van haren
ogen. Eñ daer na so gingen die discipulē
opte berch vā thabor eñ daer quā ihs eñ
sepde. Alle mogenthept is mi gegeuē in
den hemel eñ indē aerden. Saet eñ leert a
le lypdē te houdē dat ic v̄ geboden hebbe
eñ doopse indē naeme des vads des soos.

en des heyligē geests / en sterckse inden
heyligen geloue / wāt ic bē met u al tottē
reynde der werlt. Ic segge u so wat ghi dē
vād bidt in minen naē dat sal hi u doē / en
u anbaden hē daer met groter bliscap en
mit coonde hem daer veel tepkenen / ende
naef hē die bñdictie / en ontvoer hē wt has
nen ogen / en die discipulen bleuen noch
in galileen. En doe ihs een wīl tīts van
dē bleefkeerdē si med tot haer hantwerck
om gebrec haers nootdrufcheits En
ginghen haere seuen op die zee vā tybe
marien. En doe petr⁹ sepde. Ic gae visscē.
En die and⁹ sepden Wi gaen ooc met die en
clommen in een schip / en sien vinghen
nū dier nacht niet. Ende des moighens
doe stont ihs opten oeuver vand zee ende
sode. Hebdi pet geuangē / ende die disci
pulen sepden neen. Ende si en wistē niet
wtter ihūs was en ihūs sepde Kinder en
wt għi geē toespīs / ende si antwoordē.
Neen wī. Ihs sepde Schiet wt d; net totē
rechter side vāden scepe / en għi sult van
scapē. Ende doe scoten si dat net wt en sien

¶

mochtens niet wel wed op trecken ouer
mits die veelh; der visscē. En die tōgelinc
die ihs bemide die sepde. Het is die heere
ende als petrus dat hoorde soe omgorde
hi hē m; eene roc/wāt hi bi na naect was:
en hi werpe hē seluen int meer. Ende die
and quamen metten scepe te lande. Doe
si te lande quamē sagen si die colen gelept
en visscē daer op leggende. En ihs sepde.
Brenct vāden visscē die ghi nu geuangē
hebt. Petr? clā op en tooch dat nette ten
lande vol groter visscē. c. lūij. en dat nette
en wert niet gescoort. Ihs sepde. Coēt en
etet hīnā dat broot ende bract en gast hē
en vandē visscē des gelūc; en niemāt vā
hē en dorste vragē wie dat hi waer. Ende
doe si geherē hadden sepde ihs. Peter mi
stu mi. Petr? sepde en antwoorde. O hee
re du weetste dat ic di mine Ihs sepde. So
hoet mī scapē. Dit vraghde hi hē tot dū
repfen toe/en petr? wert bescaēt. En ihs
gaf hē te kennen dat hi om sinen naē sou
de steruen. En petr? vraghde ioannē en
ihs sepde dattet hē niet aen en ginchi sou

na volgen / en̄ ih̄s sc̄epde doē vā daen /
nende gaf hē die benedic̄tie ende tooch we
der tottē hepligē vads̄ int parad̄ise en̄ de
discipulen waren seer v̄bl̄yt / en̄ si keerde
wed̄ te ih̄m ende sepd̄ēt die and̄ discipul
men die ooc̄ v̄bl̄yt warē. Daerna opēbaer
se hē ih̄s meer dā vijf hondt broeds̄ die
gelgeloofde in hem ende verlan̄ hadden
na dat r̄jcke gods. Ende onse lieue heere
tont int middel vā hē en̄ troostese en̄ pre
dicte hē en̄ leerdese indē geloue: wāt si hē
sem̄it haddē in sinē leuē daer om en̄ wou
te h̄se niet ongetroost laten na; h̄re doot
die ald̄ soetste ih̄s plach dicw̄l; h̄ wādes
ginge te maken binne deser .xl. dagen tot
sinre lieue moed̄ en̄ totten discipulen en̄
tottē anderē v̄riendē die plagē te volgen
innē; h̄ leuē en̄ dā so plach hi wed̄ te trec
en̄ inden parad̄ys tot die heplige vads̄.

Van die hemeluaert ons herē

Etercie tijt so gedēct hoe dat die soe
te here na den veertichstē dach dat
h̄ v̄resen was woude ten hemel opclims
men tot sinē hemelscē vad̄ ende hi nā mit

E iij



hē wten paradys
alle de heplige va
ders / mer Enoch
ende Helpas liet
hi daer / en die soe
te ihs ghat hē die
bndictie / en schep
de vā daen met de
and vriedē en quā
tot sijn moed en
die and vrienden /
die daer waren aenden berch vā spō daer
tonic dauid wel eer een palaes hadde doe
maken: en het was die bestroeyde camer
daer ihs sijn auōmaele in ade met; ij dis
cipulen / en ihūs quā sitten in dat middel
vā hem luden en seyde. Biede si met v en
nā die spisen ende gebndidese en ade met
hē / en si warē al seer vbligt vā sijn soete te
genwoordich; / en vā sijn milike woorden
doe seyde hi het is tijt d; ic wedkere totte
gene de mi gesent heeft en als ic opgedō
men bē suldi hier wed comē en v wachtē
dē heiligē geest die mij vad v sendē sal En

berispede haer ongelouich; en de hers
reckich; haere hertē. Daer na so hiet ihs
si soudē gaen tottē berch vā oliuetē en
der souden si hē op sien warē ten hemel
hi gebndidese en voirt harē ogē En
end enich toeuē so gingen si daer en ihs
nā daer mettē hepligē vads en met een
note scare d'engelē En als de salige sielē
der hepliger vads op onse lieue vrouwe
sien en op ihm die si ter werlt gebracht
hude so en kondē si hē n; othoudē vā on
strekelicker vroechdē en sū vielen ned en
abadē hē die daer leeft vā ewē tot ewen
si anbadē ooc maria met groter waer
sch; seggēde. O docht du biste gebndijc
dit ouermits v so hebbē wi vcregen die
micht des leuens. Als hubertin? seyt so
ih maria op zū gebndide boist en wert
der soetelic geuoedet indē geest en daer
u doet quā ter lester. vīē so begōst ose he
renit zū eygen cracht te vrisen vand aer
de en soetelic op te varē tot die hemelen
de als die moed gods dat sach en alle
vānd vriendē so vielen si ned met ouer

uloedige tranen nochtās warē si in d' her
tē seer vblūt vand' groter glouen daer sij
harē here mede sagē op varē tē hemel. En
maria die sepdē. **B**enedijt sūt ghi sone
mij: gedēct mijnē ende si cōste haer tranē
niet onthoudē ende des gelijcx sepdē alle
die discipulē en die an d' vriendē dat hi pr
mer haer niet vgetē en soude. En die ihe
sadt bouē in die lucht / ende vblūdē se alle
met eē gloues aēschij ende gaf hē die be
nedicte / en voer op mettē sinē in volhe
telike bliscap ende eē wolk otfinc hē van
harē ogē ende opēde dē wech als die pu
pheet micheas gesept hadde. Die here
glouē daer en rootblickende ende verbl
dēde die gic voor hē allē ende wees hē d
wech. Ende die hepligē gigen blidelic n
hē al iubilerende mij soetē sange so lepd
hi die geuāgen i dat aenscouwē vādē e
gelē op d; si hē daer ewelic soude louē. **E**n
sinte michtel die proest vāden hepligē lā
scap die rooch op in d; ouerste des heme
scē troōs ende brocht die bootscap als d
die conic d' gloriē quā. Ende alle die cho

vāden engelen quamen hē blidelic tege
moet elc oorde op haer seluen met soeten
lange eñ volhertelike melodie wātmen
mach n; wtspiekē wat vroechde wat blij
scap daer was doe die salige sielen ende
die engelen malcand gemoeteden wāt si
riepen al te samen n; grof vroechden. **O**
her e du biste alleen waerdich allen louen
alla alla laet ōs nu alle de daer opclinnē
te samen singen. Alla alla alla ende tot die
heilige vads so sepden si al iubilierende. **O**
ghi princē vāden volcke willecome moet
ghi al wesen. Alla alla wāt ghij brenct ōs
paps ende vrede alla. Ende doe onse soete
vrouwe ende de and vrendē ih̄m n; meer
en sagen so vielen si oetmoedelic op haer
kniē ende anbadē hē indē geest/ eñ opsiē
de tē hemelwaert so quamē daer tve eng
gelen vā bouē n; wittē getleet eñ seiden.
O ghi mānen vā galileen wat staet ghij
dus siende ten hemelwaert. Dese ihs die
vā v genomen is inden hemel dien suldi
ald? wed sien comen: keert wed in die stat
eñ vbept hē daer also hi v gheseyt heuet.

En die soete moed en de and vriede warē
seer v blijt en gingē vā daer doe si oorlof
genomē haddē vāden engelen al totten
berch vā spā/en daer v wachteden si met
bostotend doren wesende in haren gebes
de den hepligen geest die hē beloofte was
te seyndē/hubertin? sept Als ose lieue he
re ald? was comende met also groter me
lodie so dede hi op die poorte vā d; hemel
sche ihrlm en leyde se daer in sere glorios
selic en victorioselic met vold bliscap ende
met onsprekeliker melodien en met gros
ter reuerentiē en eerwaerdicheiden doe
knielde hi voor sijnē hemelscē vad en sep
de. O alre eerlicste vad ic seg di gracie dat
ghi mi victorie gegeuē hebt vā alle mine
viandē Diet onse vrendē die geuāgē wa
rē de p'senteer ic di en mī broeds ose disci
pulē die ic i die werlt gelatē hebbe heb ic
beloofte te seyndē dē heiligē geest ichidde
di in alle mī belofte v uollē wilste En doe
hief hē die hemelste vad eerwaerdeliken
op en dede hē sittē tot jhnd rechterhāt en
seide O mī sone ghi moet jh gebūdyt en

le mī macht en vōnisse geue ic die en oſe
discipulē te seindē dē heiligē geest so doet
indinē wille en alle die heplige vads aen
dē ooc die vad ind hodh; seer eerwaer
elic m; hogē loue en m; soetē sange so in
alerēde si voor; m; aēsichte. En die hondē
sifent en vierē vterich stondē en harp
singēde. Alla alla in welc alle die bliscap
tepkēt is / hubertin? sept elc choord en
elē hē elc dages bi ordināciē eē sondlin
feeste hieldē alle dese tien dagē lāc En
te soete ihs gaf hē elc sondlinge vroech
en iubilacie vā hē te gebuikē en dit du
de al tot des vridagesvoor pinxterē En
des laterdaechs doe maectē de heilige va
eē sondlinge gloriose feestē en de duer
al tot des pinxterdaechs ter derd vīe toe
¶ Vanden heplighen pinxter dach.
Ner na soe mercket hoe de moed go
des en die discipulē mettē anderen
vrienden v̄gadert warē in dat tenakele
dit David ghemaect hadde bij den ber
g van Sion daer Jesus dat paeschlam
met met sijnē discipulen. Ende daer was



ser vghadt hondt
en. xx. rih. int getal
met onser lieuer
mouwē en dē an
derē vriendekens
Wāt si satē in gro
ter bedige en ver
wachedē die salu
ge beloftē des he
melscē vaders En
des pinxterdachs

te due vīe so sepde die soete ihs totten he
melscē vad. O vad mi gedēct mīre belofs
tē. Die vad sepde wed O mī sone seer dāc
kelic sijn mi uwe beloftē / en si sepde bep
de tottē hepligē geest. Wi biddē di dattu
ned dalen wiltste om onsen discipulen te
sterckē indē geloue. En die heplige geest
Ic ben berept te doen al dattu wiltste / en
haestelijc so daelde hi ned / en daer quā eē
geruft inder lucht of vā winde gheweest
hadde en daelde ned op dat hups daer de
vriendē gods in vghadert warē / en vvol
dese al die daer in saten in die ghedaente

uā ueriger tongē / en dat uer stont op
saer alre hoof ind gedaēte / op dat si alle
skeleert en gesterct soude werdē. En als
veel geleerde iodē dat geruft hoordē ind
dicht en si d; uer sagē ned dalē opt huis
vūgaderde daer veel voor thups / en die
discipulē die vūolt warē metten hepligē
geest en ontsagen niet en sij quamē ende
vondē die iodē leerē inden kersten gelos
we / en die iodē vstondē die menigerhāde
spraken die si geleert hadden daer si mees
ters om gehietē warē / en die discipulen
wisten die tale beter dā si / en si vwordden
mer en sepde dat si vol warē vāden nieu
men most. Doē stōt petr? op en sepde. De
men; ij niet drōcken also ghi waent / mer
ij vūolt metten hepligen geest / en alle
apostolen warē onuersaget o dat ghe
ue veel last en cōfups te lhdē. En die he
sendese twee en twee te samē door alle
lāden doypē en castelē om te lerē en te
medikē dat woort gods ouer al de werlt
si warē getrouwe ter doot toe. Daerō
gnerē si nu met xpo harē gemide mees

Ster in die ewighe glorie en sij;ijn oorde
laers der. xij. gheslachten van Israhel.

Van die hemeluaert onser vrouwen.



De serte tijt /
soe gedence
hoe die gebenedi
de moeder maria
na dat haer lieue
kint te hemel ge
uaren was / ende
die discipulen de
heiligen gheest
ontfangen hadde
en na dat si ware
gaen preken door alle die werlt / so plach
maria te wonen anden berch van spō / ende
plach alle dage te visiteren die steden daer
haer lieue kint wat sondinc geledē had
en dan so quā si wed thups / ende ontfin
spise vā den hepligen engel. Ende om dat
ioēs werde ginc prediken so was ioseph
vā aromathia haer behoed ende si leefde
xij. iaer na os heren doot tot eenen troost
alre gelouiger menschen. En also huber

In? sepe so sat si ees bi onsen here en si sprac
vā godlike dingē en vā die glorie des
ewige leuēs. En doe si vnam vā haer lie
de hit d; huse halē woude so badt si hē dat
sīdē viāt niet sien en moeste en dat die apo
stelen bi haer soudē wesen als si vā deser
serlt soude warē. En die soete ihs sepe de.
alre liefste moeder also ghi wilt salt ge
hiē / wāt die engel gabriel die di altoes
choet heeft / die sal ten eynden toe bij u
liuen. En drie dagen voor haer doot so
cā die engel gabriel en bracht een cleet
in victoriē ende groetese segghēde God
groet u maria vol vā gracen / die here is
met di nu ende tot allē tijdē. En maria at
voorde. God heb lof dat ghi tot mi gheco
mē sīt. Doe sepe die engel tot maria seēt
in glorioselike en victorioselike cleet dat
mij here dñ geminde soō di gesent heeft /
en rechteuoert leide si haer hāden flamē
in dāctē god seggēde. Mij siel maect goe
dē here / en mij geest heeft hē hoochlic
in uroecht in gode mij salich; . Mij siel
loft dē here en menich souldelijc moet sijn

nen naē gebēndijt; **E**n als toseph vā aro
mathia dit vna vā onser lieuer vrouwē
so gaf hi eē tepken alle die lieue vrienden
die daer omtrent woenden als dat maria
die moed gods cortelijc van deser werelt
woude varē/ en dat si in corter tijt wach
tēde was die toecōst haers gemidē soōs.
En als hubertin? seyt so had si doe bi ha
re drie maechdekēs die gehetē warē **S**e
phora/ Abicia/ en **C**ebel/ welc haer nacht
en dach deuotelic dienende warē. **E**n na
drie vren tijts dat die engel tot haer ghe
weest had so quā daer donre en regen en
grote aertbeuinge en corts daer nae doe
dat onweer slechte so quā sint **J**ā euāge
list in haer camer/ en seyde. **G**od gruet u
maria vol vā graciē die here is met di/ en
die soete moed seyde wed. **G**od si geloofte
en si stōt op en ontfinc hē vriendelic en sei
de. **O** sone mī/ waer hebdi ald? lange ge
weest. **E**n si sprakē minlic met malcanō/
en ond dien so werden alle die discipulen
v̄gadert voor mariē camer/ en si gingen
in/ en seyde. **S**he gruet sijstu maria vol

vā graciē die here is met di. En maria aē
woorde wed en sepdē. God sij geloeft/en
si v wonderden alle hoe si in also corte tijt
daer also vlamet waren En maria sepdē
Ic heb gesiē minen gemiden en hudē sal
mij si el vscēpden vā mij lichaē. En si toen
de hē luden dat scoone cleet dat haer god
in sinen engel gesepnt had vā den hemel:
en si waren in haer gebede alle dē nacht
met soetē psalmē en psmnē en ontrēt die
werde vre vā dē nacht so quā Jhūs met al
die chorē der engelen en heiligē voor ma
rien bedde/en daer songē si eēnen soeten
sanc: en ihūs begonst dat eerste en sepdē.
Comt mij geminde ende wtuertoren/ic
sal di setten in minen throon. Maria ant
woorde en sepdē/berept is here mijn her
e. Doe songen si alle soetelic die met Jhū
ghetomen waren. Dits die gene die niet
en wiste dat bedde in sonden. En de soete
sanc vā haer seluen. Salich sullen
mi seggen alle die geslachtē/wāt de daer
nachtich is heeft mi grote dinghen ghe
daen. Doe sepdē ihs coēt vā i pbano mijn

h

bruyt/du sulste werde getroont. Maria
antwoorde. In den beginsel des boec is
vā mi ghescreuen dat ic heere dine lieue
wille soude doen/en ald? soe voer die siel
wt en lichaem in haers soons armen. En
si en hadde niet meer pijn inden doot dan
si ontfet was inden lichaē. Ende die apos
telen sepdē. O wijse maghet werwaert
dattu gaetste soe ghedenct onser o lieue
vrouwe. Die scharen die inden hemel ge
bleuen waren / die verwonderden hem
van desen lange ende si quamen wt haer
mede te ghemoet/ende doe si saghen ons
se vrouwe in haers coninc armen legg
ghende seer verweenlijck ghenepghet
op hem/so sepden si van wonder. Wie is
dese die daer comt wter woestynen/ende
oueruloept vā weelden en leuende is op
haer geminde/en die met haer quamen
sepden. Dese is schoon onder die dochterē
vā hierusalem alsoe ghūse ghesien hebt
vol caritaten. En aldus so ontfinghen si
maria met groter blijscapen indē hemel
En si wert gheset naest die heplighe drie

oldich; tot die rechterhant haers gebf
de soons: die welck si god den vaerd der
erelt gebaert had. Doe namen die disci
pulen dat heplighe lichaem met grooter
waerdicheyt en met groter melodien en
laegent vāden berch vā spon ned al tot
nt dal van iosaphat. En als sijn daer qua
se / so namen si dat heplige lichaem met
grotter waerdicheyt / en leyden daer in
en graf. En si waren daer in heplighe
beden en soete sange van melodien.

Werſcap van dat ewige leuen.

En oē tyt so vheffe dī gemoede en
doorgaet mit die sinnē des verſtāts
de glorie en blijſcap des ewige leuens /
de glorie en vroechde der heiligē **E**erst
denct op dīn geminde / aensiet die gro
lieſte en minne die hij heeft tot die siele
des behoudē mensces / en die siele weder
god ouermits die behoudenisse. Aens
erct ooc alle die glorie des hemelschen
erusalem **W**āt des vblidē hē eendrach
ic alle die herten der saliger geestē. In
re begeerliker tegenwoordich; sijn

¶ .ij.

genuethlicke aensichts werde v̄uolt alle
der saliger ogen In hē toeuolopen vā alle
siden alle heplige herten en̄ alle die hepli
ge gloriose stat heft volhertelike blijschap
in hem o weninge vā sp̄ v̄bl̄ht v̄ en̄ doet
lof wāt dat heilige vā Israel is groot int
middel vā di. O ghi conic seer scoon ende
minlic wāt d̄j wercken ;̄j leuende coster
like stenen daer du o wise werck meester
indē beginne d̄ werlt hebste geordineert
den ouersten sale tot loue en̄ eere des va
ders. Quermits die so wandert daer du
sent tusschen den hemel en̄ der aerde met
enen vroliken wtgāt d̄ des vads dienst te
volbrengen recht alsoe die neerachtighe
b̄hen tusschen die honich raten en̄ die bloe
men alle dinc soetelic ordinerende. Dit is
dat op geschoote volck dat geen vleckē en̄
weet noch merringe d̄ ongehoorsaemh̄;
Quermits die so staet daer in de sanctua
rien des tempels thien weruē dusent hō
dert dusent met een scoon claer onuerbol
gen gesicht voor dat aēsicht des soetenge
nuechtkken sanges daer geen eynde aer

en is ter loue en glorie der diſeuoldicheit
ende der ſimpelre eenuoldiger godhept.
Quermits die ſo bräden ſeraphinnen en
uermits die ſo ſchinen die cherubinnen
Quermits die ſoete oordelen die thronen
oāt du god biſte een vier onſcadelick bar
ēde. En dz heilige choor der ſeraphinnē
uert altemael ontſteken in minne vand
ngemiddelder macht iſre godhept / en
iet een vierich deſel al omme gheleet.
En hū ſtroept die oueruloedichept ſons
ieten brāts barnende in die and ridders
cke ſcaren die di dienē van wes volhept
ni een luttelkijn ſmaken. O du onſe god
u biſte dat warachighe licht en die ber
ē ontfangē dat licht tot dīs volcx behoe
e. Dit iſ die leuende ſtenen des hemels:
i die lelien des ouerſten paradīs. Deſe
ngelen dienē ons ſalichlic in die cranchz
iſer bloepender ioget. En ſoe wanneer
u ſi ons ſien in dupſternis deſer werelt
iſtuerē ſi ons met eenre volcomend lep
anghe / en als ſi dat viantljcke aenuech
in in ons vnemen ſoe vdrēuen ſiſe van

¶ .iij.

ons en openbaren ons die heymelicheit
dins wiles en schicken dat gemoede tot
alle goede werckē en offerē onse begeers
tē en ghebedē op dat gulden outaer voor
dat aenschyn des goedertierē vads. Weest
gegruet en verblīt v seer o ghi edel pa
triarchē in ihū uwē edelen sone/want in
hē is vuolt al uwe vlangen wāt hi is seer
hooch verheuen/weest vrolic in hē / wāt
hi is gecomen vā v geslachten door welc
kē werdē gebēdyt alle heydē alsoe dat v
godlike woort wel eer ghebootschap he
uet/weest gegruet en vblīt v seer o ghij
warachtiche mannē der propheten in ihū
den grotē propheet in welckē ghi sūt dat
alle dingen looflic en mondlic vuolt sijn/
dat ghi wten heiligen geest vā hem hebt
ghebootschap/en ouermidts hem sidi wa
rachtich gehouden in allen uwen woor
den. Weest gegruet en verblīt v in Jesu
uwen heere ende meester o ghij edele en
ouerste princē des hemels salighe en eer
wae dige apostolen verblīt v met hē en
in hem in sonderlicker ende gesellicker

vrolichheit/wāt dien ghi saget int middel
van v hungerich en̄ dorstich en̄ in arbey-
de vermageret en̄ vanden menschen vers-
woypē / en̄ mettē misdadigen gerekent/
siet hoe hi v̄wonnē heeft hoe hi nu regne-
ret hoe hem alle die dinghen on̄ die voe-
ten gheworpen sijn. **O** hoe vol glouen
blinct hi in sijn godlic licht en̄ nu in sijnre
broechden en̄ gloriē heeft hi v̄ tot sijn ghe-
sellen genomen die hier voormaels mee
hē in̄ betoringhe bleneste staen en̄ wert
sijnre v̄mopenisse deelachtich / weest ges-
gruet en̄ v̄bljct v̄ in iesu den prince uwer
v̄ridscaps ghi heplige martelaers vol v̄
torien / wāt die daer ghi v̄ leuē d̄ ouer ge-
sennen hebt in̄ doot / dien seluen ih̄m dē
v̄d̄ gods hebdi tot eenen arbeyde u wes-
erijts. **W**eest gegruet en̄ v̄bljct v̄ in iesu
den hochsten leraer d̄ waerh; o eerlanc
e cōfessoren / wāt de ghi voortijts in̄ het
ger leringe en̄ met rechtē werckē voor
den menschen belijde hebt die bekijct v̄ nu
voor; ih̄ hemelken vad en̄ voor; ih̄ en ges-
ten. **W**eest gegruet en̄ v̄bljct v̄ in iesu den

A. Aij.

macht der maethden salichmaker / o ghy
maechdē ende inwoenres des paradys
gods die dē engelen alre gelijcste sijt wāt
siet die ghy minde / die ghy begerde / die
ghy met barnend begeertē vcorē hebt / o
wiens minne ghi de aertsche brudegom
men vsmact hebt. En alle die tierheit der
werlt en daer om so wert ghi nu altema
le toe geuoecht des ouersten coninc soō /
en bruyct hē in omhelsingē der genuech
ten en met geenre vdrictlich; en moechdi
vā hem vscypden werden Hier om weest
gegruet onder al die inwoenres des he
mels en alder vruchtbaerste bliscap sidi
¶ maget maria een sonderlinge rose der
hemelscher genuechtē vblit v in uwē ihū
wāt dien du self gebaert hebste als eē mē
ste / en met dinen heiligen borsten hebste
op geuoet den aenbadest als een warach
tich god mettē engelen en mettē borgers
des hemels. Verblit v salige moed / wāt
die du sageste hāgen aenden cruce de siet
stu nu met groter gloriē regneren inden
hemel. Dat sietste dat onō zj macht gebo

ren is al die hooch; des hemels en der aer
de en der hellen en alle die macht der via
de wert vreden bliscap der bliscapē sidi/
en al veelhept der hepligē moetē di geue
bequamelickē lof. Weest gegruet en ver
blit v in ihū o eersamige weduwē en ges
rechte ludē wāt na dat ghi die werelt ges
maect hebt soe hebt ghise vsmact en on
der die voetē getredē. Daer om hebt ghi
vdient naest den maechdē dē coninck toe
gelept te werden. **O** Jhilm onse moeder
dpe daer bouen biste maect een feest vol
alre vroechden sond ophoudē indē vreed
samigen coninc Jhīm xpm der meester on
ser salichept ende dūnre vrijhept met al
den burgers ende ghesinne des hemels.

Merct hier die gracie gods.

Tevesper tijt so gaet in v seluē ende
luyct op dū oge uwes vstaets. Ende
anmerct al die minne en goethept die dū
god gedaen heeft als dat hi di eenkersten
mensche gemaect heeft in wat staet hi di
geset en vcozen heeft wat sinnē wat natu
re hi di ghegeuen heeft en met wat inge

uen en toetret totter doechden die dages
lic vmaent werste En vergaderse alte
samen als een bondeken van mpyren en
siolen en leggetse tuschen urwen borsten
En als du daer soetelic aen geroken heb
ste/so offerse weder dinen geminden op
met danbarē loue en m; opbringē des
herten/ ende met danbaerheyt lesende
den psalm. Laudate dominum de celis/
of. Benedicite omnia opera domini do
mino. r̄. **Werschap.**

Ade met groter danbaerheyt van
Alle;yre weldaden so salstu hier ne
men dñ auontmael/en brenget te hulpe
ende biskandicheyt den armen sielen die
daer sijn in die pijnē des vegheuers.

Van die doot.

De rōpleet r̄jt so vergadert di seluē
Aen luttelken ende gedenet hoe bits
terijc sal wesen die doot/ ende hoe scarp
dat oordel/ ende hoe lastich ende hoe swa
re die pijn der geenre die sijnre weldadē
ondanbaer gheuonden sullen werden/
ende daer om als dpe natuer per anders



will dā dat goet is
soe laet altoes die
basunen gods lus
den in dinen oren.
Staet op ghij do
den / ende comt tē
oordel / ende geeft
reden van uwen
wercken. En gaet
ghit vermaledide
in dat ewige vier.

En comt ghi gebenedide en besit dat rijk
nys vaders / dat u berept is van beghin
der werelt / dat is dat een and om doecht
en dat and vand doecht. Daer om omē
che die daer gescapē biste tot dat beelde
gods / en vciert met eenē vriē wille vkiest
vattu wiltste / wāt die doot en dat leuen
al v hier na gesciē. En als du dit ouerge
docht hebste / en met eenē vuen opset die
doecht vcorē hebste / so neēt dñ nachtrust
n d; herte des vads / door welckē rps ihs
dñ hudegō is regnerende met; ij wtuer
oren vtiendē eewelic sond epnde. Amen.

Dit is die proteſtie opten palmſondach
Ten eerſten benediet ope pueſter ſoude
ende water en dan ſingtmen dit antiffen
Oſanna Davids ſone du biſte ghebene
dijt / du comſte in die naem des herren co
ninck van Iſrael. **Collect.**

Deus quem diligere.

God wien het is gerechtichlicke hebbē
ende te minnen du vermenichuoldich in
ons die gauen dñre onſprekeliker gra
rien / en die welck ons hebſte doen hopen
door die doot dñns ſoons te ontfangē dat
wi ghelouen ghift ons te comen tot dier
ſeluer vriſe wer waert wi trecken. **Over**
mits onsen here **Jeſum Chriſtum. Amen**

In ſingtmen die epitel. **Colligerūt**
Die biſcopen en phariſeen v̄gaderden
eenen raet ende ſeyden. **Wat doen wij /**
deſe menſce doet veel tepkenen iſt dat wi
hem aldus laten / alle dat volc ſal in hem
ghelouen. **Unus autem.**

En vā hem die **Caiphas** hiet / want hij
biſcop was vā diē iaer propheteerde hē
ſeggende. **Het is beter datter eē menſche**

lerft op d; al dat volc n; en vgaet. **Ab illo.**
Hier o vā die dage dochtē si hē te vslaen/
eggēde. Si auōcurē op dat die romeynē
n; en comē en aldoē onse stede en d; volck

Hier singtmen dat euangelie.

O Almachtige god wi biddē weest bij
ons op datter wert datter wert ges
paen door onsen dienst meer moet werdē
veruolt met dat werck dñare benedictie.

Quermits Iesum Christum. xi.

Een sonderlinghe benedijnghe.

O Creatuee der bloemen ic benedie v
inden naem des vaders / des soōs/
en in die cracht des hepligen geests. Da
se om gaet wt en wert verdreue vā dese
creatuer d bloemē en blopsēmē alle crach
te des aduersants alle macht des viants
alle inloop der duuelen alle heere der di
uelen / op dattu duuel niet na en volghe
te der gheenre voetstappen die daer has
ten tot die gracie goods. Quermits die
cracht dē seluē onsen heere ih̄s̄ xp̄m die
oetomen sal oordelen leuende en doden:
en die werlt metten uere. Amen. Colk.

Domine sancte pater.

O heplighe heere almachtich vader
ewige god/een scepper des werlts
en wonderlick besicker alre creaturen/
die geschapē hebste alle dinc vā niet in dat
beginfel des werelts. Du hebste ghebos
den die aerde voort te brengen die vruch
baer houtē/mer bequaē versceyden des
voetsels. Du hebste toe gekeert ons alle
dingē voor gehoorsaemheyt dñs eenen
geboren soos in bñdixie na die maledixie
des booms. Du gebñdide ooc dese telges
ren der menichfoldiger bomē des olijfs
bomen gaet sondlinge alle bomē te bouē
in vetrichheit door welcken oec als die son
den des werlts werden gerepñcht wel
eer met die wtgestorte diluuiē die duue
bringende den seluē tellich heeft geboots
scapt den vrede der aerden gegeuen. En
daer o die onnosel scare vuolt mettē hepl
ligen geeste gemoet lopende dinē eē ge
boren sone onse here ihū xpo die soude lijs
dē om falicheyt der werlt en afsnydende
die telgerē deser palm bomen en stroep:

mensse onse die voete. Dit onse he te hants
recht als een vwinre vaden prunen des
loots. O here wi bidden di oetmoedelijc
op dat wij die daer arbepde te comen tot
die alre heplichste passie des seluē onses
verlossers met iaerlijcke deuocie met die
aer houden die palme der victorie in
er hulpe vlicht vā blanen met die olive
barmhertich; wi moetē vdiene te dīfan
ē dat loon des leuēs en die crone der cr
erflicheyt in sijn heilige vrisens. Quer
mits den seluē xpm onsen here. Coll.

Omnipotens sempiterna deus.

O Almachtige eewighe god du die di
gewaerdicht hebste ned te climmē
vā den hemel totter aerden en te comen
willichlic tot dīnre passien op dattu sout
die vrien dat menschelike gheslachte met
vnen dierbaren bloede. Weest bi die be
eerten dīre kerckē en ons oetmoedige
bebedē/wāt o here du bist sachtmoedich
ttende optē rugge des sachtmoedigen
uels. Du biste ghecomē willichlic tot die
passie onser verlossinge. En als die wech

wert beftroopt vſcheyden met die blome
like telligē vā die ſcarē der diſcipulen die
di te moet lopen. Si liepē te gemoet met
die ſtēmen des loues met ſegeuechtelike
palmē. Die ſcarē veelre menſchen vbljddē
hē te gad en ſepden. O ſanna dauids ſoō
du biſte gebndigt/die cōſte in die naē des
herē/die wech is di geftroopt inden berch
vā oliueten. Du hebſte geregiert weleer
Noe op die wateren der diluuiē/ende du
woutſte dat de aerde werde geboortſcap
die vrede gegeuen metten dienſt des du
ues door die telgeren des oliues. Ende ia
cop die patriarc oprechte een ſteen indē
dienſt dñre gloriē. En hi heeft ingeſtoort
die olpe der bndictien in dic hoech; des ti
tels wt die tellige deſen booms/waer af
du hebſte geſaluet dñn coning en en pro
pheten/wāt du biſte xps die ſone goods/
welc die vrucht der benedictien en des vre
de betaēt in wiens lof die propheet ſanck
leggēde. God dñ god heeft di geſalft met
die oliue der bliſcapen bouē alle dñns ge
lyc. Waer om o here biddē wi di ootmoes

delijc dattu wilste gebēdien die telgeren
deser palmen of oliuē oft der and' bomen/
welcke telgerē dñ dienaers nemen in ha
scen hāden. Si begerē te haeste in dinē ge
moet en̄ di te gebēdien en̄ te glouficeren
Siet o sachtmoedige coninc du biste ghe
comen in ʒhikm sittende op een ezelinne.
Hier o bidden wi dattu comen wilste int
middel vā ons / op d; wi mogen geuoelē
di doe te comen in onser herten en̄ du die
ons doe wed' gemaect hebste door dat cru
ce wed' make anderwerf die geuallen mē
scen door die selue salige passie du ontfans
ste willichlic die belijnghe ons monts en̄
ons oetmoedige vasten. En̄ vleent ons te
hebben die vruchte der groenicheyt / als
wat wi moeten vdiēnen te werden nae ge
maect met dñn regen / en̄ behagen di mit
die vrucht baerh; der soeter vruchten: en̄
also die scaren voor gingen en̄ gingen dñ
ghemoete met bloestemen der bomen
also moeten wi verdienen blijdelic te ghe
moet te gaen den behouder des werelts:
en̄ wed' keren in die ander toecomste blig

5

delick mit die psalmen der victorien. Die
leues en regneers mit god den vader in
eenichept des heplighen. **xv.** **S**hebet.
O heere di te louen en te benedien is
recht onder die ander geboden dij
re woderen. Die lamech hebste gegeuen
een gerechtich saet na welc du hebste geo
penbaert te bekennen die wateren d dilu
uion/welcx arche die moed die kerc wert
getughet tot onser salichz/vā welcke arc
ke die vliegēde dune is wt gesent/heuet
wed gebracht een vruchtbaer telghe des
olijfs/welcke duue Noe blidelic ontfinc
als si wed keerde tot hem vā welcx saluin
ge des telghes die wtuercoen Jacob he
uet op gerecht eē titel en heeft beloofte be
loftren den heere/en hi heeft die olpe daer
bouen op gestort Dits die bewisinge des
selue drupende telges die de vatē des vol
kes vouden van die hemelsche gracie.
Dits die gracie welcke gracie heuet ghe
bndicht die weduwe in die olpe. Dit is die
bewisinge des telges die gheplant is bij
die nedloep der wateren/welcx blat niet

ontuallen en sal / door welck gracie wert
voort ghemaect die kercke dagelic doot
die wassinghe des doopsels daer onse son-
den in werdē af gedwogen. O here dit is
dij plantinge seer goet en du biste die vri-
senisse en dat leuē der dodē die lazarū die
vier dagē doot was hebste v̄wrect vand
doot Daer o ooc die scarē die di te gemoet
quamē met telgeren der palmen riepen.
O sanna du biste geb̄ndijt die coemste in
den naem des herē conic vā israel. Waer
om o here wi bidden dij goetieren; op
dat tu ons dij dienres die daer ontfangē
hebben die gracie deses dinges en dat ge-
uoue des waerhepts wilste v̄uen vanden
vōde der hellē en gewaerdige ons te ge-
uen die hulpe dijner gracie op dat wi ge-
rechtlic en goetertic en heplichlic
v̄tende os doetste te gebruikē d; geselschap
met dijnen hepligē en wtuercoē. Quer.
Volk. Deus qui misisti filium tuum.
O die gesepnt hebste dinē sone ons
sen heere ih̄m xpm in deser werelt /
om onse salich; op dat hi hē v̄nerende tot

§ .ij.

ons en ons wed riep tot dñ/welcke sone
al hi quā te Jherim om dat hi soude vullē
die scrifurē die scarē der gelouige stroep
de die palmen inden wege met de alre ge
trouste deuocien. Wi bidden di vlaet ons
dat wi mogen bereiden den wech des ge
loofs: vā welken wech is af ghedaen die
steen der stotinge. En die lelie der scanda
lizeringhe / op dat onse wercken moeten
bloepen bi di met die rancken der gerech
ticheyt / ende wi moeten verdienen na te
volghen sijn voetstappen. **S**hebet.

O Almachtighe scepper dpe gestuert
hebste dinen enigen sone vā iherico
en vanden berch vā Oliueten tot Jherim/
die welc die scarē seer wondlic te gemoot
quamē. Dō mich spieyden haer dēd . Dō
mich snede die ranckē vand olpnen Dō
mich droegen de palmen in haer handen
wi bidden di oetmoedelic met innige ghe
beden dattu dese bloepsenē d bonē alsoe
gewaerdichste te hepligen / op dz de stedē
daer si werden gedragen geheplich wer
den vā welckē groepsel moet af scepdē ab

le boosch; of bespottinge d̄ duuelen / en̄ d̄
recht̄erhāt wīl hē gewaerdigen ōs te bes
scermen. **Quermits r̄pm. Ant. Pueri he.**

Die hebreusce kideren hieuen op haer
rācken der olpuē en̄ si quamen te gemoe
se den here roepende en̄ seggēde o sanna
inden hoghen. **Ant. Pueri hebreorum.**

Die hebreusce kideren stroepden haer
led̄ inden weghe / en̄ riepen segghende.

O sanna dauids sone ghebenedijt is hū
d̄te comt inden naem des herē. **Sebet.**

O Almachtighe ewige god du de heb
ste doen siccē ōsen here ih̄m r̄pm op
dat ioc̄ der ezellen in dē dage der feestē
en̄ die scaren d̄ volcken stroepden die led̄
op de rācken d̄ bomen inden wege en̄ du
hebste hē geleert te singen. **O sanna in si
nen loue / wī bidden di dat wī mogen nae
olgen haer onnoselhept en̄ moeten ver
sien te v̄crigen haer v̄diensten. Quer
mits iesum cristum onsen here. Amen.**

Dit is die processie opten palm dach.

Et cum appropinquaret dominus.
Is die here nakede Jherusalem sen

Ps̄. iij.

De hi twee vā sinen discipulen seggende.
Gaet in dat casteel dat tegen v is en̄ ghij
sult vinden een ezeline gebonden en̄ ha
re ionc met haer / op welcke geen mensce
heeft gereden / onbincse en̄ brenctse tot
mi. En̄ oft v pemāt pet vraget segt dat de
here haer te doen heeft / en̄ si oncbōdense
en̄ lepdense tot ihm̄. En̄ si lepdē haer cled
op haer en̄ hi satter op. Sommige wtsprep
den haer cled inden weghe. Sommighe
stropden die telgeren vāden bomen. En̄
die na volchden riepen osanna gebndht
is hi die daer comt inden naē des herē en̄
gebndht is dat rht os vads dauids o san
ne inden hogen. O dauids sone ontfemt
onser. **Antiffen.** Ante sex dies.
Sesse dagen voor die hoochtijt vā paes
ken quā die heere in die stadt van Jherlm.
Ende dpe hebreusche kinderen namen
ranchen d palmen en̄ wtgingen hē te ge
moet en̄ riepen seggende. Dits hi die toe
comende is in saltch; ende verlostinge Is
raels / hoe groot is dat welc die thronen
en̄ dominacien te gemeset lopen. O doch;

er vā spō en wilt niet ontsien/siet dijn co
ninc comt di sittende op dat iōc der etelins
en als gescreuen is. **O** conicsepper des
werelts sijt gegruet die ghecomen biste
om ons te verlossen. **Aue rex noster.**

Onse conic wesende een verlosser des
pups vā Israel/die vader heeft di gesent
sader werlt tot een salich offer/welc alle
heiligen verbeyden van aenbeghin des
werlts. **Eñ nu osanna dauids sone du bis**
de gebēdyt die coemste inden naem des
eren osanna inden hogen. **Sebet.**

Oalmachtige ewigegod bloem des
werlts/roke der soeticheyt/begin
de der geboorten/du die hebste verclaert
in eenigen soon door al die ewe ende
prophecien. **Eñ oock doe hi quā te Jhrlm**
hebste doen voorgaen die scharen te ghe
noet huden inden daghe deuotelick met
sticken der palmē eñ met geestelike louē.
du sie genadelijc totten sculdigen dienst
ijs volcx/op dat also die begeerten deser
uociē des eerstē volcx di heeft geweest
schaelijc/also moeren wi ooc doen in d

S. iij.

waerheyt der belijnghe dñs naems toe
brengen dij waerdigen dienst door desen
seluen wedhalende tijt/met gepuerden
gemoede:op dat wi blincken met goeder
tieren deuocie als veelheyt des bloemen
mogen te gemoet lopē dinen seluen sone
ihū xpo met die roeke der goed werken
in dat hemelſce Iheruſalem/als die last des vle
ſches is af ghenomen. Quermits onsen.
Pmn? Gloria laus. Glorie/lof/ eer/ ſidi
xpe conit. xi. Soect voor op de palm dach
ſief. Ingrediente dño. Als die here in
gaende in die heylige ſtat die hebreuſte
kinder condichden die verrisenis des le
uens metten rancken der palmen en rie
pen o sanna indē hoochſte. v. Als ſi hoor
den dat iesus quā tot iheruſalem gingen ſi we
hem te gemoet. Metten. v. ſus. Gebēdijt
ſidi die coemt inden naem des heren Die
here god heeft ons inghelicht. Coll.

O Almachtige ewige god du de heb
ste behouden dat leuē des mensche
liken geſlaches met dinē sone ſteruende
voor os. Wi biddē di vleit op dat ons de

vrucht der blijscapē moet vromen ins de
uociē deses volcs De ouermits di leeft en
regneert eewelick sonder epnde. Amen
Dit is die processie opten paesdach.

De Christus die coninc der glouen
soude ingaen in die helle om diere
bestrijdē/en dat choer d'engelen geboot
dat inē voor;ij aensicht die poorte der pris
sen op dede dat heplighe volck dat inder
doot gheuanghen ghebonden was riep
met weenlycker stemmen. O wij die lan
ge tijt begeert hebben en in deser duister
nis verbept nu sijstu getomē dattu ons
in deser nacht wt leyden soutte die hier
geuāgen leggen inden sloten onser such
ten heeft hi geroepē en dat milde wtstors
sen der tranen heeft hi begeert/du sijste
gewoorden den mistrootē eē hope en die
ghene die in tormenten sijn een groot so
maes allelupa. **S**alue festa dies.

O hegruet sijstu vierliken dach eers
waerdich ouer alle de werlt. In wel
ken god die helle verwonnen heeft en be
houc die hemelen. Salich een sonderlin

T

ge gracie der weder geboren werlt tups
get ons dat alle gauen weder comē sijn
met harē here. **W**āt die boschen metten
telgen en veldē mettē blomen verbliden
hē en tonē te wesen met christo die die ze
ge vcregen heeft vand' droeuiger hellen.
Dat licht en die hemelen dat aertrijc en
die zee louen van recht gode die climmet
bouē die hemelen na dat hi gebrokē had
die wettē of ewē der hellen. **S**iet die ge
crupst is god regneert bouē al/ ende alle
die creaturen moetē lof geuen harē scaps
per. **G**egruct sijstu vierlijcken dach.
Sedit angelus ad sepulchū domini.
En engel sat tottē graue ons heren
mit eē stole d' clærh; ouerdert doe de
vrouwē na hē sagē werdē sijn vuaert van
groter vresen en bleuen vā vres daer bij
staen. **D**oe sprac die engel en sepde. **Q**ui
tisirū. **L**ouet die gecrupst is indē vleesche
en glorificeert die begrauē is o uwē wil
en aēbeet hē de wed' vresen is vand' doot
Nolite metu. **E**n wilt v n; ontsiē wāt dē
ghenē die ghi doot soect die leuet te hant:

eñ dat leuē der menscē is te hāts met hē
op vresen. Recordamini. Sedēc hoe d; hi
voorlept heeft/wāt het is noot d; dē men
schē soō gecrupst moſte wesen eñ des der
den dages wed vā d' doot verresen/allā.
¶ Hoemen weten sal die oorſake der min
nen ons liefs heeren Jesu Christi.

Als wi wetē die oorſaet d' minnē ons
herē so is ons tē anderē male vā nos
de te weten hoe dat wij tot deser minnen
mochtē comē. Eñ waer mede dat die min
ne ontfekē eñ geuoet wert Eñ d; te we
tē so sullē wi anmerckē dat woort dat sa
lomō spreect. Na die menichfoudich; des
houts so bernt dat vier so wert oec gesto
ket ouermits dat andēckē d' gauē eñ d' be
neficiē de ons de milike here gedaē heeft
so heeft hi zōdlinge in onbegripelike liefs
te bewesen in drien dingen. Dat eerste is
dat hi os gescapē heeft. Dat ande is dat
hi ons wedgemaect heeft ouermits d; hi
gedaē eñ geleden heeft voor ons allen in
mensceliker naturen. Dat derde is dat hi
ons onse sondē vgeuē heeft. Wāt bernar

duſ ſeyt vā die twe eerſte en̄ meeſte wert
hē aldus. Ic bē mi ſelue ſculdich voor mi
ſelue en̄ ic ben mi ſculdich voor dat mi
god gemaect heeft/wat ſal ic hem dā ge
uen voor dat hi mi wed̄ ghemaect heeft/
ouermits ſijnre bitter paſſien niet ſo lich
telic en ben ic wed̄ v̄maect als ghemaect
wāt doen mi god maecte doe ſprac hi alle
ne een woort en̄ alle dinc wert gemaect/
mer als hi mi wed̄ v̄maecte ſoe heeft hi
veel geſprokē en̄ wond̄ ghewracht en̄ ve
le tormentē geledē en̄ grote v̄ſmaethept
wat ſal ic dā den here wed̄ geuen voor al
dat hi mi ghegheuen heeft. In dat eerſte
wert dat hi mi maecte ſo gaf hi mi mi
leuen. In dat and̄ wert daer hi mi wed̄ ver
maecte daer gaf hi mi hē ſeluen en̄ daer
hi hem ſeluen gaf daer gaf hi mi wed̄ om
mi ſeluen/want ic was te niet ghecomē
ouermits mijn ſonden. Aldus ben ic ghe
geuen en̄ weder om gegeuen. Daer om
ben ic mi ſeluen ſculdich ſa twe werf ſcul
dich voor mi ſeluen. Wat ſal ic dan den he
re gheuen voor hem ſeluen. Ende of ic

mij wed om dusent weruen geue mocht
voor hem wat ben ic te ghelijcken bi god
Ende daer om seyt onse lieue here inden
euāgelio. Als ghij al gedaen hebt dat u
geboden is/so segt selue dat ghi onnutte
knechtē sijn wāt ghi en hebt niet meer ge
daē dā ghi sculdich en waert te doen. Die
manier van god te minnē sal wesen sond
maet en sond manire en ongemetē en zo
der eynde wāt god is ongemetē en onge
epnt/mer onse dienst die wi god wt mins
nē bewisen door zyn minne die sal wesen
bescepdē en te matē. En daer o o ald soets
ste here sal ic di minnē na dū gauē en nae
onse manierē n; so volcomē als dū gauen
epstē/mer na mij v mogē al en mach ic n;
so veel als ic sculdich ben. Ic en mach niet
meer dan ic mach. Ic sal meer mogen als
ghi u gewaerdigen sult meer te geuen/
nochtans en sal ic nēmermeer so veel ver
mogē als du waerdich biste. Dū ogē heb
bē mij onvolcomē h; gesiē/ nochtās sullē
in dū boec gescreuē werdē die doendat si
mogē/ al en mogē si niet so veel als si scul

¶ .iiij.

dich sijn. **W**ā sūllē dā den here met al onse
crachtē minnē n; alleē ō dat hi ons gema-
ket heeft/mer oec wāt hi ons vlost heeft.
En rechte deuote hertē werden alte seer
getogē totter minnē xpi ouermits de ge-
dēckenis jhre bitter passie in welc hi sond-
linge dē menscē bewesen heeft dē afgrōt
jhre minnē. Als hi wt grōdeloser minnē
die hi had totter edelre sielē oorslofnā van
sijnē hemellicē vadē en heeft; jn goet dat is
jn glorie jn engelen gelaten en is pelgris
magie getogen. En als hi nedē gedaelt is
vāden hoochsten ō hemelen op dz hi den
viāt te bat bedriegē mocht soe heeft hi hē
seluē vborgē en beslotē negē maenden in
eē clepne plaetse al inden repnē lichaem
marien dien die hemel en alle die hemelē
n; begripē noch besluten en mochtē. En
heeft hē seluen vcleet en die glorie sijre
mogench; gedect ondē eē arm roeyken; jns
remensceliker naturen/ op dat die viant
hē niet en soude mogen kennen en is na
negen maenden gegaē wt jn w inckel in
gelikenis des vlesces der sonden. En he

uet; iij godh; vborge en ee mensce getoet
geboren in also groter armoede naect en
also ee cleyn kideken wesende heeft hi; iij
rust genomē den eerste dach i een harde
cribbe tusschen twe beesten in arme snode
doerckens gewōden. En daer na so heeft
hi hē opgescoit tot groter barnendē liefte
om die siel te soecken. En met groter vā
gen heeft hi. xxxiij. iaer lanc arm/ oetmoe
dich en met groten arbeyt vā sinen kintē
scen dagen die arme siel gesocht door bors
scē en rootsen en distel en doornen berch
en dal en in hongher en in dorst in coude
en armoede / en heeft dat aertrijc dicwil
hele nachte lāc bestort in; sinen tranē bīd
dende sinē lieuen vad voor die vcorē siele.
En het is wel te vmoeden dat hij dicwyl
sijn lieue moed seer spade thups quā ver
noept vāden wege/ bestort mit sweet en
tranen. En dat hē; iij lieue moed wt herts
ijker minen vraechde waē hi quā of wat
hem gesciet was. En ihs antwoorde sijn
lieue gebndide moeder. O ald heplichste
moed. Ic heb al desen nacht bitterlic ghes

¶ iij.

screept en̄ geroepen om die edel siel mijns
wtuercoerē bruyts die mi ontlopē is en̄ so
iāmerlijc v̄dwaelt is. En̄ ic sal roepen en̄
screeiē ter doot toe dat ic se wed̄ gevonden
heb. En̄ wi lesen inden hepligē euāgelio
dat x̄ps hele nachtē plach ouer te bringē
in; ȳ gebede. En̄ mē mach wel v̄moeden
dat mē hē selden oft p̄immermeer vāt bid
dende sond̄ tranen. En̄ ald̄? heeft hij wel
moetē roepē totter v̄doold̄ sielen mit ban
ger hertē. **O** mijn edel siel. **O** mijn wtuer
coerē dochter. **O** mijn ald̄ liefste en̄ seer ge
minde bruyt merct hoe ick in d̄ijne min
nen ontscken ben en̄ te lijden heb. Hoov
stu mijn roepē en̄ mij claghē waer om en
geefstu mi gheen antwoorde ghi siet dat
ic om d̄ijne minnen wil arm geworden
ben. Ic ben geboren in een arm hupsekē
ghelegghen tusschen twee beesten ghecle
det met arme doerckens/ geiaecht in egi
pten sittende op een ezel. En̄ ic heb v̄ nae
gelopen. xxiiij. iaer in grote armoedē en̄
hoe ick v̄ meer naelope hoe ght mi meer
ontloeft. **I**st clepn dat ic di en̄ om di gedaē

heb/ ick wil gaerne noch veel meer doen
Alleen begeer ic dat ic dñ aēlichteēs sien
mach en d; ghi mi minlic āwoordē wilt.
In deser manieren heeft ihs sñ lieue sie
len met bāgich; en met groter droefh; ge
socht. Ten leste so vāt sñ sñ bruyt seer be
smet swart en iammerlic mismaect arm
en geuangē in eē alte seer dupsterē nau
wen kercker nauwe bewaert haer hādē
en voete ghespannē in pseren boepēs en
in groter armoeden. En als hise also sach
sittende/ so wert hi bitterlic screpende en
sprac haer toe aldus. O mñ siel hoe bistu
ald? gedaē waē bistu al hier toe gecomen
dñ aēlicht is swarter dā een vbrande cole
Hoe is tgout ald? vdupstert. Hoe is dñ
scone vwe aldus vandt. Slaet op dñ ogē
en siet mi an en spreekt met mi en weest
niet seer vslagē mach ic dñ helpē ic bē rñc
genoech: geeft mi alleē v gebrec te kennē
Doe sloech die arme siel haer ogen op al
so wt schaēten en wt minnē o dat si so soer
telic werde gestraft. En si wert bitterlyc
weenēde en so claechede si harē allendigē

staet als dat si niet en tonde spreken. **Jhs**
sprac haer toe ald? **Xp** mī ald liefste bruyt
ic heb alte groot mededogen met dī allē
dich; / mer nochtās al hebstu mi dus veel
misdaē / eñ so merckelic vtoont / eñ so scās
delic gelaten eñ hebste dī oncupsh; bedie
uen met veel mīre nochtās bereit di wed
ō tot mi / ic wil di seer mīlic ontfangen **De**
siel sprac. **O**ch laci wee mi die wil is goet
in mi; mer laci ic en heb de macht niet dat
ic dat volbrengen mach. **O** laci mīns en is
geen troost / wāt ic ben te vde gedwaelt /
ic ben te veel sculdich / het is al vlorē. **Wee**
mi allēdige onsalige creatuer / wie sal mi
vlossen vāden lichaem des doots eñ vbin
den vā mī sware bāden. **Jhs** antwoorde.
Het v te vreden wāt ouermits mī glorie
eñ hulpe sulstu wel vlost werden. **It** ben
rīc genoegh / wāt alle die werlt is mī eñ
al datter in is **Eñ** al dat in die werlt is wil
ic voor di te pāde setten of het noot waer.
Die siele seyt wed. **O** mī wtuercoirē vriet
al gaef di voor mi al dat goet vā aertrīck
so mochte ghī mi daer mede niet vlossen

vāden wreden tirā die mi geuāgen houe
Jhs antwoorde. **M**ach ick di niet helpen
met al dat goet vā aertrijck / die hemel is
mi. **I**c wil al die hemelen sonne en maen
en sterren setten voor di. **D**ie siel sprac. **A**l
dat ghigebiet en mach mi niet helpē Jhs
antwoorde. **N**i v wondt bouen maseu dz
ic v met al de costelhz des hemels en d aer
den n; helpen en cā. **D**aer o begeer ic dat
ghī mi segt waer mede dat ick di helpen
mach. **D**ie siel sprac. **O** edel minne des he
melscē brudegōs keert wed o thuis: mīns
en is geen raet wāt dese scat is ongemete
en sond epnde daermen mi mede vlossen
mach. **J**hs antwoorde. **N**een wcuercoren
docht ic en ben daer o n; wt gesent o wed
te keren sond di. **I**c heb dat gebot om fanz
gen vā minen hemelscē vad dz ic n; wed o
chups keren en mach ic en moet; y docht
nū geminde bruyt voor mi biengen. **E**n
daer o begeer ic dat ghī mi segt wat ic sal
noeten doen of geuen voor di / wāt ic en
mach vā di niet sceyden noch wed keren
tot minen hemelscē vad sond di. **D**ie siele

sprat. **I**t ontsie mi en schaets mi te seggen
waermē mi mede helpē cā. **I**hs antwoorde.
Weest onuerlaecht en spreect coelich/
wāt ic ben bereit te genē al dat ic heb **D**ie
siel sepe seer bitterlich screpende. **O**ch he
melsce brudegō du hebste mi seer vol ghe
bodē/wāt ands en is mi nix te helpē ten si
dat ghi v seluē my siel en lijf voor lertes of
ic en mach nēmermeer vlost werdē / doe
keerde hē ihūs om en wert luchtende en
wenēde en sprac met weelicher stemmē.
Nu swighet stille mij wtuer corē dochter
moetet so; ij ic wil gaerne voordi steruen
Nu wil ic op climmen tot **I**hrlm. **E**n die
soō des menscē sal om dinē wil vradē / ges
geesselt / bespogē / en gecrupst werdē **N**u
laet op dijn ogen edel siel en mercht wat
dij brudegō / dij conic / dij rechter / dij scap
per en dijn crone dijre eerē om dijnē wil
le gheleden heeft. **E**n oftu te traech biste
te minnē op dattu een saec hebste weder
te minnē dē genē die di so hertelic gemit
heeft / so saldu dat lijde ons herē deplē in
rij. **s**tuckē: op dat dien roeck sijnder passie

dijn hert door d'ingē mach als dattu seg
gē moges metter bruyt ons heerē in cā
cis. Mij n gheminde brudegō is mi rechte
als eē bondekē vā myren tustcē mī bor
stē sal hī rustē dat is op mī hert en daer
sal gepriēt bliuen dat bitter līdē mīns he
rē ihū xpī / welc betepkēt in d' myren die
bitter is. ¶ Tē eerste o edel siel sulstu merc
kē dat wesen des persoōs die o dī geledē
heeft en daer sulstu vīndē drie dingē. Dat
eerste is dat alre scoōste en edelste lichaē
dat pe vā vleesch en van bloet ghemaect
wert. Dat anderde is die alre edelste siele
die pe ghestort wert wter scoot der heplis
ger d'neuldicheyt in eenigē lichaē. Dat
derde is die gebīdide godh; . Wt dese rī
soe wert merckende hoe waerdich dattu
gerekent biste daer also edele natuer vos
re gestomē is. ¶ Ten anderde merct in
wat plaetsen ihū lichaēs hi geledē heeft
wāt in al hī gebīdide ledē in al hīn sinnē
in siel en in lichaem also beset met pīnen
als hi op alder wterste en swaerste līden
mach. ¶ Tē derden denct met wat passie

hi gepast is. Dats met spiritige woordē:
met harde slagen/met ald' anxteliche tor-
menten. ¶ Tē. iij. denct o' wat saeckē dat hi
gepast is. Dats o' zyn epghe onnoselhe; / o'
onser ald' sondē / en om zyn onbegripelike
minne. ¶ Ten. v. denct met wat instrumē-
te hi gepijnt is. Met plōpe nagelen / met
geestelē / met een doornē croō / mettē crus-
te / en met een speere. ¶ Ten. vi. met wat
geselschap als met opēbaer moordenaers.
¶ Ten. viij. merct wat solaes hē bewesen
wert in zynre pijn daer hi gelaten wert o;
alre liefste kint vā sinē hemelschē vad' en
vā allen zyn discipulē. En die tegēwoordic-
hept zynre allendiger bedruete moed was
hē meer een cruce dā een troost of solaes
also dat nye creatuer der werlt so gelatē
en wert en beroeft van alle trooste als Jie-
sus indē cruce. ¶ Ten. viij. dēct wie hē den
doot an dede. Als die ondancbaer todē de-
ouds en diewijsh; der werelt en dit heeft
dē doot xpi seer beswaert. ¶ Tē. ix. dēct op
wat palaes hi geledē heeft / wāt in eē sties-
kende opēbaer hoge en gemeen plaetse /

daermē dieuē en moordenaren plach te
rechtē. ¶ Ten. x. op wat tyden op die hooch
ste heyligste en gewoelicste tijt vāden ia
re als aldat volc vā Israel te Jhūm plach
te vāgaderen in die hoochtijt vā paestichē.
¶ Ten. xi. denct in wat manierē hi gepas
sijt is / wāt met die ald smadelicste en wres
delicste en ongewoencilicste roumetē wert
hi gepūt. ¶ Ten. xij. so dēct tot wat vruch
tē hi ald? geledē heeft / wāt dat was o os
te vlossen en o te stercken alle dē genē de
te ljdē hebben / en o os te treckē tot sünd
minen. En als een deuote siele dese. xij.
pūctē wel grōderen wil / hi sal daer vindē
ōtallike sakē die d; lidē xpī seer beswaren
wt welc si billic al waer si vā stenen ghes
mowet soude werden en ontstekē i; i; gre
minen gelede heeft. Hier o leert liden en
in vreden bljuen en laet ander luden on
recht bouen v recht gaen so cristus heeft
ghedaen in sijnre passien / soe moechdij
groot loon ontsaen. In dic boec salmen
vinden een salige geestelijke oefeninge
vā dat alder heyligste leuen ons liefs he

re thū rpi vanden beginne totter passien
toe. En voort vā zj heplige ljdē tē epndē
sijns bitterē doots / en daer na vā sinder
gloriose vrisenisse ende hemeluaert met
ter oeffinge vandē hepligē pinxter dach.
Ende dit alte samen seer puntelijc onder
scepden ende ghedeplc in seuen dagen
vander weecke / elcken dach sijn sonder
linghe oeffeninghe nader ghewoenten
vanden seuen ghetijden met meer ander
dienende tot innicheyt ende deuocie der
goeder menschen. Amen.

Ghepiert Tancwerpen voor Sars
tolomeus Jacops soon boeck ver
cooper woenende te Lepden.

passien
te opde
a inder
ert ma
erdach
g onder
n dagen
sonder
noenten
er ander
one bet

Sas
der
l.

